Gemeente Wijchen

Programmabegroting 2017

Versie oktober

Programmabegroting 2017

Wijchen, oktober 2016

Voorwoord

Aan u is de Begroting 2017 aangeboden, welke bestaat uit het boekwerk "Programmabegroting 2017, oktober 2016" en de elementen uit de nota "Anders denken, samen doen". In de Programmabegroting zijn zoals gebruikelijk de zeven programma's, de wettelijk verplichte en facultatieve paragrafen op bestaand beleid opgenomen. De nota "Anders denken, samen doen", met als subtitel "Koers houden!", bevat de ontwikkelingen op het gebied van de beleidsuitgangspunten, het meerjarenperspectief en de –ontwikkelingen en de te treffen maatregelen.

Na het besluit op 3 november 2016 over de Begroting 2017 worden beide boekwerken, en de uitkomsten van de begrotingsvergadering, samengevoegd in een nieuw boekwerk, waarin we de primitieve begroting (vertaling van het raadsbesluit van 3 november) in één boekwerk vatten. Dat boekwerk zal de basis zijn voor de verdere P&C-cyclus (marap, prorap en jaarrekening 2017).

De Programmabegroting 2017 wijkt ten opzichte van voorgaande begrotingen af, vanwege een aantal ingrijpende wijzigingen op voorschrift van de BBV. Zo zijn de programma's niet langer opgedeeld in de producten, maar in voorgeschreven "taakvelden". Daarnaast worden de kosten overhead niet meer doorbelast naar de verschillende programma's, maar worden deze posten apart gepresenteerd (zie paragraaf 1). We hebben bij de verdeling van taakvelden naar de programma's, op een aantal noodzakelijke verschuivingen na, zo veel mogelijk de inhoud van de programma's gelijk gehouden aan de situatie t/m 2016.

Inhoudsopgave

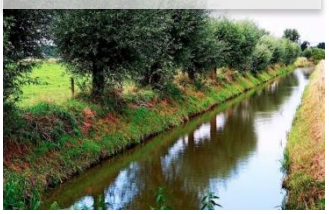
VOORWOORD 3
INHOUDSOPGAVE 5

1 RUIMTE EN MILIEU 7
2 WONEN EN LEEFBAARHEID 16
3 WERKEN EN ONDERNEMEN 28
4 ONDERWIJS EN ONTPLOOIING 36
5 ONDERSTEUNING EN ZORG 43
6 MOBILITEIT EN INFRASTRUCTUUR 52
7A POLITIEK 62
7B BESTUUR 66

PARAGRAFEN 75
PARAGRAAF 1: OVERHEAD, ALG. DEKKINGSMIDDELEN, OVERIGE BATEN EN LASTEN 76
PARAGRAAF 2: MEERJARENRAMINGEN 2017 – 2020 78
PARAGRAAF 3: LOKALE HEFFINGEN 81
PARAGRAAF 4: WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING 93
PARAGRAAF 5: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN 105
PARAGRAAF 6: FINANCIERING 112
PARAGRAAF 7: BEDRIJFSVOERING 118
PARAGRAAF 8: VERBONDEN PARTIJEN 121
PARAGRAAF 9: GRONDBELEID 130

FINANCIËLE BEGROTING 133
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA 134
OVERZICHT VAN INCIDENTELE BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA 135
TOTAALOVERZICHT TAAKVELDENRAMING 136
GEPROGNOSTICEERDE BALANS 137
BEREKENING EMU SALDO WIJCHEN 138

BIJLAGEN 139
BIJLAGE 1. RISICOMATRIX 140
BIJLAGE 2. INVESTERINGSLIJST 141
BIJLAGE 3. GRONDPRIJZEN 142

1 Ruimte en Milieu

Algemeen
Met de vaststelling van de Strategische Visie 2025 en de Structuurvisie kiest Wijchen voor een duurzame en op versterking van de kwaliteit gerichte ontwikkeling. Dit is verder doorontwikkeld in het milieu- en klimaatbeleidsplan en de Woonvisie. Wijchen wil de landelijke en meer stedelijke kwaliteiten in onderlinge samenhang ontwikkelen. Hiervoor heeft Wijchen negen strategische opgaven voor de komende 15 jaar gesteld. In dit programma komen met name de strategische opgaven "Wonen in het groen", "Kwaliteit in de wijk", "Hart van Wijchen" en "Vitaal Buitengebied" aan de orde. Deze strategische opgaven blijven juist in deze tijd van economisch moeilijke tijden en complexe verstedelijkingsopgaven een belangrijke doelstelling. Daarnaast dient er in het buitengebied een goede balans te zijn tussen agrarische ontwikkelingen en overige ontwikkelingen zoals woningbouw, en natuur en recreatie.

Missie/Visie

- Ruimtelijke Ordening
  Wijchen is binnen de Stadsregio Arnhem Nijmegen gelegen in het stedelijk kerngebied. Dit betekent dat de regionale opgaven op het gebied van wonen, werken, voorzieningen en recreatie mede hier gerealiseerd moeten worden. Dit is verankerd in de verstedelijkingsvisie "Van koers naar keuze" die door de Stadsregioraad medio 2011 is vastgesteld. Stond de afgelopen jaren met name in het teken van de kwantiteit van bouwen, de komende jaren zal de nadruk van de woningbouwproductie vooral liggen op toekomstbestendigheid en kwaliteit. Naast kwaliteit blijven kernbegrippen in de ruimtelijke ontwikkelingen leefbaarheid, flexibiliteit en duurzaamheid. De Wet ruimtelijke ordening (Wro), toegespitst op bevordering van een duurzame kwaliteit van de leefomgeving, en de vastgestelde Structuurvisie vormen hierbij een belangrijk vertrekpunt.

- Milieu
  De gemeente wil zorgvuldig omgaan met de leefomgeving van haar inwoners. De gemeente beoogt een veilige, gezonde en aantrekkelijke leefomgeving met voldoende milieukwaliteit en aanvaardbare risico's, waarbij verstandig wordt omgegaan met biodiversiteit/ecosystemen en natuurlijke hulpbronnen, nu en in de toekomst. Het Milieubeleidsplan geeft invulling aan deze duurzaamheidsvisie om meer toekomstbestendig met de leefomgevingskwaliteit om te gaan. De duurzaamheidsgedachte is geconcretiseerd in het Klimaatbeleidsplan, het Afvalbeleidsplan, de Strategische waternota, Geluidbeleidsplan en de Nota Interne milieuzorg.
  Het is bekend dat door intensiever ruimtegebruik, bijvoorbeeld door wonen, verkeer en bedrijvigheid, de milieudruk toeneemt. Ook de gemeentelijke bedrijfsvoering draagt bij aan de milieulast. De gemeente streeft naar behoud en zo mogelijk verbetering van de bestaande goede milieukwaliteit. In het bijzonder gaat het om het voorkomen van klimaatverandering (fossiele brandstoffen), geluidsoverlast, wateroverlast en restafval. Hierbij wordt gezocht naar een goede balans tussen milieuwinst, economische voordelen en sociale cohesie. Oplossingen zijn toekomstbestendig. Zo mogelijk wordt gebruik gemaakt van de wisselwerking tussen milieuthema's (energiebesparing levert bijvoorbeeld ook een bijdrage aan luchtkwaliteit). Niet onbelangrijk is de kracht van de samenleving. Initiatieven en

enthousiasme van burgers worden benut. Milieucommunicatie is daarom een belangrijke pijler binnen het milieubeleid.

- Grondbeleid en grondexploitatie
  In 2006 is de Nota Grondbeleid Wijchen in de raad vastgesteld en deels herijkt in 2008. Dit grondbeleid is door de veranderde omgeving waarin we leven en door nieuwe wet en regelgeving niet meer actueel. De gemeente Wijchen transformeert zich van ontwikkelende gemeente tot een partij die vaker een regisserende rol heeft. Dit past beter bij de terugtrekkende rol van de overheid om ruimte te maken voor meer participatie. Op het gebied van wet en regelgeving is in 2008 de Wro ingetreden en legt de Provincie vanwege de Duurzaamheidsladder eisen op ten aanzien van subregionale afstemming voor onze woningbouwprogrammering. Voor Wijchen betekent dit strikte beperking in het kunnen faciliteren van woningbouwinitiatieven.

  In het tweede halfjaar van 2016 wordt een nieuwe nota Grondbeleid 2016 en nota Bovenwijkse Voorzieningen ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. In het nieuwe grondbeleid is de basishouding van de gemeente richting nieuwe ontwikkelingen meer faciliterend. Wel wordt op basis van het "slagboommodel" per ontwikkeling bekeken wat de rol van de gemeente is bij een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling.

  Marktontwikkelingen
  De economische crisis, begonnen in 2008 door de ineenstorting van de Amerikaanse huizenmarkt, is achter ons. Na afvlakking en beginnend herstel in 2014, maakte het Centraal Planbureau in juni 2015 bekend dat Nederlandse economische herstel zich doorzette. De Europese Commissie stelde in november 2015 vast dat Nederland weer terug was op het economisch niveau van voor de crisis. Sinds 2015 wordt ook voornamelijk een positief consumentenvertrouwen gemeten. De bestedingen stijgen iets en de werkloosheid daalt langzaamaan. Op de handelsbeurzen blijft het beeld afhankelijk van de branches nog wel grillig.

  Het krachtige herstel in de woningmarkt sinds 2015 komt mede door de verbeterde betaalbaarheid van woningen: de gedaalde woningprijzen tijdens de crisis zijn ondanks het herstel vanaf 2014 nog steeds lager dan voor de crisis. Daarnaast is de hypotheekrente zeer laag.
  Daartegenover staat wel dat de voorwaarden voor het verkrijgen van een hypothecaire lening zijn aangescherpt in relatie tot het inkomen, woningwaarde en verplichte aflossing. In 2016 zijn de strengere eisen ten aanzien van het meetellen van het tweede inkomen deels teruggedraaid. Dat is voor tweeverdieners een meevaller.

  De kanttekening bij de mooie herstelcijfers is dat de mate van herstel zeer sterk verschilt per regio met lokale positieve uitschieters in sommige grote steden. De cijfers zijn landelijke gemiddelden. Het gaat dus niet altijd per definitie goed. Prijzen kunnen per situatie stijgen en dalen. Op basis van een 'krapte meting per NVM-regio' van het NVM (hoeveel woningen staan er te koop per doelgroep) is er een goede balans tussen vraag en aanbod in de regio Nijmegen waar Wijchen bij hoort. *(bronnen: Monitor Koopwoningmarkt, NVM woningmarktcijfers 2e kwartaal 2016).*

  Lokaal
  Naast landelijke en regionale trends hebben we in de Wijchense markt onverminderd redenen voor positieve verwachtingen. De verkoop en bouw van de woningen in het project Oostflank verloopt zeer voorspoedig. Bovenop de afspraken uit de samenwerkingsovereenkomst van 2014 is in juli 2016 een overeenkomst gesloten voor de bouw van nog eens 18 appartementen. De raad

heeft eind juni 2016 daar een aparte grondexploitatie voor geopend (16 RZ 125, Start Oostflank Urban Villa 2).

Vanuit de subregionale woningbouwprogrammering is in juli 2015 het aantal te bouwen woningen in fase 2 van de Huurlingsdam drastisch verminderd met 550 woningen. In het vervolgtraject met de ontwikkelaars en provincie is uiteindelijk in de zomer van 2016 overeenkomst bereikt over de ontwikkeling van 231 woningen in fase 2.
De ontwikkelaars hebben haast om tot uitvoering te komen, omdat er reeds veel gegadigden staan te wachten op de verkoop van fase 2. In de tweede helft van 2016 wordt de formele planprocedure gestart met als doel voor de zomer van 2017 de schop in de grond te steken voor de 231 woningen, al dan niet gefaseerd.

Na het raadsbesluit in juli 2015 over de prioritering van de Wijchens woningbouwprogrammering, is erin het voorjaar van 2016 een actualisatie geweest van woningbouwprognoses. Wijchen heeft daarbij 111 extra woningen toegekend gekregen. Bij raadsbesluit zijn er naast 31 woningen voor de Huurlingsedam 80 woningen gereserveerd voor particuliere initiatieven voor de komende tien jaar. In 2017 kunnen daarom ook weer enkele particuliere woningbouwplannen worden toegekend.

Met de crisis nog in het geheugen blijven we uiteraard de ontwikkelingen kritisch volgen. Ontwikkelaars behouden een kritische houding bij het aangaan van investeringsrisico's mede doordat zij ook nog herstellende zijn van de schade van de crisis. Ondanks gestegen interesse voor bedrijventerreinen zijn ook ondernemers nog voorzichtig met daadwerkelijke aankopen. Dit alles heeft gevolgen voor de grondexploitaties. De langere termijn risico's en looptijden van een groter plan als de Huurlingsedam worden blijvend hoog ingeschat.

Wat willen we bereiken?
Wijchen heeft een dorps karakter met een rustieke uitstraling in de kernen. Karakteristieke panden dragen sterk bij aan de uitstraling van het straatbeeld en het landschap. Dit willen we graag zo houden. Wij leggen de nadruk op kwaliteitsverbetering en het levensloopbestendig maken van bestaande wijken en kernen. Minder sterk focussen wij op het realiseren van nieuwbouw. Voor het behoud van een vitale gemeenschap is natuurlijke groei en vernieuwing vooral in de kernen onontbeerlijk. Voorwaarde voor de kwaliteit en de leefbaarheid in wijken en kernen is dat deze zijn ingebed in een natuurlijke groene omgeving. Wij vinden het milieu belangrijk en achten duurzaamheid op alle fronten noodzakelijk. Ook dient er in het buitengebied sprake te zijn van een goede balans tussen agrarische ontwikkeling, recreatie, natuurontwikkeling en wonen.

Maatschappelijke effecten van beleid
- Behouden en versterken van een gevarieerd en aantrekkelijk landschap/leefmilieu om in te wonen en te recreëren
- Duurzaamheid, levensloopbestendigheid, kwaliteit van wonen en leven

Speerpunten Ruimte en natuur

1.1	Kwalitatief en toekomstgericht bouwen
1.2	Gericht en gepast investeren in duurzaamheid en milieu

De speerpunten "Natuurlijk groen een voorwaarde" en "Agrarische sector en natuurbehoud kunnen samen", zijn verschoven naar programma 2 in verband met de door het BBV voorgeschreven nieuwe indeling in taakvelden. Beide vallen onder het taakveld 5.7 "Openbaar groen en openbare recreatie", wat inhoudelijk tot Programma 2 behoort.

1.1 Kwalitatief en toekomstgericht bouwen

Wij willen bouwen met behoud van karakteristieke bestaande (woon)structuren en panden en met zorg voor een kwalitatief zorgvuldige inpassing in de omgeving. Bij alle voornemens wordt vooraf beoordeeld wat de uitstraling is voor de omgeving. Wij bouwen zo dat we voor iedereen een oplossing hebben en leren van de fouten uit het verleden. Voor het uitbreiden van de woningvoorraad is er extra aandacht voor de behoefte aan starterswoningen, levensloopgeschikte/-bestendige woningen en zorgwoningen, alsmede de sociale en vrije huursector. Naar verwachting zal in december 2016 de Woonvisie 2017-2021 worden vastgesteld.
Voor starters proberen we het aantrekkelijk te maken om doorstroming in de woningmarkt te verhogen. In 2015 hebben we daarom in Wijchen de starterslening geïntroduceerd. Wij vinden het belangrijk dat ook jongeren en ouderen in de kernen kunnen blijven wonen; wij houden rekening met die behoefte door gefaseerd en gevarieerd te bouwen. Individuele en collectieve particuliere initiatieven stimuleren we. Wij komen in het tweede halfjaar van 2016 met een voorstel voor gedifferentieerde grondprijzen om doorstroming en maatwerk mogelijk te maken.

1.1.1 Strategische visie

De basis voor de Strategische Visie 2025 (formeel vastgesteld in maart 2007) is gelegd in 2003. In de afgelopen tien jaar is het nodige veranderd. In navolging van de opdracht van de raad zal de strategische visie worden herijkt en rond de zomer van 2017 ter besluitvorming worden aangeboden. In vergelijking met de vigerende strategische visie moeten we de groeiverwachting wat naar beneden bijstellen. Wij verwachten nu rond 40.000 inwoners te blijven, met een bescheiden stijging in de komende jaren. Ook de nieuwe verstedelijkingsafspraken, de huidige woningmarkt, de doorontwikkeling van de grote bouwprojecten, de milieuambities en ruimere wet- en regelgeving maken het noodzakelijk een nieuwe strategische visie op de toekomst van Wijchen te bepalen. Geen star en getekend eindbeeld, maar een dynamische kaart met kansen en mogelijkheden.

1.2 Gericht en gepast investeren in duurzaamheid en milieu

Wij willen op een doelmatige en kosteneffectieve manier investeren in de milieukwaliteit van de leefomgeving. We brengen eind 2016 een roadmap richting de raad in circulatie om te komen tot een energieneutraal Wijchen in het jaar 2040. Daarin willen we aangeven op welke wijze de uitwerking van deze speerpunten (zoals het transformeren van beleid naar een energietransitieplan met een interactief programma) samen met relevante partijen wordt opgepakt. Het gaat om het maken van toekomstbestendige keuzes, waarbij de juiste balans wordt gezocht tussen milieu-, financiële en sociale belangen. Over de gehele linie van milieuthema's zal deze duurzaamheidsgedachte worden doorvertaald in de (beleids)plannen en besluiten. (Zie ook 1.3.1 – 1.3.4).
Op het gebied van klimaat/energie brengen wij systematisch in kaart welke duurzaamheidsinitiatieven we op korte en middellange termijn kunnen oppakken, met een koppeling naar prioriteiten.

Aan de hand van een Wijchense routekaart willen we de komende jaren stap voor stap verbeteringen aanbrengen, echter passend binnen de financiële mogelijkheden. Dit moet er uiteindelijk toe leiden dat Wijchen in 2040 energieneutraal is. Ook willen wij lokale initiatieven initiëren en faciliteren, zodat op wijk- of straatniveau mensen zelf hun energie kunnen opwekken en energiezuinige aanpassingen in bestaande bouw en in nieuwbouw realiseren. Initiatieven voor windenergie willen we faciliteren wanneer het maatschappelijk rendement voor de lokale samenleving oplevert, mits gebundeld en met voldoende afstand van de woonomgeving. De lasten zijn voor de initiatiefnemers. Milieukwaliteit en -risico's zijn steeds vaker bepalend voor de ruimtelijke gebruiksmogelijkheden en vice versa. In de ruimtelijke ordening dient hiermee rekening te worden gehouden. Van belang is een goede afstemming tussen ruimtegebruik en (gewenste) milieukwaliteit, waarbij we milieukwaliteit als mede-ordenend principe hanteren (juiste functie op de juiste plaats) en waarbij de milieukwaliteit met een goede ruimtelijke inrichting zo mogelijk wordt verbeterd.

1.2.1 Uitvoering Klimaatbeleidsplan 2013-2016

Voor het realiseren van stap-voor-stap verbeteringen op het vlak van duurzaamheid gaan we aan de slag met het uitvoeringsprogramma behorende bij het klimaatbeleidsplan. Die stappen zetten we samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties, waarbij we lokale initiatieven faciliteren. Ingezet wordt op vermindering van het energieverbruik, het toepassen van energie uit duurzame bronnen en het klimaatbestendig maken van de leefruimte. Bijzondere aandacht gaat uit naar de verduurzaming van de woningvoorraad, van bedrijven, van de eigen organisatie en naar het opwekken van duurzame energie. Wat het opwekken van duurzame energie betreft richten we ons voor windenergie op een zorgvuldig proces met bewoners, leefbaarheidsgroepen en initiatiefnemers; draagvlak en maatschappelijk rendement zijn daarbij belangrijke pijlers.
Als onderdeel van de ambitie om als Wijchen in 2040 energieneutraal te zijn, volgt eind 2016 de Roadmap om daar in 2017 nadere invulling aan te geven (zie ook 1.3). Als uitvloeisel hiervan zal een koppeling met de uitvoering van het klimaatbeleidsplan plaatsvinden.

1.2.2 Realisatie Milieubeleidsplan 2013-2016

Om te komen tot een duurzame bescherming van de leefomgevingskwaliteit wordt uitvoering gegeven aan het Milieubeleidsplan (uitvoeringsprogramma). Het gaat om doorvertaling en concretisering van de duurzaamheidsgedachte in de sectorale beleidsplannen en uitvoeringsprogramma’s, waarmee de milieukwaliteit op onderdelen wordt beschermd of verbeterd. Daarnaast is het milieubeleid kaderstellend voor ruimtelijke gebruiksmogelijkheden (mede-ordenend) en richtinggevend voor uitvoeringsgerichte taken (bv bouwprojecten en gebouwbeheer). Speerpunten voor de planperiode zijn de milieuthema’s Klimaat, Geluid, Afval, Milieucommunicatie en Milieubedrijfsvoering. Voor het thema Afval wordt verwezen naar programma 2.
Over de realisatie van het milieubeleidsplan volgt ook in 2016 een jaarevaluatie. Voorts wordt in 2016 de herijking van het Milieubeleidsplan in voorbereiding genomen en in 2017 geactualiseerd. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de systematiek van de nieuwe Omgevingswet.

1.2.3 Realisatie Waterbeleidsplan (duurzaam waterbeheer)

Door zeespiegelstijging, bodemdaling en hevige neerslag afgewisseld door extreme droogte, zijn leefomgeving en economie kwetsbaar geworden voor water. Voorts is door intensiever ruimtegebruik de waterkwaliteit en waterafvoer onder druk komen te staan. Droge voeten en voldoende water van goede kwaliteit zijn een voorwaarde voor een prettige woonomgeving, natte natuurwaarden en waterrecreatie. Om dit ook in de toekomst te waarborgen, is een goede afstemming tussen ruimtelijke functies en watersysteem essentieel. Daarnaast hebben gemeenten op grond van wet- en regelgeving een zorgplicht voor de inzameling en verwerking van overtollig hemelwater en grondwater. In programma 6 wordt hierop nader ingegaan.

In 2016 wordt de herijking van de Strategische waternota & het uitvoeringsprogramma in voorbereiding genomen en medio 2017 geactualiseerd. Het thema Klimaatadaptatie zal hierbij nadrukkelijk worden belicht. Hiermee wordt aangesloten bij landelijke ontwikkelingen op het gebied van klimaatadaptatie en de nieuwe normering voor wateroverlast. Voorts zullen de jaarlijkse bestuurlijke overleggen tussen waterschap (heemraad) en gemeente (wethouder) doorgang vinden in combinatie met de jaarevaluatie van het gemeentelijk waterbeleidsplan.

1.2.4 Herijking en Realisatie Geluidbeleidsplan

Geluid speelt in de woonomgeving een belangrijke rol als het gaat om de beleving van de leefomgevingskwaliteit. Daarom is geluidsoverlast speerpunt in het Milieubeleidsplan. Vanaf het najaar 2016 wordt uitvoering gegeven aan het reeds vastgesteld geluidbeleidsplan. Hierbij wordt de situatie in Wijchen nauwkeurig in kaart gebracht en ingespeeld op de bestaande geluidsproblematieken.
Door de diversiteit aan activiteiten die binnen Wijchen plaatsvinden, is het geluidsniveau niet overal hetzelfde. In bepaalde gebieden is bedrijvigheid (bedrijventerreinen en agrarische gebieden), in andere gebieden wil men juist rust (woongebieden, natuurgebieden) en in weer andere gebieden wordt gerecreëerd (Berendonck). Daarnaast wordt Wijchen doorkruist door belangrijke verbindingswegen, zoals autosnelwegen (A50 en A73), provinciale (autosnel)wegen (N326), belangrijke ontsluitingswegen en een belangrijke hoofdspoorlijn. Hiervan wordt intensief gebruik gemaakt. Het is dus niet realistisch dat het gewenste geluidsniveau overal hetzelfde is. Het is technisch een vrijwel onmogelijke taak en het zou op korte termijn ook tot hoge kosten leiden. In het nieuwe beleidsplan, dat in 2016 ter besluitvorming is aangeboden, wordt daarom onderscheid gemaakt tussen typen gebieden (bijvoorbeeld bedrijventerreinen, agrarische gebieden, woonkernen, centrum e.d.). Per type gebied wordt een bijpassende geluidsnorm vastgesteld. Met dit plan wordt alvast ingespeeld op belangrijke toekomstige beleidsmatige ontwikkelingen.
Over de realisatie van het Geluidbeleidsplan volgt medio 2017 een jaarevaluatie.

Mijlpalen

Nummer	Omschrijving mijlpaal	Datum
1.1	Vaststelling Woonvisie 2017-2021	December 2016
1.1.1	Herijking strategische visie	Zomer 2017
1.2	In circulatie brengen roadmap energieneutraal Wijchen in het jaar 2040	Eind 2016
1.2.1	Jaarevaluatie Klimaatbeleidsplan	Medio 2017
1.2.2	Jaarevaluatie Milieubeleidsplan	Medio 2017
1.2.2	Actualisatie Milieubeleidsplan	Medio 2017
1.2.3	Jaarevaluatie Waterbeleidsplan i.c.m. bestuurlijk overleg	voorjaar 2016
1.2.3	Actualisatie Strategische waternota & uitvoeringsprogramma	medio 2017
1.2.4	Uitvoering geluidbeleidsplan	Najaar 2016
1.2.4	Jaarevaluatie Geluidbeleidsplan	Medio 2017

Wat kost het?

Overzicht van baten en lasten
In de onderstaande tabel zijn voor 2016 de cijfers van de geactualiseerde begroting opgenomen.

Financieel overzicht (x € 1.000)	**Begroting 2016**	**Begroting 2017**	**Meerjarenraming 2018**	**2019**	**2020**
Baten					
7.4 Milieubeheer	38	**38**	38	38	38
8.1 Ruimtelijke Ordening	35	**35**	35	35	35
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	401	**45**	1.988	8	8
Totaal baten	474	**117**	2.060	80	80
Lasten					
7.4 Milieubeheer*	1.476	**889**	922	912	926
8.1 Ruimtelijke Ordening	387	**388**	395	400	409
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	211	**26**	-18	-20	-20
Totaal lasten	2.073	**1.303**	1.299	1.293	1.314
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	1.599	**1.186**	-762	1.212	1.234
Inzet bestemmingsreserves	40	**0**	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	1.639	**1.186**	-762	1.212	1.234

*7.4 Milieubeheer, € 377k van de geraamde lasten zijn begroot voor de verbonden partij ODRN voor de uitvoering van milieutaken.

De vergelijking tussen de Programmabegroting 2017 t/m 2020 met de Begroting 2016 wordt bemoeilijkt vanwege de stelselwijziging opgedragen door het BBV, waarbij overhead in de Begroting 2017 niet meer doorberekend wordt naar de programma's. Overhead en algemene dekkingsmiddelen worden nu apart inzichtelijk gebracht, buiten de programma's.
Daarnaast zijn de programma's opgebouwd uit de voorgeschreven "taakvelden", in plaats van de voorheen gehanteerde producten, waardoor (kleine) verschuivingen van budgetten tussen programma's ontstaan. De budgetten 2016 zijn voor de vergelijkbaarheid wel omgezet naar taakvelden.

Relevante beleidsnota's

Nummer raadsbesluit	Beleidsnota
09 RZ 321	Visie Loonse Waard en omgeving (2009)
14 RZ 016	Afvalbeleidsplan 2014-2017
13 RZ 205	Milieubeleidsplan 2013-2016
13 RZ 206	Klimaatbeleidsplan 2013-2016
03 RZ 081	Strategische waternota
06 RZ 026	Uitvoeringsprogramma water
	Beleid externe veiligheid en visie
	Beleidsregel hogere grenswaarde
	Bodembeleid
	Geluidsbeleidsplan (herziening voor dit jaar gepland)
	UMTS en hoogspanning
	Archeologiebeleid
	Bedrijventerrein Oost
	Beleidsnotitie kleine windmolen
	Centrumvisie (centrumplan, 2006)
	Centrumvisie uitvoeringsprogramma
	Cultuurhistorische waardenkaart Wijchen
	Detailhandelsnota (inclusief supermarktvisie)
	Grondnota en grondexploitatiebeleid
	Beleidsnota antikraak
	Monumentenbeleid
	Plattelandswoning
	Structuurvisie (strategische visie 2025, 2007)
	Toelichting bestemmingsplan buitengebied
	Van koers naar keuze (Stadsregio)
	Vastgoedbeleid
	Woningomzetting
	Woonvisie (volkshuisvesting)
	Aanbestedingsbeleid
	Algemeen Plaatselijke Verordening
	Handhavingsbeleid 2012-2015
	Legesverordening
	Welstandsnota (beeldkwaliteitsplan)
	Omgevingsvisie
	Centrumvisie 2013
	Beleidsnotitie detailhandel (ontwerp)
14 RZ 006	Gebiedsuitvoeringsprogramma Maas en Waal (GUP)
15 AZ 143	Verordening Starterslening Wijchen 2015

2 Wonen en Leefbaarheid

Algemeen

Een van de leidende thema's van de Strategische Visie 2025 is een sociaal en sterk Wijchen. Dit uit zich onder meer in aandacht voor verschillende doelgroepen en kwalitatief hoogstaande woningen. Hierbij past ook bijzondere aandacht voor een aantrekkelijke woonomgeving, ontwikkeling van sociaal maatschappelijke voorzieningen. Dit thema komt onder meer tot uitdrukking in de strategische opgaven "Kernen in Bloei", "Kwaliteit in de Wijken", "Hart voor Wijchen". De strategische opgaven zullen opnieuw worden bekeken bij het samenstellen van een nieuwe strategische visie voor Wijchen die rond de zomer 2017 zal worden vastgesteld (zie voor nadere uitwerking programma 1).

Missie/visie

Uit bevolkingsonderzoeken blijkt dat de tevredenheid bij inwoners over het wonen in de gemeente Wijchen erg hoog is. Er zijn geen grote probleemwijken en er heerst over het algemeen een goed sociaal klimaat. Toch vergt handhaven en op sommige plaatsen verbetering van deze situatie nadrukkelijk beleid gericht op het scheppen van de goede randvoorwaarden hiervoor.
Belangrijke voorwaarden zijn onder meer:

- Voldoende aanbod van woningen voor gedifferentieerde groepen;
- Een schone, duurzame, veilige openbare ruimte en woonomgeving met aandacht voor de leefbaarheid.

In de programma's 4 (Onderwijs en Ontplooiing) en 5 (Ondersteuning en Zorg) wordt op een aantal andere voorwaarden voor een sociaal sterk Wijchen ingegaan.

<u>Natuur en Landschap</u>

De gemeente beschikt over een divers en krachtig landschap met een rijke verscheidenheid aan landschapstypen. Behoud en versterking van de landschappelijke variatie en de identiteit van het landschap, staan centraal. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn gericht op het vergroten van de waterberging, het behoud van een sterke agrarische sector, het realiseren van de ecologische verbindingszone (natuurwaarden), het behoud van de bijzondere cultuurhistorische en aardkundige elementen en de ontwikkeling van een recreatief toegankelijk en aantrekkelijk landschap. Initiatieven en de uitvoering daarvan door inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners, stimuleren en faciliteren we waar mogelijk. Ook toetsen we nieuwe ontwikkelingen op hun bijdrage aan het verhogen van de ruimtelijke natuur- en landschapskwaliteit.

Wat willen we bereiken?

Wij willen samen werken aan een omgeving waarin de sociale samenhang en de veiligheid in orde zijn, de kwaliteit van de openbare ruimte op orde is en de voorzieningen van behoorlijk niveau en goed bereikbaar zijn. Maar waar bovenal een gevoel van welbehagen heerst. Samen met inwoners, leefbaarheidsgroepen, verenigingen en maatschappelijke partners willen wij die sfeer behouden of bereiken. Ons credo is: 'geef de wijken en kernen terug aan de inwoners'.

Maatschappelijke effecten van beleid

Voor de vertaling van de hierboven beschreven ambities van de gemeente voor de komende jaren in concrete beleidsvoornemens en plannen, gelden onder meer de volgende beleidsuitgangspunten voor de woningbouw:

- Er wordt in alle kernen in eerste instantie gebouwd voor de eigen behoefte. De leefbaarheid van de kleine kernen en de ontwikkeling van een vitaal platteland

hebben hoge prioriteit (behoud eigen sfeer en identiteit, handhaving voorzieningenniveau en behoud van het verenigingsleven);
- Binnen de regionale afspraken zal speciale aandacht worden gegeven aan het realiseren van ouderenhuisvesting, mogelijkheden voor starters, gehandicapten, middeninkomens en statushouders;
- De nadruk komt te liggen op de kwaliteit van woningbouwprojecten en niet meer op het aantal woningen dat gebouwd wordt. Duurzaamheid, flexibiliteit, diversiteit en levensloopbestendigheid zijn hierbij de kernwoorden.

Met de woningbouwcorporaties Talis en De Kernen en Mooiland zijn en/of worden hierover afspraken gemaakt, die vastgelegd worden in zogeheten prestatieafspraken tussen gemeente en corporaties. Nadrukkelijk zullen afspraken worden gemaakt over duurzaamheid en levensloopbestendig bouwen.

Speerpunten Wonen en leefbaarheid

2.1	Bouwen voor de eigen behoefte
2.2	Aandacht voor betaalbaarheid woningvoorraad
2.3	Verruiming mogelijkheden starters woningmarkt
2.4	Herijking samenwerking corporaties en huurdersorganisaties
2.5	Beheer woon-zorg component woningvoorraad
2.6	Verbetering leefklimaat in de wijken
2.7	Veiligheid is een eerste vereiste voor een prettige leefsfeer
2.8	Doelmatig en duurzaam afvalbeheer (huishoudelijke afvalstoffen)
2.9	Natuurlijk groen een voorwaarde
2.10	Agrarische sector en natuurbehoud kunnen samen

De speerpunten 2.10 en 2.11 zijn verschoven vanuit programma 1, vanwege de nieuwe indeling in taakvelden. Het speerpunt "Dorpsontwikkelingsplannen verder realiseren" is om dezelfde reden naar programma 5 verschoven.

2.1 Bouwen voor de eigen behoefte

Een belangrijk beleidsuitgangspunt is dat er in alle kernen gebouwd wordt voor de eigen behoefte. Het aanbod in de bouwplannen moet daarom zowel in kwantitatief als kwalitatief opzicht in overeenstemming zijn met de vraag. Dit om ongewenste maatschappelijke effecten als leegstand of woningnood te voorkomen.

2.1.1 Prioriteren van nieuwbouwplannen

Periodiek wordt door middel van marktonderzoek de verwachte vraagontwikkeling op de woningmarkt in de planperiode herijkt en indien nodig bijgesteld, zodat de woningbouwplannen zowel kwantitatief als kwalitatief in overeenstemming zijn met de verwachte vraag. Inmiddels heeft een kwantitatieve her-prioritering plaatsgevonden en zijn de plannen aangepast aan de verwachte vraag. Voor Wijchen geldt voor de planperiode 2015-2025 een kwantitatieve opgave van 793 nieuwbouwwoningen. Deze opgave is gebaseerd op een taakstelling door de provincie in de vorm van maximaal toegestane nieuwbouwaantallen (contingent) per regio en subregio op basis van de meest recente Primos prognose over de ontwikkeling van het aantal huishoudens in de planperiode. Middels een bestuurlijk akkoord (november 2015) tussen de gemeenten van de subregio Nijmegen e.o. over de verdeling van het toegestane contingent over de subregiogemeenten is vervolgens de kwantitatieve opgave voor Wijchen vastgesteld.

In juli 2016 heeft de provincie besloten het contingent voor Wijchen met 50 woningen uit te breiden voor de realisatie van extra sociale huurwoningen onder de voorwaarde dat deze woningen voor eind 2016 zijn ingepland. Hierdoor wordt voor Wijchen de kwantitatieve opgave voor de planperiode 2015-2025 843 nieuwbouwwoningen.
Om binnen het kader van de kwantitatieve opgave, ook in kwalitatief opzicht de juiste keuzes te kunnen maken, heeft de gemeente door het onderzoeksbureau STEC in december 2015 een woonbehoefteonderzoek laten uitvoeren. De resultaten van dit onderzoek worden op dit moment geanalyseerd en verwerkt. Ze zijn tevens richtinggevend voor de nieuwe Woonvisie en voor bijvoorbeeld de gesprekken met de woningcorporaties. Op dit moment kunnen er nog geen definitieve uitspraken worden gedaan over de gevolgen ervan voor de lopende en nog te realiseren bouwplannen van de gemeente Wijchen.
Inmiddels heeft de raad besloten 10% van totaal contingent te reserveren voor kleinschalige initiatieven.

2.2 Aandacht voor betaalbaarheid woningvoorraad

De gemeente wil de tevredenheid van haar inwoners over het wonen in Wijchen vergroten door te zorgen voor voldoende aanbod van woningen voor gedifferentieerde groepen. Aangezien de komende periode het accent verschuift van kwantiteit naar kwaliteit komt de betaalbaarheid van woningen weer centraal te staan.
Er blijft voortdurend aandacht nodig voor het aanbod van voldoende betaalbare sociale huur- en koopwoningen, zowel voor jongeren als voor senioren. Binnen de (voormalige) stadsregio geldt de huurtoeslaggrens als betaalbaarheidsgrens voor huurwoningen. Voor koopwoningen is dit een aankoopprijs van € 172.000.

2.2.1 Investeren in duurzaamheid woningvoorraad

Naast de huizenprijzen zijn de maandelijkse lasten sterk van invloed op de betaalbaarheid van een woning. Dit is ook reden dat de gemeente Wijchen nadrukkelijk aandacht heeft voor de duurzaamheid van een woning ter verlaging van de woonlasten. Duurzaamheidsinvesteringen zullen niet alleen worden ingezet bij nieuwbouwplannen, maar met name ook in de bestaande woningvoorraad.
Hierbij zet de gemeente Wijchen naast het stimuleren van buurtinitiatieven, de duurzaamheidsleningen in (in te zetten voor duurzame energie en energiebesparing). Mogelijkheden bij de provincie (zoals in 2015 de woningisolatiesubsidieregeling) volgen we nauwgezet.

Indicator	Werkelijk 2015	Verwacht 2016	Verwacht 2017
2.2.2 Maximaal beschikbaar voor duurzaamheidsleningen	€ 400k	€ 500k	€ 600k*
2.2.2 Benutting van de leningscapaciteit	75%	95%	95%

Indicator	Meerjarenraming 2018	2019	2020
2.2.2 Maximaal beschikbaar voor duurzaamheidsleningen	€ 600k*	€ 600k*	€ 600k*
2.2.2 Benutting van de leningscapaciteit	95%	100%	100%

2.3 Verruiming mogelijkheden starters woningmarkt

De gemeente wil de mogelijkheid voor starters op de koopmarkt vergroten door het beschikbaar stellen van een starterslening. Het doel hiervan is niet alleen het bevorderen van het eigen woningbezit, maar ook het (verder) op gang helpen van de ingezakte woningmarkt, waarmee wordt bijgedragen aan een voldoende aanbod van woningen voor gedifferentieerde groepen.

2.3.1 Starterslening
De gemeente Wijchen wil het starters op de koopwoningmarkt makkelijker maken om in Wijchen een woning te kopen. Om die reden heeft de gemeente een eenmalig budget van 2 miljoen Euro beschikbaar gesteld voor Startersleningen.

2.4 Herijking samenwerking met corporaties en huurdersorganisaties
Woningcorporaties zijn van groot belang voor de woningbouwplannen en woningbeheerplannen in Wijchen. Het gaat dan om de beschikbaarheid van voldoende sociale/betaalbare huurwoningen, het aandeel in de gemeentelijke nieuwbouwplannen, de bijdrage aan de verduurzaming van de woningvoorraad, het huisvesten van specifieke doelgroepen, het afstemmen van wonen en zorg en de bijdrage aan de leefbaarheid. Op deze terreinen werkt de gemeente Wijchen vanuit de kaders van de Woonvisie samen met de woningbouwcorporaties Talis en de Kernen. Daarvoor zijn er samenwerkingsafspraken gemaakt tussen gemeente en corporaties. Door de Herzieningswet zijn corporaties onder directe aansturing van de gemeente gekomen. Corporaties zijn verplicht om voor hun activiteiten naar redelijkheid bij te dragen aan het uitvoeren van de gemeentelijke Woonvisie. De afspraken tussen gemeenten en corporaties moeten hierdoor meer het karakter van prestatieafspraken gaan krijgen. Bij het maken van de prestatieafspraken zijn de huurdersorganisaties nadrukkelijk betrokken. Corporatie, gemeente en huurdersorganisaties gaan aan de hand van de Woonvisie en het bod met elkaar in gesprek over de te maken prestatieafspraken. Verder heeft het Woonakkoord de financiële mogelijkheden van de corporaties onder druk gezet. Dit kan de komende jaren van invloed zijn op de investeringen van corporaties in bijvoorbeeld nieuwbouw, wijkaanpak en energiebesparing, en op de hoogte van de huurprijzen.
Het Woonakkoord en de nieuwe Herzieningswet hebben dus gevolgen voor de activiteiten die de corporaties de komende jaren kunnen realiseren. De Herzieningswet vraagt tevens om een hernieuwde opstelling hoe gemeente en corporaties en huurdersorganisaties zich tot elkaar moeten gaan verhouden.

2.5 Beheer woon-zorg component woningvoorraad
In de thans geldende Woonvisie van Wijchen (Woonvisie 2012-2016, Duurzaam Wijchen) wordt in een apart hoofdstuk ingegaan op de prognose van de demografische ontwikkelingen voor Wijchen gedurende de periode 2011-2040. Deze Woonvisie wordt eind 2016 geactualiseerd.
De Woonvisie signaleert daarin de voor haar belangrijke trends om in te kunnen spelen op de verwachte woonbehoefte van de Wijchense inwoners. Op de vergrijzing wordt ingespeeld door het stimuleren van de levensloopbestendigheid van zowel bestaande woningen als van nieuwbouw, waardoor ouderen langer zelfstandig in hun woningen kunnen blijven wonen.

2.5.1 Toekomstige ontwikkelingen wonen met zorg
Medio 2014 hebben wij een quickscan ‘wonen en zorg’ uitgevoerd. Op basis van demografische ontwikkelingen en nieuwe zorgtaken voor de gemeente, geeft de quickscan een eerste schets van de toekomst van wonen met zorg in Wijchen. Doordat mensen in de toekomst langer zelfstandig moeten blijven wonen, zal de behoefte aan zelfstandige woningen gekoppeld aan een zorgarrangement toenemen. Gecombineerd met de demografische trends heeft dit op langere termijn grote gevolgen voor de woningvoorraad. Om goed te anticiperen op de toekomstige woonzorgvraag is het van belang om de ontwikkelingen binnen en buiten de gemeentegrenzen goed af te stemmen met zorginstellingen, woningcorporaties en particuliere vastgoedinvesteerders. De quickscan vroeg om nadere uitwerking. Begin 2016 heeft adviesbureau BMC het onderzoek ‘Wonen en zorg in de gemeente Wijchen: verdieping en analyse van vraag en aanbod van wonen en zorg in de gemeente Wijchen’ afgerond. De resultaten van dit onderzoek (kennis, inhoud en nieuwe ontwikkelingen) vormen een belangrijke input voor de woonvisie. Er is een stappenplan ontwikkeld op basis waarvan zorgpartijen en woningcorporaties gezamenlijk werken aan thema’s rond een passend aanbod van

wonen, zorg en welzijn. De gemeente Wijchen faciliteert het brede netwerkoverleg tussen de 13 partijen betrokken bij woon-zorg vastgoed in Wijchen. Hieraan wordt ook in 2017 verder vervolg gegeven.
Inwoners van de gemeente Wijchen worden zo gefaciliteerd om tijdig keuzes te maken om zo lang mogelijk zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen.

2.6 Verbetering leefklimaat in de wijken

In (sommige) wijken heerst een andere beleving dan in bijvoorbeeld de kernen. Er is minder sociale cohesie en de zelfwerkzaamheid van wijkbewoners is niet overal gelijk. Wij willen met een thematische en op de wijk gerichte aanpak het leefklimaat en de betrokkenheid in de wijken samen met de inwoners en de leefbaarheidsgroepen verbeteren. De leefbaarheidsgroepen zijn immers onze vaste sparringpartners als het gaat om het aanbrengen van verbeteringen in het leefklimaat van een wijk of kern. Wij nemen samen met onze partners even het voortouw, maar we verwachten wel dat de inwoners 'het stokje overnemen' en vooral ook zelf met initiatieven komen. Daarnaast zorgen we samen, met de financieel beschikbare middelen, voor behoud van voldoende voorzieningen. Te denken valt aan dorpshuizen, (brede) scholen (zie ook programma 4 onderwijs en ontplooiing, activiteit 4-1-2), groen, speeltuintjes, parkeerfaciliteiten (zie ook programma 6, activiteit 6-3-2) en jongerenontmoetingsplekken.

2.6.1 Geo-informatievoorziening

De afgelopen jaren is veel energie gestopt in het op orde brengen van de (wettelijk verplichte) geografische basisregistraties, met name de BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) en de BGT (Basisregistratie Grootschalige Topografie). In 2017 worden deze registraties verder geïntegreerd in de gemeentelijke werkprocessen.
Dit leidt er onder andere toe dat gegevens voor het beheer van de openbare ruimten en de BGT op elkaar worden afgestemd en - voor wat betreft het geometrische deel - centraal worden ingewonnen en verwerkt door het cluster geo-informatievoorziening.
In 2016 is gestart met de modernisering van de ruimtelijke informatievoorziening. Dit proces wordt in 2017 verder uitgebouwd en resulteert uiteindelijk in een compleet vernieuwde GIS-raadpleegomgeving voor intern (gemeentelijk) gebruik en een webportaal met geografische gegevens binnen de gemeentelijke web-pagina.

2.6.2 Project Groenstroken op orde

In het voorjaar 2016 hebben we het project "Groenstroken op orde" voor het belangrijkste deel afgerond. De gemeenteraad is daarvan via een informatiebrief op de hoogte gesteld. Er zijn nog adressen die aandacht behoeven. Deze zaken zullen tijdens reguliere controles afgehandeld worden.

Indicator	Werkelijk 2015	Verwacht 2016	Verwacht 2017
2.6.2 Aantal overeenkomsten	600	100	50

2.6.3 Renovatie parken en tuinen

In het coalitieakkoord geven we bij "natuurlijk groen een voorwaarde" aan dat de instandhouding van groene buffers belangrijk is voor een goede balans tussen natuur, economie en concurrerend ruimtegebruik. Dit sluit aan op ons Groenstructuurplan en bij de uitvoering daarvan. Om de parken als groene buffers te versterken willen we die (deels) gaan renoveren. In 2015 is samen met gebruikers en aanwonenden een renovatieplan "toekomst kasteeltuin" voor de kasteeltuin (paden, borders en inrichting ten behoeve van evenementen) opgesteld. Eind 2015 heeft hier besluitvorming over plaatsgevonden. T.b.v. de bouw van de parkeergarage is in 2016 vanuit project stationsomgeving, in de kasteeltuin een tijdelijke parkeerplaats aangelegd. Daarmee zijn onderdelen van het renovatieplan uitgevoerd en waardoor we de inrichtingskosten van de nieuwe Kasteeltuin beperken. Na realisatie van de parkeergarage kan naar verwachting in 2018 een start worden gemaakt met de uitvoering van het plan "toekomst Kasteeltuin".

Voor het Oosterpark zijn in 2015 met behulp van burgerparticipatie inrichtingsideeën ingebracht om het recreatief gebruik te versterken en de natuur de ruimte te geven. Tot een gedragen herinrichtingsplan is het echter nog niet gekomen. Vanwege de beperkte beschikbare financiële middelen is de prioritering naar beneden bijgesteld. In najaar 2016 is de planvorming weer opgepakt zodat er begin 2017 een plan ligt voor de toekomstige inrichting van het Oosterpark. Na besluitvorming over het plan en de financiering kan de uitvoering in 2018 plaats vinden.

2.6.4 Wij doen MEE® in Wijchen

Naast het behoud van voorzieningen is het ook van belang dat bewoners elkaar kennen. Dit is de basis voor een sterke sociale structuur in de wijken. Als mensen elkaar kennen maken ze makkelijker een praatje en is de bereidheid om iets voor elkaar te doen groter. Om dit proces te versterken voert 'MEER Voor mekaar' bovengenoemd project binnen onze gemeente uit. Het project is gericht op activering door ontmoeting en het ondersteunen van het zelf organiserend vermogen van wijkbewoners. Dit heeft o.a. geleid tot elf bijeenkomsten waaruit diverse buurtideeën voor vervolg initiatieven zijn ontstaan. Daar waar geen vervolgbijeenkomsten zijn ontstaan hebben inwoners elkaar beter leren kennen en is de sociale cohesie versterkt.

2.6.5 Een wijkontwikkelingsplan

In de raad van 19 juni 2014 is een motie aangenomen, waarin de raad het college opdraagt om samen met de leefbaarheidsgroepen en inwoners een visie op te stellen voor één wijk, gericht op kwaliteitsverbetering van die wijk.
Bij het schrijven van de programmabegroting bevindt het wijkontwikkelingsplan van LBG Noord zich in de conceptfase en is de afronding hiervan gepland voor het einde van 2016. Met de LBG Woezik zijn wij in gesprek over een wijkontwikkelingsplan.

2.7 Veiligheid is een eerste vereiste voor een prettige leefsfeer

Het gemeentelijk veiligheidsterrein omvat een reeks van veiligheidsonderwerpen, variërend van woonoverlast en jeugdcriminaliteit tot verkeersveiligheid en huiselijk geweld. Voor de aanpak van al deze thema's zijn heel wat instrumenten beschikbaar en kan aan allerlei maatregelen gedacht worden. Bij de effectuering van die maatregelen hebben tal van partijen een rol. Publieke partijen, zoals politie, brandweer en justitie en maatschappelijke organisaties, zoals 'MEER' in Wijchen. Maar ook private partijen, zoals inwoners(groepen) en ondernemers (keurmerken). De gemeente heeft de regierol op dit complexe terrein. Dat betekent: sturing op de selectie en aanpak van de veiligheidsthema's, sturing op samenwerking en de nakoming van afspraken en sturing op tussentijdse evaluaties en de kwaliteit van de organisatie. Om dat voor elkaar te krijgen, is een integraal veiligheidsplan (IV-plan) onmisbaar (zie ook 2.8.1). Hiermee kunnen de diverse partijen achter een inhoudelijke visie worden geschaard, kunnen de belangrijkste items worden geselecteerd en van een aanpak worden voorzien en kunnen de juiste impulsen voor de borging van samenwerking en coördinatie worden gegeven.

2.7.1 Integraal Veiligheidsplan (IV-plan)

De gemeentelijke Integrale Veiligheidsplannen van de gemeenten in het gebied Tweestromenland, waarvan de gemeente Beuningen, Druten, Heumen, West Maas en Waal, Wijchen en Berg en Dal (voorheen: de gemeenten Groesbeek, Millingen aan de Rijn en Ubbergen) deel uitmaken, waren aan herijking toe. Door de burgemeesters van deze gemeenten is besloten om gezamenlijk te komen tot een meerjaren integraal plan. Daardoor kunnen deze gemeenten beter op het nieuwe (robuuste) politieteam aansluiten, zoals dat vorm heeft gekregen binnen de Nationale politie. Zo kunnen zij focus aanbrengen in de prioriteitsstelling van het robuuste basisteam Tweestromenland, temeer omdat daar het andere gezag van de politie (het OM) gecentraliseerd is. De politie is namelijk een van de belangrijkste partners in de verwezenlijking van de doelstellingen van het gemeentelijk integrale veiligheidsbeleid.

In de raadsvergadering van 5 februari 2015 is dit Integrale Veiligheidsbeleid door de gemeenteraad vastgesteld. Daarin zijn de volgende thema's geprioriteerd voor de komende vier jaar:

- Aangiftebereidheid
- Veiligheidsbeleving
- Diefstal inclusief inbraken
- Geweld
- Overlast

Cyclisch wordt aan de raad verantwoording afgelegd over cijfers en prestaties.

Indicator	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Verwacht 2017
2.8.1 Aantal veiligheidsrapportages aan de Raad	2	2	2

2.8 Doelmatig en duurzaam afvalbeheer (huishoudelijke afvalstoffen)

Juni 2014 is het Afvalbeleidsplan 2014-2017 door de Raad vastgesteld. Na ingrijpende wijzigingen in de inzamelstructuur (m.n. diftar, regionale milieustraat, plastic afvalinzameling) is de komende jaren gekozen voor consolidatie en optimalisatie van de huidige inzamelstructuur.

2.8.1 Realisatie Afvalbeleidsplan 2014-2017

De komende jaren wordt in het bijzonder ingezet op een intensievere en inspirerende afvalcommunicatie (scheidingsgedrag) en een gerichte monitoring en evaluatie van resultaten (prestatie en bijsturing). Ook de steeds complexer wordende regionale samenwerking, en de regievoering van de gemeente daarbinnen als opdrachtgever en aandeelhouder, zal de komende jaren om bijzondere aandacht vragen.
Dit moet uiteindelijk leiden tot een (meer) duurzaam en doelmatig afvalbeheer. In concreto gaat het om minimalisering van de hoeveelheid restafval en een betere scheiding en verwerking van hergebruikstromen. Hiermee worden kosten beheerst (afvalstoffenheffing) alsook een bijdrage geleverd aan een duurzame bescherming van de milieukwaliteit van de leefomgeving (duurzaamheidsgedachte). De in het afvalbeleidsplan opgenomen streefwaarden: 140 kg huishoudelijk restafval/inwoner/jaar en het scheidingspercentage van 65% zijn al behaald. Landelijk zijn er in het kader van het VANG programma voor het jaar 2020 de volgende scherpere doelstellingen geformuleerd: 100 kg huishoudelijk restafval/inwoner/jaar (inclusief grof huishoudelijk restafval) en een scheidingspercentage van 75%. Met de invoering van diftar is een goede start gemaakt, maar om de VANG doelstellingen te kunnen halen is meer nodig. In 2017 zal het Afvalbeleidsplan 2014-2017 op een aantal punten worden aangepast.

Indicator	Werkelijk 2015	Verwacht 2016	Verwacht 2017
2.9.1 Aanbiedfrequentie restafvalcontainer	45%	50%	50%
2.9.1 Hoeveelheid restafval (kg/inwoner/jaar)	133	140	140
2.9.1 Scheidingspercentage huishoudelijk afval	70%	65%	65%

2.9 Natuurlijk groen een voorwaarde

Wij vinden het belangrijk dat Wijchen en haar wijken en kernen ingebed zijn in een natuurlijke groene omgeving. Dat betekent ook dat we werk maken van het groenonderhoud en landschapsontwikkeling. Om dit waar te maken betrekken wij onze inwoners bij de uitvoering hiervan. Het is zinvol te onderzoeken of we bijvoorbeeld op dit terrein kunnen samenwerken met zorginstellingen en hun cliënten. Wij blijven ons inspannen voor een goede balans tussen natuur, economie en concurrerend ruimtegebruik. Eén van de manieren is het in stand houden van groene buffers, bijvoorbeeld door de renovatie van parken, zoals het Oosterpark en de kasteeltuin.

2.9.1 Uitvoering landschapsontwikkelingsplan (LOP)
Voor de inbedding in een natuurlijke, groene omgeving is behoud van belang maar zeker ook ontwikkeling en versterking noodzakelijk. De doelen zijn hiervoor in ons LOP en het Gebiedsuitvoeringsprogramma (GUP) Maas en Waal vastgelegd. De realisatie willen we doen in samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Op 30 juni 2015 zijn ideeën en initiatieven voor uitvoering van landschapsdoelen verzameld tijdens de werkconferentie landschap. Daarna hebben we bepaald welke initiatieven op welke manier door de gemeente gefaciliteerd kunnen worden. Wij richten ons daarbij op verbetering van toegankelijkheid (ommetjes, struinpaden, e.d.) en de aanleg van landschapselementen. Bezien wordt hoe cliënten van zorginstellingen (of anderen met een achterstand op de arbeidsmarkt) een rol kunnen krijgen in de uitvoering van natuur- en landschapsbeheer. Een deel van de financiering van de uitvoering wordt gedekt uit de provinciale landschapsregeling.

2.9.2 Uitvoering ecologische verbindingszone (EVZ)
Diverse overleggen en contacten met de provincie (in samenwerking met gemeenten Druten en Heumen, ZLTO en Geldersch Landschap) hebben niet geleid tot voldoende provinciale ondersteuning om een actieve aanpak van de uitvoering van de EVZ mogelijk te maken. Als gemeente nemen we dan ook geen actieve rol op ons m.b.t. de realisatie van nog ontbrekende delen. Wel blijven we als gemeente, samen met Heumen, Druten en Waterschap Rivierenland, alert om delen aan te leggen op locaties waar zich kansen voordoen vanuit compensatieverplichtingen, nieuwe subsidieregelingen of functieveranderingen. Eventuele noodzakelijke bijdragen in de uitvoeringskosten dekken we uit het budget voor uitvoering LOP en de bestemmingsreserve landschapsontwikkeling. Wij zorgen dat het overleg tussen alle betrokken partijen minimaal een keer per jaar plaats vindt zodat een goede afstemming behouden wordt.

2.10 Agrarische sector en natuurbehoud kunnen samen
Agrarische belangen en landschappelijke waarden lijken wel eens strijdig te zijn, maar dat hoeft uiteraard niet. Wij vinden het belangrijk dat 'partijen' inzicht krijgen in het wederzijds belang en dat hierover duidelijke afspraken gemaakt worden. Verdere verbreding van de agrarische sector en extra ontwikkelingsruimte faciliteren we, met eisen voor landschappelijke inpassing. Het bestemmingsplan buitengebied, het agrarisch ontwikkelingsplan (AOP) en de bestaande milieuwetgeving zijn hierin leidraad.

2.10.1 Uitvoering GLB en Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer
De nieuwe instrumenten, Gemeenschappelijk LandbouwBeleid (GLB) en ANLB, bieden nieuwe kansen voor combinatie van natuur- en landschapsbeheer met de agrarische bedrijfsvoering. Daarvoor is wel een betere relatie en afstemming tussen de regelingen nodig. Aangezien het landelijke regelingen zijn, wordt dit op landelijk niveau aangepakt. Die ontwikkelingen worden vooralsnog alleen gevolgd. Wanneer de betere afstemming tussen de regelingen vorm krijgt, wordt bezien of de gemeente een kan rol spelen in het stimuleren van deelname aan het ANLB. De daadwerkelijke realisatie hangt echter af van de bereidwilligheid van een ondernemer. Gezien de druk op de agrarische bedrijfsvoering en ontwikkelingen in de landbouw, is die bereidwilligheid (soms noodgedwongen) niet groot.

2.10.2. Agrarische toets bij ontwikkelingen in het buitengebied
In oktober 2015 heeft de raad het 'bestemmingsplan buitengebied, herziening 2014' vastgesteld. In de behandeling heeft de raad middels een amendement aangenomen dat ontwikkelingen in het buitengebied (wonen, natuur, water), in balans moeten zijn met het agrarisch grondgebruik en het agrarisch ontwikkelpotentieel. Dat is geborgd in het vergunningstelsel voor het uitvoeren van werken. Desalniettemin zullen we hiervoor bij plannen en projecten waakzaam moeten zijn. Ook is afgesproken dat het bestemmingsplan buitengebied hierop in het najaar 2016 zal worden geëvalueerd en - zo nodig - aangepast.

Mijlpalen

Nummer	Omschrijving mijlpaal	Datum
2.1.1	Prioriteren van nieuwbouwplannen.	Juni 2016
2.6.1	Uitbouw ruimtelijke informatievoorziening	December 2017
2.6.1	Integratie geometriegegevens groen en wegen met de BGT	Voorjaar 2017
2.6.1	Inrichten Geo-portaal binnen gemeentelijke web-site	Augustus 2017
2.6.2		
2.6.2	Uitvoering renovatie kasteeltuin	December 2017
2.6.3	Renovatieplan Oosterpark financieringsmogelijkheden	Voorjaar 2017
2.7.1	Aanbieden Jaaruitvoeringsplan Tweestromenland aan de Raad	Voorjaar 2016
2.7.1	Aanbieden Jaaruitvoeringsplan Wijchen aan de raad	Voorjaar 2016
2.8.1	Jaarevaluatie Afvalbeleidsplan	Juni 2016
2.9.1	Faciliteren initiatieven uit uitvoeringsagenda participatie LOP	2017
2.10.2	Evaluatie bestemmingsplan buitengebied herziening 2014	Oktober 2016

Wat kost het?

Overzicht van baten en lasten
In de onderstaande tabel zijn voor 2017 de cijfers van de geactualiseerde begroting opgenomen.

Financieel overzicht (x € 1.000)	**Begroting 2016**	**Begroting 2017**	**Meerjarenraming 2018**	**2019**	**2020**
Baten					
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	**0**	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	26	**26**	26	26	26
5.5 Cultureel erfgoed	3	**3**	3	3	3
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	10	**974**	980	986	992
7.3 Afval	3.753	**3.941**	4.053	4.098	4.166
8.3 Wonen en bouwen	690	**999**	790	704	495
Totaal baten	4.481	**5.943**	5.852	5.817	5.681
Lasten					
1.1 Crisisbeheersing en brandweer*	2.175	**2.202**	2.249	2.308	2.364
1.2 Openbare orde en veiligheid	918	**544**	559	573	588
5.5 Cultureel erfgoed	136	**79**	80	80	81
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.702	**4.064**	4.128	4.172	4.221
7.3 Afval**	3.668	**3.283**	3.329	3.366	3.423
8.3 Wonen en bouwen	1.925	**1.338**	1.361	1.378	1.393
Totaal lasten	12.522	**11.510**	11.707	11.877	12.068
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	8.041	**5.567**	5.855	6.060	6.387
AR Brandweerkazerne		***-113***	*-113*	*-113*	*-113*
BR Onderhoud overige gebouwen		***13***	*13*	*13*	*13*
BR eenmalige middelen		***200***	*400*	*0*	*0*
BR Vervanging speeltoestellen		***5***	*5*	*5*	*5*
AR minicontainers		***-68***	*-68*	*-68*	*-68*
BR Afvalstoffenheffing		***-56***	*0*	*0*	*0*
BR Vervangingsplan containers		***113***	*113*	*113*	*113*
Inzet bestemmingsreserves	-604	**94**	350	-50	-50
Gerealiseerd resultaat	7.438	**5.661**	6.205	6.010	6.337

*Binnen het taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer is € 2.165k begroot voor de verbonden partij VRGZ voor de uitvoering van de veiligheids- en brandweertaken.
** Binnen het taakveld 7.3 afval is € 184k begroot de verbonden partij Munitax, voor de uitvoering van de belastinginningen.

De vergelijking tussen de Programmabegroting 2017 t/m 2020 met de Begroting 2016 wordt bemoeilijkt door de stelselwijziging vanuit het BBV, waarbij overhead in de Begroting 2017 niet meer doorberekend wordt naar de programma's. Overhead en algemene dekkingsmiddelen worden nu apart inzichtelijk gebracht, buiten de programma's.
Daarnaast zijn de programma's opgebouwd uit de voorgeschreven taakvelden, in plaats van de voorheen gehanteerde producten, waardoor (kleine) verschuivingen van budgetten tussen programma's ontstaan. De budgetten 2016 zijn voor de vergelijkbaarheid wel omgezet naar taakvelden.

Relevante beleidsnota's

Nummer raadsbesluit	Beleidsnota
07 AZ 064	Strategische visie 2025
08 RZ 215	Groenstructuurplan Wijchen 2008-2017 (2008)
04 RZ 117	Groenstructuurplan Kleine Kernen (2004)
13 RZ 205	Milieubeleidsplan 2013-2016
13 RZ 206	Klimaatbeleidsplan 2013-2016
14 RZ 016	Afvalbeleidsplan 2014-2017
12 IZ 110b	WMO Beleidsplan 2012-2015
09 IZ 173	Kaderstellende notitie J&J-beleid 2010-2013 (2009)
09 IZ 207	Uitvoeringsprogramma 2010 – 2013 jeugd- en jongerenbeleid gemeente Wijchen, (2009)
04 RZ 106	Prestatieovereenkomst Woningstichting Rivierengebied - gemeente Wijchen (2004)
11 IZ 095	Evaluatie wijkplannen
	Centrumvisie 2006 deel 1 (2006)
	Centrumplan 2006 deel 2 (2006)
	Centrumplan plattegrond (2006)
	Van koers naar keuze, integrale visie op de gebundelde kracht van stad en land. Stadsregio (2011)
	Standaardprogramma van eisen voor een levensloopbestendige nieuwbouwwijk (2006)
	Beheervisie "kwaliteit in beeld 2009-2013" (2009)
	Beslisnota IBor 2012-2017
15 AZ 078	Integraal veiligheidsplan Tweestromenland 2015-2018 (2015)
	Buiten spelen in Wijchen, nota speelbeleid en ontmoeten gemeente Wijchen (2007)
	Buitenspelen, ja leuk! Bijlage bundel met quickscan van speelruimte in de gemeente Wijchen. (2007).
	Woonvisie (2012-2016)
	Diverse bestemmingsplannen
	Speelbeleid/Beheerplan 2007 – 2015
	Uitvoering geven aan projectplan "Groenstroken op orde"
	VTH beleidsplan 2016-2019
	Richtlijnen afweging parkeerbelang versus groenbelang (B&W 8-5-2012)
	Ruimtelijk informatiebeleidsplan gemeente Wijchen
15 AZ 143	Verordening starterslening gemeente Wijchen 2015
04 RZ 117	Groenstructuurplan Kleine Kernen (2004)
08 RZ 215	Groenstructuurplan Wijchen 2008-2017 (2008)
07 RZ 089	Landschapsontwikkelingsplan 'Landschap in beweging' Landschapsvisie (2006)
13 RZ 202	Landschapsontwikkelingsplan Uitvoeringstrategie 2013-2018 (2013)
	Ecologische verbindingszone Heumen-Horssen 'Werk in uitvoering!' (2004)

3 Werken en Ondernemen

Algemeen
Werken vormt samen met wonen en bereikbaarheid een van de belangrijkste structuurdragers van de gemeente. Een aantrekkelijk werk- en ondernemingsklimaat is een fundamentele vestigingsplaatsfactor voor bedrijven en draagt bij aan de aantrekkelijkheid van de gemeente voor bedrijven en inwoners. Werken en ondernemen richt zich op productie, research & development en logistiek, detailhandel, horeca, dienstverlening en leisure. Maar ook op kennis, bestuur, zorg en maatschappelijke dienstverlening.

Werken en ondernemen kent een fysieke component en een sociaal maatschappelijke component. De fysieke component bestaat uit ruimte voor bedrijvigheid zowel feitelijk als beleidsmatig. Ruimte voor bedrijven om zich te vestigen en te ontwikkelen, beschikbaarheid van voldoende mensen en middelen, goede bereikbaarheid voor klanten, werknemers en collega ondernemers in de productieketen. Maar ook helder beleid op basis waarvan ondernemers toekomstbestendig kunnen en durven investeren.

Wij hebben ook aandacht voor inwoners die afhankelijk zijn van een uitkering en werkloos zijn. De uitvoering van re-integratieactiviteiten is vanaf 1 januari 2015 in handen van het regionale Werkbedrijf. Het Werkbedrijf heeft werkgevers nodig om werkzoekenden te kunnen plaatsen. Waar nodig natuurlijk met passende ondersteuning. Het Werkbedrijf ziet de werkgever dan ook als zijn klant. Hoe de mogelijkheden van een werkzoekende te koppelen aan de kansen bij een werkgever is de basis van dit programma. Het regionaal Werkbedrijf is noodzakelijk om zowel werkgever als werkzoekende beter van dienst te kunnen, met snellere en slimmere matches van mens en werk. Breed gaat op in het regionale Werkbedrijf. Met de (regio brede) werkgeversdienstverlening is de slagingskans voor onze inwoners bij het vinden van een baan aanzienlijk groter. Daarnaast willen we vernieuwing en innovatie in het bedrijfsleven stimuleren en zorg dragen dat ondernemers zich duurzaam en toekomstbestendig in onze gemeente kunnen ontwikkelen om zo bij te dragen aan de economische dynamiek en werkgelegenheid in de gemeente.

Missie/Visie
Ondernemers moeten de ruimte hebben om te ondernemen (zowel fysiek als beleidsmatig) en er moet sprake zijn van een aantrekkelijk ondernemers- en vestigingsklimaat, in balans met de overige programmapunten.

Iedere inwoner van Wijchen heeft een eigen verantwoordelijkheid om zelf in eigen bestaan te kunnen voorzien. Het afhankelijk zijn van een uitkering draagt niet bij aan het welbevinden en het welzijn van mensen. Lukt het niet om in een eigen bestaan te voorzien dan bestaat de mogelijk om een uitkering aan te vragen of hulp te zoeken bij het vinden van werk. Voldoende aanbod van werkgelegenheid is noodzakelijk. Een goed ondernemersklimaat is een voorwaarde. Samen met ondernemers zoeken wij naar oplossingen om de werkgelegenheid te vergroten waardoor kansen ontstaan voor onze doelgroep.

Wat willen we bereiken?
Wijchen moet een aantrekkelijke plek zijn voor bedrijven om zich te vestigen, of het nu gaat om productiebedrijven, winkelbedrijven, maatschappelijke- en zakelijke

dienstverleners, of bedrijven in de horeca en recreatie. Daartoe moet fysieke ruimte zijn (bijvoorbeeld bedrijventerrein of winkelgebied) en beleidsmatige ruimte. Maar in dat beleid moeten ook heldere keuzes gemaakt worden zodat ondernemers nu en in de toekomst weten waar ze aan toe zijn.

Werk gaat niet alleen over geld verdienen. Werk gaat ook over trots, eigenwaarde en wat van je leven willen maken. Eruit halen wat erin zit en meedoen met de maatschappij. Het afhankelijk zijn van een uitkering draagt daar niet toe bij. Wij vinden het daarom van groot belang dat mensen zelf in hun bestaan kunnen voorzien. In Wijchen staan er op dit moment honderden inwoners zonder baan langs de zijlijn te popelen om weer mee te doen. Met meer aandacht voor de sociaal economische agenda en beter contact met ondernemers, kunnen wij deze mensen weer mee laten doen. Wijchen moet een omgeving zijn waar de ondernemer zich 'senang' voelt. Dit betekent onder andere dat Wijchen blijvend investeert in een goed ondernemersklimaat. Dat houdt een inspanning in, ook als bestaande regels daarvoor ter discussie komen te staan. Ook willen wij vernieuwing en innovatie stimuleren. Wijchen moet niet alleen een forensengemeente zijn maar ook een eigen economische dynamiek kennen.

Maatschappelijke effecten van beleid

- Het bevorderen van de werkgelegenheid in Wijchen en omgeving;
- Het bevorderen van de uitstroom;
- Het oneigenlijk gebruik van uitkeringen voorkomen en terugdringen;
- Zorgdragen voor het juiste bedrijf op de juiste plek;
- Versterking van het winkelaanbod in het centrum;
- Stimuleren van innovatie

Speerpunten Werken en ondernemen

3.1	Doorgeleiden naar werk
3.2	Stimuleren lokale economie
3.3	Bevorderen ondernemersklimaat

3.1 Doorgeleiden naar werk

Het doorgeleiden naar werk van mensen die zonder baan zitten en dus in een lastige situatie zijn beland, is van het grootste belang. Daarin investeren we maximaal. Enerzijds door, samen met het Werkbedrijf, goede contacten met werkgevers op te bouwen, waardoor bemiddeling tot stand gebracht wordt. Anderzijds door voorzieningen aan te bieden aan mensen zonder werk en aan werkgevers, waardoor de kansen vergroot worden om terug te keren in een werkende situatie. Wij participeren om die reden in het regionaal Werkbedrijf dat erop gericht is de re-integratie van bijstandsgerechtigden en mensen met een arbeidsbeperking vanuit een breder perspectief op te pakken. Niettemin is ons standpunt dat wij lokaal moeten blijven doen waar we goed in zijn. Daar valt ook de inzet op het 'beschut werken' onder.

3.1.1 Monitoren van afspraken uit de dienstverleningsovereenkomst met het regionale werkbedrijf

Het regionaal Werkbedrijf voert in 2017 voor onze arbeidsmarktregio de drie kernfuncties (werkgeversdienstverlening, kandidaatsbenadering, verbindingsfunctie) uit. Elke deelnemende gemeente sluit met de MGR Rijk van Nijmegen, waar het Werkbedrijf een module van is, een eigen dienstverleningsovereenkomst. In deze overeenkomst worden de lokale prioriteiten, binnen het beschikbare budget, en meerwerkafspraken verwoord op basis van een meerjarig strategisch beleidsplan. In 2017 bewaken wij de voortgang van de afspraken in deze overeenkomst voor (a) de overname van de verplichtingen (natuurlijke afbouw lopende structurele loonkostensubsidies), (b) de precieze invulling

van de basisdienstverlening en (c) de maat- en meerwerkafspraken. Aan het eind van 2017 zal de effectiviteit van de afspraken uit de dienstverleningsovereenkomst geëvalueerd worden.

3.1.2 Inzicht ontwikkelen in de mogelijkheden van de voorziening 'beschut werk' uit de participatiewet

De instroom in de Wsw is per 1 januari 2015 gestopt. In de Participatiewet is een nieuwe vorm van beschut werk vastgelegd. Gemeenten kunnen mensen die tot de doelgroep van de Participatiewet horen voordragen bij het UWV voor een indicatie beschut werk. Alleen gemeenten kunnen dit. Burgers kunnen dit niet zelf direct aanvragen. De gemeente is niet verplicht om mensen voor een indicatie voor te dragen. Als het UWV een indicatie afgeeft is de gemeente wel verplicht de betrokkene (binnen enige termijn) een dienstverband beschut werk aan te bieden. Daarbij kan loonkostensubsidie worden ingezet (tot maximaal 70% van minimumloon). De regels die we hanteren bij toekennen van beschut werk en loonkostensubsidie zijn door het algemeen bestuur van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling 'Rijk van Nijmegen' vastgelegd in de re-integratieverordening. Wij streven er naar om binnen financieel haalbare grenzen, onze inwoners, die dat nodig, hebben zoveel mogelijk voor te dragen voor een indicatie van het UWV. In het jaar 2015 is in de pilot beschut werk ervaring opgedaan met deze voorziening. In 2016 is door de raden besloten deze inzet structureel te maken.

3.1.3 Integratie van "Breed" in het werkbedrijf

Vanaf 2016 zijn de bevoegdheden van de gemeenschappelijke regeling Breed overgedragen aan de MGR. De werkzaamheden van Breed ten behoeve van de oude Wsw zijn door het WerkBedrijf overgenomen.

3.1.4 Participatie voor mensen die niet (direct) door het werkbedrijf worden ondersteund

Jaarlijks ondersteunt het Werkbedrijf alle nieuwe kandidaten die instromen richting betaald werk. In 2016 hebben wij een dienstverleningsovereenkomst afgesloten voor maat- en meerwerk voor zowel 2016 als 2017. Onder andere door de capaciteit van het WerkBedrijf kunnen niet alle kandidaten worden overgedragen voor ondersteuning. Kandidaten die wij niet overdragen aan het WerkBedrijf stimuleren wij de te participeren in de Wijchense samenleving. In 2016 hebben we hier ervaring mee opgedaan in een pilot samen met Meer voor Mekaar. Via motiverende gespreksvoering met een groot deel van ons bestand dat niet ondersteund wordt door het WerkBedrijf hebben we mensen gewezen op de mogelijkheden van vrijwilligerswerk en activiteiten in hun directe leefomgeving. Meer voor Mekaar heeft in het voorjaar een vacaturemarkt voor vrijwilligerswerk georganiseerd waar mensen zich uitgebreid konden oriënteren op hun eigen mogelijkheden en de mogelijkheden bij organisaties. Deze werkwijze zullen we in 2017 verder uitwerken en binnen de beschikbare middelen inzetten.

3.1.5 Binnen de vastgestelde BUIG-budget zo efficiënt mogelijk uitvoering geven aan ons inkomensbeleid

Het geld voor het betalen van de bijstandsuitkeringen ontvangt de gemeente via een specifieke uitkering van het ministerie van SZW. Naast de uitkering op grond van de Participatiewet ontvangt de gemeente geld voor de uitvoering van de IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers). Deze geldstromen samen wordt de BUIG-uitkering voor de gemeente genoemd.
Vanaf 2015 wordt het BUIG budget op een andere wijze over gemeenten verdeeld. Door de invoering van een nieuwe verdeelsystematiek is er een groot aantal gemeenten, waaronder Wijchen, die al op voorhand kunnen voorzien dat ze te maken kunnen krijgen met grote tekorten. Voor Wijchen heeft dit tot een aanzienlijke tegenvaller geleid in 2015. Om die reden is bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een aanvraag ingediend om in aanmerking te komen voor de Vangnetuitkering 2015. Begin 2017 is duidelijk of de gemeente Wijchen in aanmerking komt voor de Vangnetuitkering 2015.

Ook vanaf 2016 en volgende jaren houden wij rekening – ondanks verbeteringen van het verdeelmodel - met (aanzienlijk) minder BUIG-budget. Hoe het verbeterde verdeelmodel vanaf 2017 uitwerkt valt nu nog niet te zeggen. Uiterlijk 1 oktober 2016 worden de voorlopige budgetten voor de jaarschijf 2017 bekend gemaakt.
De Raad voor de financiële verhoudingen heeft vastgesteld dat er sprake is van een betekenisvolle verbetering van het verdeelmodel 2015. Om die reden heeft de Raad geadviseerd het verbeterde verdeelmodel in 2017 in te voeren. Volgens de Raad laat het verbeterde verdeelmodel 2017 nog maar weinig onverklaarbare grote afwijkingen zien (noch ten opzichte van de bijstandslasten van gemeenten, noch ten opzichte van het werkelijk aantal huishoudens in de bijstand). Verder vertoont het model geen systematische afwijkingen aan de boven- als onderkant van de verdeling. Volgens de Raad kan de oorspronkelijke bestuurlijke afspraak gevolgd worden om in 2017 het BUIG budget voor 75% met dit objectieve model te verdelen en voor 25% met historische kosten.

3.1.6 Het bieden van inkomensondersteuning

Wijchen kent een verantwoord en sociaal armoedebeleid. Voor specifieke situaties en specifieke groepen hebben wij een aantal herkenbare regelingen gecreëerd. Dat blijkt ook uit contact met maatschappelijk betrokken groeperingen. Door extra budget vanuit het Rijk en gewijzigde regelgeving wijzigt het armoedebeleid wel. Behalve een collectieve zorgverzekering voor minima mogen we wettelijk regelingen niet meer categoriaal uitvoeren. De regeling chronisch zieken en gehandicapten is in 2015 geheel vervallen. Vanaf 2015 ondersteunen we deze groep in hun meerkosten via een uitgebreide collectieve zorgverzekering en een forfaitaire regeling in de Wmo. In het najaar van 2016 worden de laatstgenoemde regelingen geëvalueerd en vindt besluitvorming plaats voor 2017. In 2017 zullen we verder investeren in het vergroten van het bereik van ons armoedebeleid o.a. door de aanvraagprocedures te vereenvoudigen. Hierbij betrekken we ook onze maatschappelijke partners (KBO, scholen, Talis etc.) . We willen in het bijzonder de minima-huishoudens bereiken met opgroeiende kinderen. We handhaven één uniforme inkomensgrens in ons beleid van 110% van de geldende bijstandsnorm.

3.2 Stimuleren lokale economie

Als gemeente overzien we tal van nieuwe economische ontwikkelingen en mogelijkheden in Wijchen. De wereld digitaliseert, verandering gaat steeds sneller en we zitten in een transformatie-tijd rond organisatievormen, economische modellen, nieuwe markten, technische ontwikkelingen, mondiger klanten en kwesties rond milieu en recources. Het effect van een economie in transitie schept evenwel nieuwe kansen en mogelijkheden. Tegelijkertijd constateren we daarmee echter ook de nodige bedreigingen voor al het reeds bestaande. Het is niet de taak van de gemeente om die nieuwe kansen te verzilveren of bedreigingen het hoofd te bieden, dat moet het bedrijfsleven uiteindelijk zelf doen. Wel zien we het als onze rol om de juiste randvoorwaarden te scheppen waarmee effectief, milieubewust en toekomstbestendig (samen)gewerkt kan worden aan de Wijchense economie van morgen. Focus is daarbij noodzakelijk en daarom kiezen we (1) voor een goed klimaat voor ondernemers, (2) voor afstemming van ruimtelijke-economische ontwikkeling en (3) voor een gezamenlijke totstandkoming en uitvoering van een sociaal-economische agenda.
Wij vinden het belangrijk voor de werkgelegenheid dat de lokale economie in deze tijd van financiële zorgen nadrukkelijk gestimuleerd wordt en dat de Wijchense ondernemer wordt ondersteund. Onze uitgangspositie is uitstekend. Het centrum is recent onder handen genomen en ziet er aantrekkelijk uit. Het Centrummanagement neemt samen met de Wijchense ondernemers steeds meer centrumversterkende initiatieven.
Daarnaast willen we vernieuwing en innovatie stimuleren, zodanig dat de concurrentiekracht van Wijchen wordt vergroot. De opgaves voor de komende jaren is het voorkomen van leegstand in de detailhandel en het op peil houden van economische en ruimtelijke kwaliteit van onze bedrijventerreinen.

3.2.1 Revitalisatie Bedrijventerrein Wijchen Oost 2.0

In 2003 is het masterplan voor de revitalisatie van bedrijventerrein Wijchen Oost door de gemeenteraad vastgesteld en uitgevoerd aan de hand van de in 2004 vastgestelde realisatiestrategie. Het doel van de revitalisatie was het tegengaan van de negatieve gevolgen van de veroudering van het terrein door het gebied een kwaliteitsimpuls te geven en de randvoorwaarden

Nu, ruim 10 jaar na vaststelling van het masterplan en realisatiestrategie, zijn veel projecten uitgevoerd, waardoor een groot deel van de gewenste kwaliteitsimpuls is gerealiseerd. Ook is er in 2012 besloten om meer flexibiliteit in toegestane bedrijvigheid toe te staan, mits passend binnen de structuur van het bedrijventerrein (Beleidsregel toegestane bedrijven op BT Oost). Maar tegelijkertijd wordt gesignaleerd dat het momentum van de revitalisatie langzaam maar zeker uit begint te werken. Opnieuw ontstaan er parkeerproblemen, er ontstaan ongewenste functies of functies op ongewenste plekken, illegale bewoning van bedrijfspanden en oneigenlijke afsplitsing van bedrijfswoningen. Daarnaast doen zich diverse autonome ontwikkelingen voor die tien jaar geleden niet te voorzien waren zoals nieuwe vormen van bedrijvigheid, nieuwe distributievraagstukken en een afvlakkende economische groei. Hoogste tijd dus om de handschoen opnieuw op te pakken: revitalisatie 2.0

Het is ongewenst om de geconstateerde ongewenste ontwikkelingen individueel en ad-hoc aan te pakken zonder bovenliggende visie. Die visie moet een strategische blik werpen op gewenste en ongewenste functies, mogelijkheden voor functiemenging of juist noodzaak tot functiescheiding, verkeer- en vervoervraagstukken, inrichting van de openbare ruimte en private kavels

Inmiddels zijn we de fase van groenaanplant, verwijsbordjes en gezamenlijke camera bewaking wel voorbij en dient er adequaat doorgepakt te worden. Dat begint met een heldere en bondige visie: Wat willen we waar? Vervolgens maken we een inventarisatie: Wat zit waar? Door die twee aan elkaar te spiegelen wat de opgave is en zullen we samen met de belanghebbenden een plan de campagne moeten opstellen. Ook zullen we middelen moeten zoeken om de toekomstvisie te realiseren om zo te komen tot een uitvoeringsagenda. In het najaar 2016/begin 2017 zal hierover een richtinggevend ambtelijk advies in circulatie worden gebracht.

3.3 Bevorderen ondernemersklimaat

Ondernemers moeten zich prettig voelen in Wijchen. Wij bezinnen ons samen met het MKB en de bedrijvenverenigingen op de regelgeving voor het midden- en kleinbedrijf. Wij besteden daarbij onder andere aandacht aan verdere versnelling van vergunningen- en aanbestedingsprocedures en aan het tijdig betalen van rekeningen door de gemeente zelf als klant. Daarnaast maken we werk van een (digitaal) ondernemersloket, waar de ondernemer snel en adequaat geholpen wordt.

3.3.1 Grensoverschrijdend bedrijfsuitwisseling tussen Kleef en Wijchen

In navolging op activiteiten in voorgaande jaren, zullen we ook in 2017 een vervolg geven aan het grensoverschrijdende uitwisselingsprogramma tussen het bedrijfsleven uit Kleve en Wijchen. Daarnaast zullen partijen worden benaderd die de onderlinge samenwerking kunnen bevorderen.

3.3.2 Collegebezoeken

Om de band tussen gemeentebestuur en ondernemers te onderhouden en te versterken zal het college Wijchense ondernemingen blijven bezoeken. Ervaring heeft uitgewezen dat dit zowel door bestuurders als ondernemers zeer gewaardeerd wordt en de wederzijdse verstandhouding enorm verbeterd. Het accent zal evenwel meer vanuit een economisch/beleidsmatig perspectief gestuurd worden.

Mijlpalen

Nummer	Omschrijving mijlpaal	Datum
3.1.1	Evaluatie DVO's Werkbedrijf	December 2017
3.1.2	Evaluatie beschut werk	December 2017
3.2.1	Revitalisatie Bedrijventerrein Wijchen Oost 2.0	Najaar 2016/begin 2017
3.3.3	Uitvoeren collegebezoeken	doorlopend

Wat kost het?

Overzicht van baten en lasten
In de onderstaande tabel zijn voor 2017 de cijfers van de geactualiseerde begroting opgenomen.

Financieel overzicht (x € 1.000)	**Begroting 2016**	**Begroting 2017**	**Meerjarenraming 2018**	**2019**	**2020**
Baten					
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	24	**24**	24	24	24
6.3 Inkomensregelingen	10.023	**10.082**	10.249	10.454	10.350
6.4 Begeleide participatie	0	**0**	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	0	**0**	0	0	0
Totaal baten	10.047	**10.106**	10.273	10.478	10.374
Lasten					
3.1 Economische ontwikkeling	341	**339**	342	345	347
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	60	**44**	44	45	46
6.3 Inkomensregelingen*	14.136	**13.910**	13.951	13.564	12.910
6.4 Begeleide participatie**	5.729	**5.474**	4.871	4.525	4.446
6.5 Arbeidsparticipatie***	1.791	**1.824**	1.849	2.140	2.138
Totaal lasten	22.057	**21.592**	21.058	20.619	19.886
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	12.010	**11.486**	10.785	10.141	9.512
BR WWB inkomensdeel		***-94***	*-87*	*0*	*0*
Algemene reserve		***-206***	*-215*	*0*	*0*
BR Herstructureringsplan BREED		***-154***	*-24*	*0*	*0*
BR Exploitatie BREED		***-200***	*-200*	*0*	*0*
Inzet bestemmingsreserves	130	**-655**	-526	0	0
Gerealiseerd resultaat	12.140	**10.831**	10.259	10.141	9.512

*Binnen het taakveld 6.3 Inkomensregelingen is € 86k begroot voor de verbonden partij IBO voor de uitvoering van de taken omtrent opsporing oneigenlijk gebruik uitkeringen.
** Binnen het taakveld 6.4 Begeleide participatie is € 5.464k begroot voor de verbonden partij MGR Werkbedrijf, voor de uitvoering van Wet Sociale Werkvoorziening.
*** Binnen het taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie is € 1.317k begroot voor de verbonden partij MGR Werkbedrijf, voor de uitvoering van de re-integratie taken.

De vergelijking tussen de meerjarenbegroting 2017 t/m 2020 met de Begroting 2016 wordt bemoeilijkt door de stelselwijziging vanuit het BBV, waarbij overhead in de Begroting 2017 niet meer doorberekend wordt naar de programma's. Overhead en algemene dekkingsmiddelen worden nu apart inzichtelijk gebracht, buiten de programma's.
Daarnaast zijn de programma's opgebouwd uit de voorgeschreven taakvelden, in plaats van de voorheen gehanteerde producten, waardoor (kleine) verschuivingen van budgetten tussen programma's ontstaan. De budgetten 2016 zijn voor de vergelijkbaarheid wel omgezet naar taakvelden.

Relevante beleidsnota's

Nummer raadsbesluit	Beleidsnota
03 RZ 043	Rapport Revitalisering Bedrijventerrein Wijchen – Oost
07 RZ 107	Economisch Beleidsplan
08 IZ 111	Vierjarenbeleidsplan Wet werk en bijstand 2008 – 2011, "Samen aan de slag"
09 10847	Structuurvisie bedrijventerreinen en werklocaties)
11 4179	Regionaal programma bedrijventerreinen
12 IZ 115	Transitieplan toekomst Breed
13 RZ 148	Centrumvisie
14 AZ 003	Sterke werkwoorden regionaal werkbedrijf
14 AZ 032	Modulaire gemeenschappelijke regeling Rijk van Nijmegen
15 IZ 055	Strategisch arbeidsmarktbeleid Rijk van Nijmegen 'Werk is de uitkomst!, inclusief Wijchens maat- en meerwerk Lokaal beleidskader DVO 2016-2017
12 944	Vestigingsbeleid bedrijventerrein Wijchen Oost
14 AZ 023	Innovatiefonds MKB
14 5467	Ontwerp beleidsnotitie detailhandel 2014
15 AZ 131	Beleidsnotitie detailhandel
15 AZ 124	Innovatiefonds MKB (voortgang)
14 IZ 035	Armoedebeleid 2014
14 IZ 207	Armoedemonitor 2014

4 Onderwijs en ontplooiing

Algemeen
De samenleving is voortdurend in ontwikkeling. Stilstand betekent achteruitgang. De maatschappij is immers geen onveranderbaar gegeven. Op verschillende terreinen zijn op een bepaald moment veranderingen gewenst om ons leven prettiger en socialer te maken. Sociaal maatschappelijke ontwikkelingen treffen iedereen. Desondanks is het belangrijk accenten te leggen bij en aandacht te schenken aan kwetsbare individuen en groepen. Dit is noodzakelijk door een toename aan diversiteit aan leeftijden, generaties, etnische groepen, culturen, gezondheid, ontwikkeling en ontplooiing, inkomens en leefvormen in de lokale samenleving. Daarnaast speelt een steeds verdergaande individualisering van de maatschappij een rol, waarbij het gaat om aspecten als toenemende behoefte aan onder meer zelfstandigheid, sociale en fysieke mobiliteit, emancipatie en communicatie. Het gaat hier in alle gevallen om sociaal maatschappelijke ontwikkelingen. Het vormgeven en uitvoeren van het beleid hierbinnen vraagt om een duidelijke wisselwerking tussen overheid en burger. De kracht van de samenleving willen wij hierin ten volle benutten.

Missie/visie
Bij het opvoeden en opgroeien van kinderen is de aansluiting tussen leefmilieu en onderwijs voor een belangrijk deel bepalend voor de ontwikkelingskansen. De gemeente, de welzijnsorganisaties, zorgaanbieders en onderwijsinstellingen zijn samen verantwoordelijk voor het overbruggen van achterstanden om welke redenen dan ook en hebben de taak een nauw afgestemd aanbod voor jonge kinderen en hun ouders, maar ook voor tieners, jongeren en volwassenen te bieden. Met de Samenwerkingsstichting Kans & Kleur hebben wij als uitvloeisel van de zogenaamde krimpdiscussie in 2015 de afspraak gemaakt om de scholen voor primair onderwijs in onze kernen zoveel mogelijk te handhaven. Vrije tijd geeft gelegenheid voor ontspanning en vermaak. Daarnaast biedt het een belangrijke mogelijkheid voor ontmoeting van bevolkingsgroepen en generaties. Sociale samenhang en daarmee de kwaliteit van de leefomgeving is een belangrijk item waardoor mensen elkaar opzoeken en ondersteunen, maar ook wordt het plezier in het leven en wonen hierdoor versterkt.

Wat willen we bereiken?
Wijchen kent een uitgebreid scala aan voorzieningen op het terrein van onderwijs, ontplooiing en vrijetijdsbesteding. Wij streven naar een zo volledig mogelijk en passend aanbod. Hoewel de uitvoering en de kwaliteit van het onderwijs de verantwoordelijkheid is van de scholen, willen wij een bijdrage leveren aan de samenwerking tussen partijen die zich bezighouden met opgroeiende kinderen. Waarbij de ontplooiing van het kind voorop staat. Wij willen de ontwikkeling van scholen die zich willen verbreden, stimuleren. Ook het verenigingsleven, in het bijzonder de sport- en spelbeleving, bieden wij ondersteuning binnen financiële grenzen. Dit vanuit de belangrijke principes voor onze samenleving dat het clubleven verbroedert en sporten gezond is.

Maatschappelijke effecten van beleid
- Bevorderen van de leefbaarheid in kleine kernen;
- Dekkend voorzieningenaanbod in wijken en kleine kernen;
- Voldoende aanbod in wijken en kleine kernen om ontmoeting van inwoners mogelijk te maken;
- Een divers (programma)aanbod op het terrein van sport, kunst en cultuur voor een brede doelgroep;
- Een adequate afstemming en samenwerking op het terrein van onderwijs en zorg.

Speerpunten Onderwijs en ontplooiing

4.1	Brede scholen als ontmoetingsplaats.
4.2	Passend onderwijs
4.3	Faciliteren van (sport)verenigingen en van kunst en cultuur

4.1 Brede scholen als ontmoetingsplaats.

Wij geloven in 'de Brede school' als levendig centrum en ontmoetingsplek in de wijk. Waar scholen, peuterspeelzalen en welzijnswerk samenwerken om tot een aanbod te komen waar de wijk behoefte aan heeft. Wij denken dat de diverse verenigingen met hun activiteiten daarbij een aanvulling kunnen zijn op het activiteitenaanbod. Wij willen het huidige aanbod van onderwijs in de kleine kernen handhaven, zolang de kwaliteit kan worden gewaarborgd. Er is wel een duidelijke afhankelijk met het wel of niet ontvangen van de kleine scholentoeslag. Het belang van het kind dient voorop te staan.

4.1.1 Brede School en combinatiefunctionarissen

De ontwikkeling van de Brede school blijven wij onderstrepen. Wij nemen hierbij echter niet meer een centrale positie in, maar vertrouwen en bouwen op de kracht van de samenleving. De maatschappelijke organisaties (scholen, peuterspeelzalen, kinderopvang, sociaal cultureel werk, vrijwilligerswerk, zorgorganisaties) zullen hierin zelf de regie moeten voeren en creativiteit moeten tonen. Daar waar nodig ondersteunen wij. Van toegevoegde waarde zien wij het opnieuw positioneren en beschrijven van de doelstellingen en activiteiten voor de combinatiefunctionarissen. Deze functionarissen zullen de door ontwikkeling van de brede scholen mede vorm en inhoud kunnen geven. De aansturing van deze functionarissen vindt plaats vanuit Kans en Kleur. Wij kunnen hier een ondersteunende rol in vervullen door onze deelname aan de beleidscommissie brede scholen waarin beleid en activiteiten worden besproken en vast gesteld.

4.2 Passend onderwijs

Samen met de schoolbesturen voor primair en voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs geven we vorm aan de Wet Passend Onderwijs die in augustus 2014 is ingegaan. Uitgangspunt is het streven dat elk kind zo nabij als mogelijk en aangepast indien noodzakelijk plaats binnen het onderwijs en de kinderopvang/peuterspeelzaal krijgt. De feitelijke verantwoordelijkheid voor de inzet van het Passend Onderwijs ligt bij het onderwijsveld zelf. Met de schoolbesturen en andere maatschappelijke partners ontwikkelen we initiatieven om de aansluiting tussen opvang en onderwijs en de Sociale Wijkteams en daarmee de toegang tot zorg, zo goed mogelijk te organiseren en af te stemmen.

4.2.1 Samenwerking op lokaal en regionaal niveau

Hoewel scholen en samenwerkingsverbanden zelf verantwoordelijk zijn voor het organiseren en financieren van extra ondersteuning, hangt ondersteuning in het onderwijs nauw samen met zorg en voorzieningen binnen de Jeugdwet, de Wmo en Participatiewet. Wij vinden het daarom van belang om de zorgstructuren op scholen (vooral de ZAT's) goed aan te laten sluiten op het Lokaal coördinatiepunt en de sociale wijkteams door duidelijke afspraken te maken over de onderlinge communicatie en de inzet van ondersteuning en zorg. Zo moet duidelijk zijn wie vanuit de school verantwoordelijk is voor de afstemming met de sociale wijkteams en moeten beide partijen op de hoogte zijn van de mogelijke vormen van te leveren ondersteuning en zorg. De verbinding tussen school en sociaal wijkteam is geborgd doordat de schoolmaatschappelijk werker ook zitting heeft genomen in het sociale wijkteam. Preventie en vroegsignalering zijn ook een belangrijk punt van aandacht. Alleen door

goede afstemming kan zinvol invulling gegeven worden aan het principe "één huishouden, één plan, één regisseur".

In het kader van Passend Onderwijs voeren wij met de andere gemeenten en de samenwerkingsverbanden op regionaal niveau op overeenstemming gericht overleg (OOGO) waarin wij de aansluiting tussen onderwijs en zorg met elkaar bespreken. Daarnaast zijn onderwerpen als leerlingenvervoer, thuiszitters, leerplicht en toeleiding naar werk in het kader van de Participatiewet ook onderdeel van deze afstemming. Bovendien moet vanuit de Jeugdwet OOGO gevoerd worden met het onderwijsveld. In 2016 zijn nieuwe projecten/pilots in het kader van het passend onderwijs mogelijk gemaakt (o.a. Tijdelijke Opvang Locatie (TOL), School's Cool).

4.2.2 Leerlingen Maartensschool

In de raadsvergadering van 1 oktober 2015 heeft de raad de motie aangenomen om Kans en Kleur te verzoeken samen met betrokken partners en ouders een plan van aanpak op te stellen, gericht op (een pilot voor) realisatie van passende opvang en passend onderwijs in Wijchen voor kinderen van de Maartenschool en daarmee vergelijkbare scholen. De raad heeft dit plan van aanpak in de eerste helft van 2016 ontvangen. Ook wordt in 2017 volgens dit plan van aanpak gewerkt.

4.3 Faciliteren van (sport)verenigingen en van kunst en cultuur

Wijchen kent een rijk en bloeiend verenigingsleven. Dat willen wij graag zo houden. Onze verenigingen met de vele onmisbare vrijwilligers, leveren een grote bijdrage aan de sociale samenhang in onze gemeente. Wij willen (sport)verenigingen faciliteren en stimuleren om zelf met plannen en ideeën te komen. Waarbij we moeten voorkomen dat deze plannen of ideeën op voorhand stranden door het hanteren van allerlei formele regels. Maatschappelijke initiatieven steunen wij als deze meerwaarde bieden aan de Wijchense samenleving. Onze aandacht gaat bovendien uit naar degenen die door sociale uitsluiting of door lichamelijk of verstandelijke beperkingen niet aan sport kunnen doen. Naar aanleiding van onze betrokkenheid bij de organisatie van de Special Olympics in 2016 is een start gemaakt met het opstellen van een nieuw sportstimuleringsplan, dat in het eerste kwartaal van 2017 gereed zal komen.

Kunst en cultuur zijn niet alleen zaken waar mensen plezier aan beleven, maar het draagt ook bij aan het imago van Wijchen en de lokale identiteit. Wij willen het kunst- en cultuuraanbod behouden en ondersteunen nieuwe initiatieven uit de samenleving. Samen met de initiatiefnemers realisatie Sporthal Schaarweide onderzoeken wij, gegeven de gewijzigde situatie door het negatieve besluit van de Provincie, de andere mogelijkheden voor het gebied Hernen-Bergharen op sportgebied. Dit in het licht gezien van de ontwikkeling van Bergharen als tweede kerngebied van Wijchen. Een projectgroep heeft de taak gekregen om begin 2017 met een plan van aanpak te komen voor de versterking van de sociale structuur Hernen-Leur en Bergharen. Daarnaast is een MFA voor Batenburg in ontwikkeling (voorbereidingsfase).

4.3.1 Renovatieplan sportaccommodaties

Op basis van het Renovatieplan Sportaccommodaties (RSA) zijn de voor 2016 geplande renovaties uitgesteld. Gelet op de goede kwaliteit van het onderhoud verwachten we in 2017 geen renovaties op natuurgrasvelden. Volgens planning worden in 2017 twee kunstgrasvelden gerenoveerd. We zijn in 2016 gestart met de gefaseerde aanleg van automatische beregening op alle natuurgrasvelden. Dit traject loopt door in 2017.

4.3.2 Algemene subsidieverordening

Het proces tot herijking van de Algemene subsidieverordening uit 2008 (ASV 2008) eindigt in 2017 met een raadsbesluit dat voorziet in invoering van de verordening met ingang van 1 januari 2018. De beleidsregels subsidievertrekkingen worden hierin mee genomen en geactualiseerd.

4.3.3 Kunst in beeld

In 2016 hebben we samen met kunstenaars en kunstinstellingen een uitvoeringsprogramma geformuleerd over beeldende kunst waarbij de kracht van de samenleving het uitgangspunt is. Op basis van dit uitvoeringsprogramma hebben we een subsidieregeling beeldende kunst vastgesteld. Organisaties kunnen een subsidieverzoek indienen voor zowel activiteiten die de receptieve kunstparticipatie bevorderen, als ook voor activiteiten kunsteducatie gericht op de schoolgaande jeugd. Voorwaarde is dat de initiatieven geen structurele financiële consequenties voor de gemeente mogen hebben. We gebruiken het Kunstfonds als de dekking van de initiatieven. Hierbij geldt: op = op.

Mijlpalen

Nummer	Omschrijving mijlpaal	Datum
4.1.1	Toekenning subsidie volgens jaarplan voor Brede school en combinatiefunctionarissen 2017	Najaar 2016
4.2.1	Tussentijdse evaluatie passend onderwijs	eerste helft 2017
4.3.1	Gefaseerde aanleg automatische beregening sportvelden	september 2017
4.3.2	Vaststelling subsidieverordening	augustus 2017

Wat kost het?

Overzicht van baten en lasten
In de onderstaande tabel zijn voor 2017 de cijfers van de geactualiseerde begroting opgenomen.

Financieel overzicht (x € 1.000)	**Begroting 2016**	**Begroting 2017**	**Meerjarenraming 2018**	**2019**	**2020**
Baten					
3.4 Economische promotie	223	**228**	233	233	233
4.2 Onderwijshuisvesting	8	**8**	8	8	8
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	41	**41**	41	41	41
5.2 Sportaccommodaties	474	**460**	414	418	422
Totaal baten	746	**737**	696	701	705
Lasten					
3.4 Economische promotie*	529	**518**	526	533	555
4.1 Openbaar basisonderwijs	255	**261**	252	254	255
4.2 Onderwijshuisvesting	3.151	**2.140**	2.120	2.098	2.211
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.510	**1.410**	1.359	1.384	1.410
5.1 Sportbeleid en activering	383	**357**	361	365	369
5.2 Sportaccommodaties**	2.127	**2.104**	2.109	2.125	2.162
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	357	**347**	362	349	364
5.4 Musea	286	**284**	285	282	278
5.6 Media	694	**685**	682	682	682
Totaal lasten	9.290	**8.106**	8.056	8.070	8.286
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	8.544	**7.369**	7.360	7.370	7.581
BR Onderhoud overige gebouwen		***349***	*349*	*345*	*344*
BR Onderwijshuisvesting		***54***	*-169*	*-323*	*-260*
BR Gymmaterialen		***36***	*36*	*36*	*36*
AR Sportzaal Achterlo		***-2***	*-2*	*-2*	*-2*
BR Eenmalige middelen		***250***	*0*	*0*	*0*
BR Renovatie Sportvelden		***208***	*209*	*209*	*209*
AR Wycross		***-5***	*-5*	*-5*	*-5*
AR 3e kunstgrasveld Hockey		***-15***	*-15*	*-15*	*-15*
AR Kunstgrasveld Diosa		***-27***	*-27*	*-27*	*-27*
AR Centrale Sporthal		***-184***	*-184*	*-184*	*-184*
Inzet bestemmingsreserves	388	**664**	192	34	96
Gerealiseerd resultaat	8.932	**8.032**	7.552	7.403	7.677

*Binnen het taakveld 3.4 Economische promotie is € 60k begroot voor de verbonden partij RBT KAN voor de uitvoering van de taken omtrent recreatie en toerisme.
** Binnen het taakveld 5.2 Sportaccommodaties is € 613k begroot voor de verbonden partij Meerval BV, voor het beheer en exploitatie van het zwembad.

De vergelijking tussen de meerjarenbegroting 2017 t/m 2020 met de Begroting 2016 wordt bemoeilijkt door de stelselwijziging vanuit het BBV, waarbij overhead in de Begroting 2017 niet meer doorberekend wordt naar de programma's. Overhead en algemene dekkingsmiddelen worden nu apart inzichtelijk gebracht, buiten de programma's.
Daarnaast zijn de programma's opgebouwd uit de voorgeschreven taakvelden, in plaats van de voorheen gehanteerde producten, waardoor (kleine) verschuivingen van budgetten tussen programma's ontstaan. De budgetten 2016 zijn voor de vergelijkbaarheid wel omgezet naar taakvelden.

Relevante beleidsnota's

Nummer raadsbesluit	Beleidsnota
06 IZ 041	Discussienotitie Kunstbeleid, 30 november 2006
09 IZ 169	Evaluatierapport Brede scholen in Wijchen 2009
09 IZ 167	Een Heerlijkheid tussen Maas en Waal. Visie op toerisme in Wijchen 2009-2015
11 IZ 092	Algemene Subsidieverordening / versie 8 december 2011 Beleidsregel Subsidieverstrekkingen 2013 (College 20 augustus 2013 / 13-3516)
12 IZ 132	Renovatieplan Sportaccommodaties / RSA
13 IZ 151	*De peuters opgevangen!* Notitie peuterspeelzaalwerk en VVE 2013-2014 binnen het kader van de Wet OKE
13 IZ 155	Visie en Missie sociaal cultureel en educatief centrum 't Mozaïek
13 IZ 194	Toeristische herpositionering van het Rijk van Nijmegen
13 IZ 196	Beleidskader Investeringen Buitensportaccommodaties
14 IZ 199	Uitvoeringsdocument muziekonderwijs
14 IZ 046	De bibliotheek van Wijchen. Lezen, leren en informeren voor iedereen. visie gemeente Wijchen op het bibliotheekwerk 2015-2019
16 IZ 123	Uitvoeringsprogramma kunstparticipatie
16 IZ 121	Nota speelbeleid
	Regionaal programma Volwasseneneducatie 2016 en 2017 Rijk van Nijmegen.
	Notitie 'structureren en bevorderen jongerenparticipatie' 2006
	Actueel leerplicht jaarverslag
	Actuele VSV-atlas
	Evaluatierapport Vrijwilligersplein Wijchen, maart 2009
	Convenant VSV met afspraken tussen Rijk, gemeenten en scholen voor voortgezet onderwijs en beroepsonderwijs
	Lokaal Educatieve Agenda Wijchen 2011
	Regionaal beleidsplan leerplicht 2016 – 2019

5 Ondersteuning en Zorg

Algemeen
Anders denken – Samen doen is het leidende thema van het Coalitieakkoord 2014-2018. We gaan verder met het beleid dat in 2010 is ingezet. Dat houdt ook in dat aandacht bestaat voor groepen van inwoners die het minder gemakkelijk hebben. Hierbij ligt de nadruk op gelijkwaardigheid, betrokkenheid en solidariteit. Waar kwetsbare mensen ons echt nodig hebben, moeten zij een beroep op ons kunnen doen. Daar horen bij het opkomen voor zwakkeren in de samenleving en het steunen van de belangen van hen die zichzelf onvoldoende kunnen laten horen. Het aanbod aan voorzieningen en activiteiten moet aansluiten op de vraag en behoeften van deze groepen. Dit vormt de basis voor dit programma.

Missie/visie
Iedere inwoner van Wijchen is zelf verantwoordelijk voor het invullen en vormgeven van zijn/haar leven met de bijbehorende rechten en plichten. In geval van een (tijdelijke) beperking op het terrein van wonen, welzijn, zorg en/of inkomen biedt de lokale toegangspoort (bestaande uit het Lokaal coördinatiepunt en de sociale wijkteams) de toegang tot noodzakelijke ondersteuning. Het bieden van noodzakelijke ondersteuning is gericht op het voorkomen van (een toename van) problemen op het vlak van gezondheid en maatschappelijke participatie en het vergroten van de zelfredzaamheid van de burgers van Wijchen.

Wat willen we bereiken?
Vanaf 2015 hebben wij er als gemeente een aantal fikse verantwoordelijkheden bij gekregen. Wij kunnen op het gebied van zorg en welzijn niet doorgaan zoals vroeger. Dat is onbetaalbaar geworden. Maar dat wil niet zeggen dat het er allemaal slechter op is geworden. Als we het goed aanpakken kan het zelfs beter worden! Daar gaan we voor. Ook in 2016. Wij hebben samen met onze maatschappelijke partners en inwoners een kernboodschap geformuleerd: Wijchen is een gemeente waar mensen oog hebben voor elkaar en samen dingen ondernemen. Waar buurtgenoten, familie en vrienden elkaar een handje helpen en met elkaar hun problemen proberen op te lossen. En waar als het echt nodig is, professionele ondersteuning en zorg dichtbij en eenvoudig te vinden zijn. Daar staan wij voor. Dat betekent wel dat er nog aardig wat moet veranderen, voordat we écht zo'n gemeente kunnen zijn.

Maatschappelijke effecten van beleid
- Versterking eigen kracht van burgers;
- Een passend aanbod van algemene en maatwerkvoorzieningen voor de inwoners van onze gemeente;
- Minder inzet op zware zorg;
- Betaalbare zorg en hulpverlening;
- Burgers die met passende ondersteuning langer zelfstandig kunnen wonen zonder in een sociaal isolement te raken;
- Heldere toegang tot de zorg en hulpverlening voor burgers

Speerpunten Ondersteuning en zorg

5.1	Met elkaar leven en zorgen
5.2	Bijdrage van maatschappelijk partners
5.3	Zorg dichtbij: sociale wijkteams
5.4	Preventie
5.5	Dorpsontwikkelingsplannen verder realiseren

De speerpunten 5.5 is verschoven vanuit programma 2, vanwege de nieuwe indeling in taakvelden.

5.1 Met elkaar leven en zorgen

Wij vinden het belangrijk dat we elkaar binnen onze gemeenschap weer weten te vinden in goede en in mindere tijden. In buurten, maar ook binnen families, vriendenclubs en verenigingen. Zorg en ondersteuning komen niet alleen van professionele hulp- en zorgverleners. Ook mantelzorgers kunnen op onze ondersteuning rekenen. Het persoonsgebonden budget blijft bestaan. Een groot deel van onze inwoners is gelukkig en gezond en heeft veel te bieden aan zijn of haar omgeving. Maar er zijn ook kwetsbare mensen, jong en oud, met problemen, die ondersteuning en hulp nodig hebben. Die krijgen zij dan ook. En dan is het enorm belangrijk dat er mensen in hun omgeving voor hen klaar staan. Wij willen een bijdrage leveren aan de totstandkoming van die saamhorigheid. Binnen het armoedebeleid is de zorg voor kinderen een speerpunt. Zodat ieder kind gelijke kansen krijgt.

5.1.1 Het bieden van schuldhulpverlening

Wij willen burgers die om schuldhulpverlening vragen aanspreken op de eigen verantwoordelijkheid maar houden hierbij wel oog voor ieders mogelijkheden. Wij willen burgers in zijn of haar eigen kracht zetten. Als bij het oplossen van schulden gemeentelijke hulp nodig is, dan bieden wij die via snelle, efficiënte en laagdrempelige ondersteuning. Door in te zetten op preventie van schulden, en daarin de samenwerking met meerdere partijen op te zoeken (o.a. MeerVoormekaar), voorkomen we dat inwoners (langdurig) afhankelijk worden van gemeentelijke ondersteuning en kunnen we de kosten van het schuldhulpverleningsbeleid beheersbaar houden. Daarnaast willen wij pilots starten in het kader van vroegsignalering. Hierdoor krijgen wij inwoners met problematische schulden eerder in beeld en kunnen zo verergering van hun situatie voorkomen.
De eerder gekozen beleidslijn om zelfstandigen volledig uit te sluiten van schuldhulpverlening is juridisch gezien niet meer houdbaar en wenselijk. In voorkomende situaties bieden wij aan zelfstandigen schuldhulpverlening aan met gebruikmaking van een externe gespecialiseerde partner op dit terrein. Alle genoemde punten komen uitvoerig terug in het beleidsplan schuldhulpverlening 2016-2020.

5.1.2 Mantelzorgondersteuning/informele zorg

Wij willen voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken door de vaak intensieve en jarenlange inzet die zij plegen om hun naaste te ondersteunen bij ziekte en beperkingen. In de Wmo 2015 is de ondersteuning van mantelzorgers expliciet als taak van de gemeente opgenomen. Dit doen wij door groepsgewijze ondersteuning en individuele ondersteuning. Verder zorgen wij dat er integraal gekeken wordt naar de benodigde ondersteuning van de zorgvrager en de mantelzorger, zodat zij zoveel mogelijk samen de situatie aankunnen, bij voorkeur in hun eigen woonomgeving. Het gaat hierbij om het realiseren van een betrokken sociaal netwerk, een attente wijk, mogelijkheden van ontmoeting, zingeving, meedoen en respijtzorg om acute overbelasting bij de mantelzorger te voorkomen. We zorgen dat mantelzorgers die ondersteuning nodig hebben, zo goed mogelijk deze ondersteuning kunnen vinden in Wijchen.

5.1.3 Wonen en zorg

De afgelopen jaren hebben wij stevig geïnvesteerd op samenhangend beleid tussen welzijn, zorg en volkshuisvesting. Daardoor hebben wij nu een beter beeld van wat de komende jaren nodig is om inwoners met een ondersteuningsvraag passend te laten wonen. Dat leidt tot de volgende acties:

- Aanhoudende aandacht en bewustwording voor de eigen verantwoordelijkheid van inwoners. We vragen mensen om tijdig na te denken over hun toekomstige woonbehoeften, en waar het kan vanuit preventief oogpunt mogelijke aanpassingen te realiseren. Als gemeente hebben wij hierin een stimulerende rol. Wij zijn voornemens de blijverslening mogelijk te maken in Wijchen. Daarnaast bieden wij inwoners handreikingen om een beeld te geven van de mogelijkheden om passend te wonen.
- Samenwerking in het netwerk van wonen, zorg en welzijn. De gemeente is niet primair verantwoordelijk voor de uitvoering van het realiseren van woon-zorg voorzieningen, maar kan partijen wel met elkaar verbinden en de samenwerking faciliteren waar nodig. Dat doet zij onder meer in een netwerkoverleg tussen partijen betrokken bij woon-zorg vastgoed.
- Een faciliterende rol aannemen om concrete initiatieven mogelijk te maken die passen in onze visie op wonen en zorg. Dit pakken wij integraal op vanuit zowel volkshuisvesting en ruimtelijke ordening, als vanuit welzijn, zorg en gezondheid.

5.1.4 Aanbesteding en uitvoering taken Wmo nieuw en Jeugdwet

De zeven gemeenten in de Regio Nijmegen trekken samen op bij de inkoop en aanbesteding van nieuwe taken in de Wmo- en jeugdzorg. Ons uitgangspunt hierbij is lokaal inkopen wat lokaal kan, en regionaal inkopen waar dat nodig is. Zorg die wij lokaal kunnen laten uitvoeren, contracteren wij zelf. Dit betreft de oude Wmo-taken, inloop en ontmoeting en dagbesteding voor ouderen. Andere zorg wordt lokaal uitgevoerd, maar regionaal gecontracteerd. Het gaat dan om de inkoop voor (ontwikkelingsgerichte) dagbesteding en ambulante ondersteuning voor jeugd en volwassenen. Vanaf 2015 biedt een Combinatie van grote zorgaanbieders zorg voor verschillende doelgroepen binnen onze gemeente aan. Daarnaast zijn er raamovereenkomsten gesloten met niet bij de Combinatie aangesloten aanbieders. Jeugdbescherming, pleegzorg en residentiele zorg worden door de zeven regiogemeenten gezamenlijk ingekocht. Voor 2017 worden de contracten uit 2015 met de Combinatie en de ruim 120 kleinschalige aanbieders met een jaar verlengd. Dit doen we vooral om te sturen op continuïteit van zorg voor onze inwoners.
In 2017 werken we verder aan het realiseren van een integraal aanbod van voorzieningen en activiteiten. Een aanbod waarin samenwerking en gebruikmaking van elkaars expertise in het veld essentieel is. De bedoeling is om vanaf 2018 een integrale opgave te formuleren met betrekking tot welzijnsvoorzieningen, preventieve voorzieningen en de ondersteuning (Wmo en jeugdhulp). De opgave wordt door één samenwerkingsverband van organisaties voor welzijn en zorg uitgevoerd met een populatie budget. Binnen dat budget kan geschoven worden, zodat mensen en middelen daar ingezet kunnen worden waar dat het meest tot zijn recht komt.
We realiseren ons dat het doorvoeren van de gewenste veranderingen tijd nodig heeft. We blijven sturen op de doelen die bereikt moeten worden door intensief gebruik te maken van de monitors en indicatoren, waarvan de ontwikkeling in 2015 is gestart, en de doorontwikkeling nog zal plaatsvinden.

5.1.5 Bezuiniging hulp bij het huishouden

In onze gemeente bieden wij sinds 2007 hulp bij huishouden aan mensen die niet langer in staat zijn om zelfstandig hun huishouden te organiseren. Van rijkswege is er in 2015 een forse korting toegepast op het budget voor hulp bij het huishouden. De taakstelling voor 2017 wordt ingevuld met bestaande bedrijfsvoering en budgetten. De resterende taakstelling wordt ingevuld door een nog groter beroep te doen op de eigen kracht van de burger en zijn omgeving en de verwijzing naar voorliggende algemene voorzieningen zoals beschikbare gemaksdiensten.

Gekozen is voor een geleidelijke afbouw van ureninzet waarbij de tekorten worden afgedekt uit de HHT-middelen (middelen vanuit het rijk om werkgelegenheid in de zorg te behouden). Deze aanpak heeft voordelen boven het volledig op de schop nemen van het systeem door bijvoorbeeld invoering van resultaatfinanciering of door de omvorming van huishoudelijke hulp tot een algemene voorziening. Aan het gefaseerd doorvoeren van de bezuiniging zijn nauwelijks extra uitvoeringskosten verbonden. Een zorgvuldige afbouw voorkomt veel onrust onder de gebruikers. Verder blijft werkgelegenheid in de zorg langer behouden. De HHT middelen worden hiermee precies ingezet voor het doel waarvoor ze zijn ontvangen.
Ook in 2017 willen wij gebruik maken van de mogelijkheid om de huidige raamovereenkomsten hulp bij het huishouden te verlengen.

5.2 Bijdrage van maatschappelijk partners

Om beter met elkaar te leren leven, schakelen we ook onze maatschappelijke partners in. Zij sporen onze inwoners aan om meer met elkaar te ondernemen, hun netwerk in te schakelen en te versterken. Om samen te werken aan leuke, sociale wijken. Daarbij zoeken zij aansluiting bij verenigingen, professionals en bij de initiatieven die er al zijn. Want gelukkig gebeurt er al heel veel moois in onze gemeente.

5.2.1 Online dorpsplein WijWijchen

Het online dorpsplein WijWijchen is een platform om inwoners met elkaar te verbinden. Hier kunnen mensen hun buurtbewoners leren kennen, op de hoogte blijven van wat er in hun omgeving gebeurt, en zien wat voor initiatieven er in de buurt worden ontplooid. WijWijchen wordt gedragen en bijgehouden door een groep enthousiaste vrijwilligers (de zogenaamde buurtverbinders), met ondersteuning door MeerVoormekaar. WijWijchen blijft ook in de komende tijd voortdurend in ontwikkeling. Waar nodig worden in het concept verbeteringen aangebracht en aanpassingen doorgevoerd. Wij zien tot dusver een lichte groei, en verwachten deze ook in 2017 verder te zien.

5.2.2 Sociale kaart

Vaak weten inwoners elkaar te vinden als ze het zelf even niet redden. Helaas lukt dat soms niet, en weten burgers ook niet waar ze precies terecht kunnen. Om inwoners wegwijs te maken in de talloze activiteiten en organisaties die Wijchen heeft is de sociale kaart in het leven geroepen. Hier kunnen inwoners zoeken in het beschikbare aanbod. Zo hopen we de zelfredzaamheid van inwoners te versterken. MeerVoormekaar is verantwoordelijk voor het actueel houden van deze kaart. In het komende jaar zijn verbeteringen en aanpassingen van de sociale kaart te verwachten.

5.3 Zorg dichtbij: sociale wijkteams

Vanaf 2015 hebben we als gemeente te maken met stevige bezuinigingen op zorg. Als onze inwoners echter meer zelf en samen doen, met familie en omgeving, hoeven we ook minder snel een beroep te doen op zorg. Wat dat betreft kijken wij voortaan anders naar zorgaanvragen dan voorheen. Over de hele linie hebben wij minder zorg te verdelen. Die zorg moet dus terecht komen bij de mensen die deze het hardst nodig hebben. De hulp- en zorgverleners die er nu zijn, zijn er in de toekomst ook. Alleen kijken zij anders en breder naar wat iemand nodig heeft. Niet alleen vanuit hun eigen specialisme. Zij werken intensief met elkaar samen, dicht bij onze inwoners. Om die reden werken wij met sociale wijkteams, die een laagdrempelig aanspreekpunt vormen voor onze inwoners.

5.3.1 Lokale toegangspoort

We blijven de huidige kennis en ervaring inzetten om te komen tot een doorontwikkeling van de sociale wijkteams. Het is onze ambitie om in de komende jaren te komen tot één integrale toegangspoort tot zorg en ondersteuning. Dit betekent dat wij ook de "zorgpoot" van Vraagwijzer zullen gaan integreren in de lokale toegangspoort. Dit gaan we stapsgewijs realiseren. De kennis die wij vergaren met de nieuwe taken en doelgroepen willen we verder uitwerken in het nieuwe beleidsplan Wmo en Jeugd 2016-

2019. Uiteraard is de brede lokale toegangspoort niet de enige toegang tot de zorg. De toegang tot bepaalde spoedeisende of specialistische zorg kan zoals dat nu ook het geval is eveneens via de huisarts, de jeugdarts en de medische specialist verlopen. Ons streven is om deze andere ingangen van de zorg goed aangesloten te krijgen op de lokale toegangspoort.

5.4 Preventie

Waar wij samen met onze maatschappelijke partners aan werken, is dat er uiteindelijk minder vraag naar zorg komt. Preventie is daarbij van groot belang met het aloude motto in gedachte: 'voorkomen is beter dan genezen'. Want hoe minder zorg, hoe beter het leven. Zo simpel is het. Dat begint bij mensen die oog hebben voor elkaar.

5.4.1 Bevorderen publieke gezondheid

De acties die wij binnen het preventieve gezondheidsbeleid willen uitvoeren hebben betrekking op:

- Het stimuleren van mensen bij het nemen van hun eigen verantwoordelijkheid waar het gaat om het voorkomen van gezondheidsproblemen en het zo gezond mogelijk blijven. Gezondheid zien we als het vermogen van mensen om zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven. We werken wijkgericht aan preventief gezondheidsbeleid, zoals in het project 'Gezond leven in Wijchen Noord: gezondheidsaanpak met gezinnen in Wijchen Noord'. We faciliteren waar nodig initiatieven uit de samenleving, zoals bijvoorbeeld vanuit Wijchen Gezond.
- Het bevorderen van samenwerking tussen de eerstelijnsgezondheidszorg en de openbare gezondheidszorg en het creëren van een structuur die meer samenhang en afstemming bij preventie realiseert tussen de verschillende aanbieders of andere betrokkenen, zoals de Sociale Wijkteams;
- Monitoring, waarbij wij beschikken over een systeem van wijk-/gebiedsanalyses over gezondheid, het zo goed mogelijk in beeld brengen van de kosten van zorg en preventie, en het inzicht krijgen in het resultaat van preventie in relatie tot de zorgkosten;
- Het borgen van goede zorg en ondersteuning, o.m. door het maken van afspraken met zorgverzekeraars.

5.4.2 Preventie en de lokale toegangspoort

Met de Sociale Wijkteams denken wij vroegtijdig de behoefte aan maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulp en jeugdzorg en preventief gezondheidsbeleid te kunnen vaststellen. De basis hiervoor is het wijknetwerk. Dit bestaat uit de huisarts en andere eerstelijnsgezondheidszorg, school, jeugdgezondheidszorg, vrijetijdsclubs, sportverenigingen, veilige wijkteams, georganiseerd vrijwilligerswerk en het online dorpsplein. Het wijknetwerk is het voertuig voor de focus op de vitale samenleving. Hier worden enkelvoudige vragen beantwoord en organiseren mensen zelf, al dan niet met ondersteuning van professionals, activiteiten voor buurtbewoners of voor alle inwoners van Wijchen. In Wijchen zijn er verschillende bestaande, niet vastomlijnde wijknetwerken met een eigen dynamiek. Het wijknetwerk zorgt in relatie tot de ondersteuning- en zorgstructuur voor:

- De signalering en, wanneer nodig, doorgeleiding naar het sociaal wijkteam;
- De uitvoering van preventieve en ondersteuningstrajecten.

Binnen de structuur van de lokale toegangspoort is preventie benoemd als een van de kernfuncties. We gaan de preventiestructuur in Wijchen in 2017 verder versterken.

5.4.3 Preventie en bewust wonen en valpreventie

De in 2014 gestarte bewustwordingscampagne "Bewust Wonen Wijchen" is nu een reguliere taak van de welzijnsinstelling. In combinatie met valpreventie willen wij zorgen dat mensen zelf actie ondernemen om hun huis in een vroegtijdig stadium zo veilig en comfortabel mogelijk te maken. Dit kan in de toekomst valpartijen en beroep op zorg

voorkomen. De ernst van het probleem rond vallen bij ouderen blijkt landelijk uit het grote aantal doden, ziekenhuisopnamen, Spoedeisende hulpbehandelingen (SEH) en de hoge directe medische kosten. Valongevallen zijn de meest voorkomende oorzaak van letsel door een ongeval bij ouderen. Wij nemen binnen de campagne rond valpreventie een faciliterende rol in. In 2015 en 2016 hebben we ons specifiek gericht op het langer zelfstandig wonen met dementie. Hoe wonen in combinatie met zorg en ondersteuning bij dementie aangepakt moet worden is een belangrijke en dringende vraag voor gemeenten. Want het aantal mensen met dementie neemt fors toe. Bovendien blijft deze groep steeds vaker thuis wonen. Mantelzorgers (partner, kinderen) nemen het leeuwendeel van de zorg voor mensen met dementie op zich. Ook zij hebben passende ondersteuning nodig.
Voor de verdere borging van wonen met dementie in Wijchen, zijn zowel binnen de eerste lijn als binnen welzijn stappen gezet in 2016, die in 2017 nog verder uitgewerkt worden. Meer Voormekaar speelt hierbij een belangrijke rol.

5.4.4 Preventie en jongeren

Voor jeugd en jongeren heeft MeerVoormekaar de competenties en vaardigheden voor 2 soorten jongerenwerkers uitgewerkt en medewerkers hiervoor aangesteld. Het werk van deze personen richt zich op preventie, signalering, ambulant jongerenwerk en individuele begeleiding. Hiermee hebben ze een aansprekend en vernieuwend aanbod voor jongeren in de leeftijdsgroep van 10-23 jaar met specifieke aandacht voor de 11 tot 17 jarigen, die mogelijkerwijs door hun levensfase, eigen cultuur en gedrag het contact met de samenleving verliezen of dreigen te verliezen gecreëerd. De komende jaren staan in het teken van het verankeren van deze werkwijze en methodes en het blijven zorgen voor een goede aansluiting op het voorveld, de tweedelijnsvoorzieningen en het Sociale Wijkteam. Uiteindelijk moet deze inzet leiden tot een vermindering van aanspraken op zware en dure zorgtrajecten door jongeren en hun ouders. MeerVoormekaar maakt gebruik van de vindplaatsen waar jongeren bijeenkomen die niet of minder zelfredzaam zijn dan wel het risico lopen tot deze groep te gaan behoren. Hiermee willen we jongeren versterken in hun kracht zodat ze zo zelfstandig mogelijk op kunnen groeien en waarbij ze, indien nodig, een beroep kunnen doen op het welzijnswerk. Dit vraagt om een voortdurende investering zodat deze jongeren en groepen goed in beeld blijven en aangehaakt blijven. Ook deze inzet is gericht op het voorkomen van in een later stadium dure en zware vormen van ondersteuning en zorg. Het vroegtijdig signaleren voorkomt mogelijke uitval. Tevens is van belang een goede afstemming met de overige partners te hebben (Sociale Wijkteam, Politie). Met deze aanpak beoogt MeerVoormekaar de shortlist te verminderen en overlast te voorkomen dan wel te verminderen.
Meervoorelkaar biedt preventief opvoedondersteuning. Deze opvoed-EHBO is laagdrempelig en vrij toegankelijk beschikbaar en bedoeld om snel in te kunnen zetten om lichte problematieken op te lossen en zwaardere problematieken te voorkomen. Daarnaast hebben zij collectief aanbod wat ze aanbieden via het primair en voortgezet onderwijs. Hierbij valt te denken aan social media training, drugs en alcohol gebruik onder jongeren en omgang met pubers.

De reboundvoorziening Zandroos, een preventieve jeugdvoorziening, is gerealiseerd. In deze voorziening kunnen jongeren stoom afblazen, kan het gezin op adem komen, en kan zwaardere zorg voorkomen worden. Tevens biedt Zandroos zelfstandige woonplekken met begeleiding.

5.4.5 Preventie en eenzaamheid

Doordat het voor mensen noodzakelijk is steeds langer zelfstandig thuis te blijven wonen, neemt ook de kans toe dat mensen in een sociaal isolement terecht kunnen komen en dus eenzaam worden. Eenzaamheid kan feitelijk iedereen treffen, los van opleiding, leeftijd, achtergrond of status. Het is een normaal onderdeel van het leven. Wie er niet goed mee kan omgaan, blijft last houden van de gevolgen. Dat geldt voor minimaal 30% van de Nederlandse bevolking. Zeker is dat 10% van de Nederlanders zich zo ernstig eenzaam voelt dat het een dagelijkse last is. Een last die leidt tot terugtrekken

uit het sociale leven, tot gezondheidsklachten, een groter beroep op zorg en uiteindelijk tot een groot overlijdensrisico. Voor het signaleren van eenzaamheid hebben wij een meldpunt ingericht van waaruit extra interventies worden ingezet.

5.5 Dorpsontwikkelingsplannen verder realiseren

Alle kernen hebben de laatste jaren zelf een dorpsontwikkelingsplan tot stand gebracht. In de komende periode gaan we samen met de inwoners aan de slag om deze plannen stap voor stap verder te realiseren.

5.5.1 Snel internet in het buitengebied

Medio 2015 heeft de gemeenteraad ingestemd met een proef voor supersnel draadloos internet in het buitengebied. Voor deze proef verstrekt de gemeente de Stichting Glasvezel Wijchen een bedrag van € 100.000,-. Bij Europa staan ook verzoeken om subsidie uit. Het ZLTO heeft aangegeven geen subsidie te verstrekken. De pilot beslaat een periode van 2 jaar. In deze periode sluit de stichting ca. 30 particulieren en 20 bedrijven in het buitengebied en op de bedrijventerreinen aan op een draadloos netwerk. Het doel is dat bij een succesvolle proef een marktpartij de installatie overneemt en verder uitbreidt. De proef is geslaagd als:

a. Aan de aangesloten deelnemers een gemiddelde symmetrische snelheid van 200 Mbps (minimaal 75 Mbps en maximaal 250 Mbps) geleverd kan worden en;
b. Gedurende de looptijd van het project de aangeboden diensten via de draadloze verbindingen of de achterliggende internetverbindingen 98% van de tijd (24 uur/365 dagen / minimum 97% en maximum 99,99%) beschikbaar zijn en;
c. De vertraging van datacommunicatie-verbindingen gemiddeld 8 ms is (maximum 15 ms en minimum 1 ms)

Mijlpalen

Nummer	Omschrijving mijlpaal	Datum
5.1.1	Besluitvorming over vormgeving collectieve zorgverzekering en Wmo forfaitair voor 2017	Najaar 2016
5.1.2	Nieuw beleidsplan Schuldhulpverlening 2016-2020	Begin 2017
5.1.4	Besluit over Blijverslening, ingang 2017	Najaar 2016
5.1.5	Inkoop en subsidiëring Wmo en Jeugd voor 2017 (blok A, B en C)	Najaar 2016
5.1.5	Projectplan populatie gebonden bekostiging	Najaar 2017
5.1.6	Besluit over verlenging contracten met huidige aanbieders hulp bij het huishouden	Voorjaar 2017
5.4.1	Gezond leven in Wijchen Noord: gezondheidsaanpak met gezinnen in Wijchen Noord, procesrapportages	Juli/dec 2017, 2018, 2019
5.4.2	Versterking kernfunctie preventie in lokale toegangspoort	Voorjaar 2017
5.4.4	Jaarplan en toekenning MeerVoormekaar voor 2017	Najaar 2016
5.4.4	Tussenevaluatie jaarplan MeerVoormekaar over 2016	Najaar 2016
5.5.1	Proef draadloos internet buitengebied	December 2017

Wat kost het?

Overzicht van baten en lasten
In de onderstaande tabel zijn voor 2017 de cijfers van de geactualiseerde begroting opgenomen.

Financieel overzicht (x € 1.000)	**Begroting 2016**	**Begroting 2017**	**Meerjarenraming 2018**	**2019**	**2020**
Baten					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-2	**21**	21	21	22
6.2 Wijkteams	1	**1**	1	1	1
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	800	**800**	800	800	800
7.1 Volksgezondheid	0	**34**	34	35	33
Totaal baten	799	**856**	856	857	856
Lasten					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie*	3.113	**2.479**	2.525	2.481	2.509
6.2 Wijkteams	1.871	**1.246**	1.246	1.255	1.259
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.568	**2.001**	2.016	2.028	2.065
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	7.108	**6.654**	6.568	6.489	6.459
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	6.822	**7.069**	7.156	7.158	7.164
6.81 Geëscaleerde zorg 18+*	167	**163**	164	165	166
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	279	**274**	274	275	275
7.1 Volksgezondheid*	1.363	**1.389**	1.402	1.414	1.428
7.5 Begraafplaatsen en crematoria*	5	**5**	5	5	5
Totaal lasten	22.296	**21.281**	21.355	21.269	21.329
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	21.497	**20.425**	20.499	20.412	20.473
BR Onderhoud overige gebouwen		***620***	*620*	*620*	*620*
AR Verduurzaming Mozaiek		***-23***	*-23*	*-23*	*-23*
AR Kulturhus Bergharen		***-42***	*-42*	*-42*	*-42*
AR MFA Huurlingsedam		***-11***	*-11*	*-11*	*-11*
AR ARBO SCEC		***-9***	*-9*	*-9*	*-9*
BR Taakstelling Huishoudelijke hulp		***-72***	*-17*	*0*	*0*
Inzet bestemmingsreserves	342	**463**	518	535	535
Gerealiseerd resultaat	21.839	**20.889**	21.017	20.947	21.009

*Binnen de taakvelden 6.1, 6.81, 7.1 en 7.5 is in totaliteit € 1.268k begroot voor de verbonden partij GGD voor de uitvoering van de taken omtrent (jeugd)gezondheidszorg, inspecties kinderopvang, alcoholmatigingsbeleid, huiselijk geweld en lijkschouwingen.

De vergelijking tussen de meerjarenbegroting 2017 t/m 2020 met de Begroting 2016 wordt bemoeilijkt door de stelselwijziging vanuit het BBV, waarbij overhead in de Begroting 2017 niet meer doorberekend wordt naar de programma's. Overhead en algemene dekkingsmiddelen worden nu apart inzichtelijk gebracht, buiten de programma's.
Daarnaast zijn de programma's opgebouwd uit de voorgeschreven taakvelden, in plaats van de voorheen gehanteerde producten, waardoor (kleine) verschuivingen van budgetten tussen programma's ontstaan. De budgetten 2016 zijn voor de vergelijkbaarheid wel omgezet naar taakvelden.

Relevante beleidsnota's

Nummer raadsbesluit	Beleidsnota
16 IZ 134	Beleidsplan Wmo-Jeugd-Gezondheid 2016-2019
16 IZ 128	Populatiegebonden bekostiging
16 IZ 127	Wonen en zorg in de gemeente Wijchen
16 IZ 116	Jaarrapportage wmo en jeugd 2015
15 IZ 091	Taakstelling hulp bij het huishouden 2016
15 IZ 087	Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling
15 RZ 080	Uitgangspunten voor regionale aanbesteding doelgroepenvervoer
15 IZ 078	Evaluatie Wmo en jeugdbeleid 2012-2015
15 IZ 075	Uitvoering Huishoudelijke Hulp Toelage
15 IZ 056	Langer zelfstandig wonen met dementie
15 IZ 052	Gegevensbescherming Sociaal Wijkteam Wijchen
15 IZ 051	Lokale toegangspoort, evaluatierapport 2014 Sociale Wijkteams
15 IZ 049	Resultaten inkoop en subsidie nieuwe Wmo en Jeugdzorg 2015
14 IZ 048	Benchmark Wmo 2014
14 IZ 042	Advies en meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling 'Veilig thuis Gelderland Zuid'
14 IZ 006	Inkoop en subsidiemodel Transitie Jeugd en AWBZ regio Nijmegen
14 IZ 005	Rol MEER Welzijn Wijchen bij transitie AWBZ
14 IZ 208	Lokale toegangspoort in Wijchen
13 IZ 190	Transitiearrangement jeugd regio Nijmegen
13 IZ 180	Beleidsnota "Kracht door verbinding", ontwikkelopgaven voor de transities Jeugdzorg en AWBZ-taken
13 IZ 149	Plan van Aanpak Transities AWBZ- begeleiding en Jeugdzorg Regio Nijmegen
12 IZ 123	Regionale visienotitie "Transformeren en integreren", kaders transitie AWBZ-begeleiding en jeugdzorg Rapportage Quickscan dementiebeleid Wijchen: "Van een oerwoud naar…. door de bomen het bos zien" (DAZ, 2012) Basisnotitie mantelzorg (2006). Verdiepend tevredenheidsonderzoek onder mantelzorgers in de gemeente Wijchen (SGBO, nov 2009)

6 Mobiliteit en Infrastructuur

Algemeen
Dit programma beschrijft de mobiliteit en de fysieke infrastructuur van de openbare ruimte van de gemeente Wijchen.

Missie/visie

- *Mobiliteit en bovengrondse infrastructuur*
  De missie van ons verkeers- en vervoersbeleid is in het GVVP I verwoord als "kwaliteit in mobiliteit". De visie hierbij is om een doelmatig, veilig, duurzaam en samenhangend verkeers- en vervoersysteem te realiseren. Een systeem dat noodzakelijk is om de bereikbaarheid te garanderen van Wijchen en haar omringende kernen Leur, Hernen, Bergharen, Batenburg, Niftrik en Balgoij. Dit geldt voor alle vormen van verkeer.
  De inwoners en de bezoekers van Wijchen stellen steeds hogere eisen aan de omgevingskwaliteit en aan de leefbaarheid. Daarom is voor de vitaliteit van Wijchen een goede infrastructuur van groot belang. Wij moeten condities scheppen voor een aantrekkelijk Wijchen, zodat het ook in de toekomst goed wonen, werken en recreëren is in onze gemeente.

- *Ondergrondse infrastructuur (riolering en duurzaam waterbeheer)*
  Voor het inzamelen, transporteren en verwerken van afvalwater, hemelwater en grondwater draagt de gemeente zorg. Deze zorgplicht is gedefinieerd in de Wet Milieubeheer (artikel 10.33) en de Waterwet (artikel 3.5 en 3.6). Samen met de overige waterbeheerders (rijk, provincies en waterschappen) geeft de gemeente invulling aan het kwalitatief en kwantitatief waterbeheer. In het verbrede Gemeentelijk Rioleringsplan 2011-2015 (vGRP) is de gemeentelijke zorgplicht nader uitgewerkt. In programma 1 zijn de ruimtelijke en milieuaspecten van duurzaam waterbeheer verwerkt.

- *Integraal wijkbeheer*
  Om het woon- en leefgenot in Wijchen te handhaven en te versterken is het beleid gericht op het scheppen van goede randvoorwaarden waarbij ook inwoners en verenigingen worden aangemoedigd te participeren in het beheer. Een schone, functionele, duurzame en veilige openbare ruimte en woonomgeving spelen daarin een vooraanstaande rol.

Wat willen we bereiken?
De bereikbaarheid via het nationale wegennet is goed en zelfs verbeterd. Het openbaar vervoer in Wijchen is consistent maar een optimalisatieslag voor het verbeteren van de bereikbaarheid, van auto, fiets en openbaar vervoer in Wijchen van en naar de omliggende steden en dorpen blijft een streven.
Voor het nakomen van de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater streeft de gemeente naar kwalitatief en kwantitatief goed functionerende voorzieningen. Dit betekent enerzijds voorzieningen van voldoende capaciteit, anderzijds van in goede staat verkerende voorzieningen.

Met integraal wijkbeheer wordt een bijdrage geleverd aan een aantrekkelijke woonomgeving, waarin het duurzame groene karakter wordt gewaarborgd.

Maatschappelijke effecten van beleid

- Optimale bereikbaarheid van en binnen Wijchen voor auto, fiets en openbaar vervoer. Wij zetten ons in voor een optimale bereikbaarheid, van auto, fiets en openbaar vervoer in Wijchen van en naar de omliggende steden en dorpen. De toenemende barrièrewerking van het spoor verdient een toekomstbestendige en veilige oplossing, waarbij een tunnel een optie is.
- Verbeteren van de doorstroming en de verkeersveiligheid in Kerkeveld. De doorstroming en de veiligheid in Kerkeveld verbeteren, waarbij de haalbaarheid van een tweede ontsluitingsweg wordt onderzocht.
- Aantrekkelijk winkelklimaat door gratis parkeervoorzieningen in het centrum. Terugdringen van de parkeerproblemen in de wijken. Wij blijven voorstander van onbetaald parkeren in het centrum. In bestaande wijken wordt samen met de inwoners bekeken of en zo ja hoe bestaande parkeerproblemen aangepakt kunnen worden.
- Naleving van de verkeersregels door toezicht en handhaving. Toezicht en de handhaving van verkeersregels in wijken en buurten blijven noodzakelijk. Verbeteren verkeersveiligheid bij de basisscholen door het treffen van attentie verhogende maatregelen. Bij basisscholen worden maatregelen uitgevoerd om de weggebruiker beter te attenderen op de aanwezigheid van de basisscholen.
- Bescherming van de volksgezondheid en het milieu tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. Uitgangspunten zijn: voorkomen van verontreiniging van bodem, grond- en oppervlaktewater, van persoonlijke en materiële schade door overlast als gevolg van afval-, hemel- en grondwater.
- Het integrale beheer van de openbare ruimte. In de wijken en kernen wordt het onderhoud van groenvoorzieningen, openbare verlichting, riolering, kunstwerken, wegen en reiniging integraal uitgevoerd op basis van beeldkwaliteit. Leefbaarheidsgroepen, bewoners, etc. worden hierbij actief betrokken.

Speerpunten Mobiliteit en infrastructuur

6.1	Verbeteren treinverbindingen omringende plaatsen
6.2	Verbeteren doorstroming en veiligheid Kerkeveld
6.3	Parkeren
6.4	Verkeersveiligheid en handhaving regels
6.5	Het integrale beheer van de openbare ruimte (IBor)

6.1 Verbeteren treinverbindingen omringende plaatsen

Wij zetten ons in voor een optimale bereikbaarheid van Wijchen van en naar de omliggende steden en dorpen. Met de komst van Regiorail is het openbaar vervoer naar Arnhem en Nijmegen sterk verbeterd. Maar de doorstroming vanuit Wijchen houdt niet op bij de brug over de Maas. Vooral de doorstroming naar Brabant blijft een knelpunt, zowel via de weg als over het spoor. Het is gewenst dat er overleg komt met de gemeenten in de regio Brabant om de mogelijkheden samen te onderzoeken.
De toenemende barrièrewerking van het spoor in de kern Wijchen verdient een toekomstbestendige en veilige oplossing, waarbij een tunnel een mogelijkheid is. In 2016 is besloten dat het niet haalbaar is om dit op korte termijn uit te voeren. Doordat de noodzaak tot ondertunneling niet is aangetoond, is van cofinanciering geen sprake. Dit vraagstuk wordt weer actueel, indien de plannen voor een dubbel spoor op de Edithbrug concrete vormen aannemen.

6.1.1 Realisatie project stationsomgeving en Stadsregiorail
De verbetering van de Stationsomgeving is nodig door de komst van de StadsregioRail met een hoger treinfrequentie en de verwachting van meer treinreizigers daardoor. De herinrichting van het stationsplein, de parkeergarage voor auto's en fietsen en de openbare ruimte vinden plaats in 2016, 2017 en 2018. In het ontwerp is er speciale aandacht voor het halteren van de (buurt)bussen en de uitstraling van de parkeergarage. Sinds de oplevering van het nieuwe perron (keerspoor) eind 2014 rijdt de StadsregioRail in de brede spits 4x per uur Wijchen-Nijmegen en vice versa. Sinds december 2016 gebeurt dit gedurende de hele dag, aangezien NS dan de dienstregeling van de IJssellijn wijzigt.
De herinrichting van de stationsomgeving omvat het stationsplein, de parkeergarage voor auto's en fietsen, de openbare ruimte aan de noordzijde en de kwalitatieve verbinding tussen het station en centrum.

6.1.2 Besluitvorming onderzoek spoorse doorsnijding
In de raadsvergadering van april 2016 heeft de raad het onderzoek gepresenteerd naar nut en noodzaak van een ongelijkvloerse doorsnijding van het spoor. De conclusie is dat noodzaak niet is aangetoond, waardoor o.a. ProRail hiervoor geen cofinanciering beschikbaar stelt. Wel blijft de wens tot een ongelijkvloerse doorsnijding van het spoor bestaan. Mogelijk dat in de toekomst, wanneer een verdubbeling van het spoor bij de Edithbrug concreet is, ProRail wel cofinanciering beschikbaar stelt, waarmee de ondertunneling haalbaar kan blijken.

Indicator	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Verwacht 2017
6.1.1 Verhoging treinintensiteiten van/naar Nijmegen	2x per uur van/naar Nijmegen	4x per uur in brede spits van/naar Nijmegen	4x per uur in brede spits van/naar Nijmegen

6.2 Verbeteren doorstroming en veiligheid Kerkeveld
Wij achten het noodzakelijk om te bezien op welke wijze de doorstroming en de verkeersveiligheid in Kerkeveld kan worden verbeterd. Daartoe wordt, ook in overleg met de inwoners en Leefbaarheidsgroep Kerkeveld, de haalbaarheid voor een tweede ontsluitingsweg onderzocht. Doelstelling is de doorstroming en veiligheid in Kerkeveld te verbeteren. Een eventuele tweede ontsluiting is een mogelijke oplossingsrichting die afgewogen wordt.

6.3 Parkeren
Wij blijven voorstander van onbetaald parkeren in het centrum. In bestaande wijken wordt samen met de inwoners bekeken of en zo ja hoe bestaande parkeerproblemen aangepakt kunnen worden. Daarbij moet rekening gehouden worden met een gezond evenwicht tussen 'groen en grijs'.

6.3.1 Parkeren in het centrum continueren
In 2016 is het beleidsplan parkeren afgerond en via besluitvorming vastgesteld. In het centrum van Wijchen blijven we parkeren nauw in ogenschouw houden, gezien de ontwikkelingen in de Oostflank en bij het station.

6.3.2 Parkeren (en opladen) van elektrische auto's
Duurzame mobiliteit ligt op het raakvlak van zowel verkeer en vervoer als klimaatbeleid. Wij willen de reizigerskilometers binnen Wijchen verduurzamen door onder andere elektrisch vervoer te stimuleren en te faciliteren. Dit doen we door oplaadpunten in de wijken te creëren. Voor het aantal transacties op de aanwezige laadpalen verwachten we jaarlijks een toename.

Indicator	Werkelijk 2015	Verwacht 2016	Verwacht 2017
6.3.2 Aantal transacties op de aanwezige laadpalen	38 (o.b.v. 2 maanden en twee palen)	435 (extrapolatie o.b.v. 4 maanden)	600

6.4 Verkeersveiligheid en handhaving regels

Wij zijn attent op het toezicht en de handhaving van verkeersregels in wijken en buurten. Wij gaan ervan uit dat inwoners hier ook hun eigen verantwoordelijkheid in nemen en we spreken hen op die verantwoordelijkheid aan. Wij erkennen de noodzaak van snelheid remmende maatregelen voor de verkeersveiligheid, maar we vinden dat er een evenwicht moet zijn tussen doorstroming en veiligheid.

6.4.1 Kleinschalige maatregelen basisscholen

De Samenwerkingsstichting Kans & Kleur vervult een coördinatierol met het bepalen bij welke school/scholen dit moet worden uitgevoerd. De directie van de school en de schoolouders stellen de gewenste maatregelen voor. Afhankelijk van de kosten van een maatregel kunnen binnen het beschikbare budget bij één of meerdere scholen maatregelen worden gerealiseerd.

6.4.2 Maatregelen verkeersveiligheid

Twee keer per jaar wordt een overzicht van verkeersonveilige locaties opgesteld. Middels een integrale afweging wordt budget van IBor aangaande 'verkeerskundige aanpassingen' verdeeld. De besteding van het budget van 2017 wordt in de afweging in het voor- en najaar bepaald.

Indicator	Werkelijk 2015	Verwacht 2016	Verwacht 2017
6.4.1 Maatregelen bij scholen uitvoeren, waarbij het budget leidend is (minimaal 1 school per jaar; praktijk leert dat 2 scholen haalbaar is)	3	2	1

Indicator	Meerjarenraming		
	2018	2019	2020
6.4.1 Maatregelen bij scholen uitvoeren, waarbij het budget leidend is (minimaal 1 school per jaar; praktijk leert dat 2 scholen haalbaar is)	2	2	2

6.5 Het integrale beheer van de openbare ruimte (IBor)

In de wijken en kernen wordt het onderhoud van groenvoorzieningen, openbare verlichting, kunstwerken, wegen en reiniging integraal uitgevoerd op basis van beeldkwaliteit. Leefbaarheidsgroepen, bewoners, etc. worden hierbij actief betrokken. Uitgangspunt is het behoud en zo nodig de verbetering van een aantrekkelijk en veilig woonklimaat in de diverse wijken en dorpen van de gemeente Wijchen. Voor het beheer van de openbare ruimte zijn in het beleidsplan "IBor de tussenstand 2012-2018" in 2012 afspraken gemaakt over het onderhoudsniveau. Bij de begrotingsbehandeling 2012 is afgesproken om de kwaliteitsniveaus zoals laatstelijk in 2010 gewijzigd, te handhaven, het beheer en onderhoud van kunstwerken toe te voegen aan het beleidsplan IBor en de

afschrijvingstermijn van wegen te verruimen van 47 naar 60 jaar. Conform de afspraken dient e.e.a. budgettair neutraal te verlopen. Bij de begrotingsbehandeling voor 2015 is besloten het kwaliteitsniveau van onkruid op verhardingen te verhogen naar niveau B. Daarnaast is afgesproken om bij wijze van proef verenigingen te benaderen voor het handmatig onkruidvrij maken van verhardingen. Begin 2015 zijn verenigingen aangeschreven en lbg-en in de dorpen benaderd. Helaas bleek er weinig animo voor de proef. De voornaamste reden die genoemd wordt is de lage vergoeding. Alleen in Niftrik en Bergharen heeft e.e.a geresulteerd in afspraken.

In 2016 is het beheer en onderhoud van de schoolpleinen en speeltoestellen overgedragen. Dit betekent dat de gemeente het beheer over de buitenterreinen van de MFA's krijgt. In de begroting is met deze uitzetting rekening gehouden.

Medio 2016 is het nieuwe beheersysteem Castor geïnstalleerd. Tot eind 2016 wordt er gewerkt aan de inrichting en vulling van dit systeem. In 2017 vindt er een herijking van het IBor plaats. Daarin wordt naast de vigerende onderdelen, zoals afgesproken ook het verbeteren van de bermen in het buitengebied en de financiële consequenties ten gevolge van het verbod op de toepassing van glyfosaat bij de bestrijding van onkruid op verhardingen betrokken.

Hieronder ziet u een weergave van de huidige kwaliteitsniveaus per zone.

Discipline	**Zones**					
	wonen	**werken**	**fietsen**	**winkelen**	**buitengeb.**	**ontsl.wegen**
Wegen	B normaal	C extensief	B normaal	A aandacht	C extensief	B normaal
Onkruid op verhardingen	B normaal	B normaal	B normaal	B normaal	B normaal	B normaal
OVL	B normaal	C extensief	B normaal	A aandacht	C extensief	B normaal
Groen	C extensief	C extensief	C extensief	B normaal	C extensief	C extensief
Kunstwerken	B normaal	C extensief	B normaal	B aandacht	C extensief	C extensief
Reiniging	C extensief	C extensief	B normaal	B normaal	C extensief	C extensief

De diverse te verrichten onderhoudswerkzaamheden in de openbare ruimte worden uitgevoerd volgens het IBor beleidsplan de tussenstand 2012-2018". Eind 2015 is er een audit uitgevoerd naar de kwaliteit van de openbare ruimte. Dit is de eerste externe audit na de nieuwe afspraken met Breed. Uit deze audit blijkt dat de openbare ruimte over het algemeen voldoet aan de gemaakte kwaliteitsafspraken bij het IBor. Door onze toezichthouders worden er maandelijks voor de bestekcontroles ook schouwrondes uitgevoerd. De resultaten van deze schouwronden en analyses van de audit waarbij de kwaliteit op dat moment in beeld gebracht is, worden waar nodig in de dagelijkse onderhoudsactiviteiten opgenomen en kunnen eventueel tot bijstellingen leiden. De resultaten van de audit gelden als input voor het bijstellen van de onderhoudsbestekken. Eventuele financiële consequenties worden uitgewerkt en gepresenteerd in een evaluatie. Periodiek worden diverse te verrichten onderhoudsactiviteiten aanbesteed. Veelal gaat het daarbij om specialistische werkzaamheden of zogenaamd bulkwerk. Het overige werk wordt door de eigen dienst met behulp van de gedetacheerde Breed medewerkers verricht.

6.5.1 Wegen
Met de beschikbare middelen wordt het groot onderhoud aan wegen jaarlijks aanbesteed. Het groot onderhoud aan de asfaltwegen wordt in één bestek aanbesteed. Voor de kleinschalige onderhoudswerkzaamheden is in 2015 een raamcontract afgesloten.
Met het IBor is tevens afgesproken jaarlijks € 83.000 te reserveren voor diverse verkeerskundige aanpassingen. Daarnaast is met het oog op de hoge onderhoudskosten besloten om het aantal wegen met stil asfalt niet meer uit te breiden dan momenteel het geval is. Langs een groot aantal wegen in het buitengebied zijn de bermen zeer slecht. Het verbeteren van deze bermen maakt geen onderdeel uit van het IBor. Afgesproken is dat die werkzaamheden en de financiële consequenties daarvan in 2017 bij het nieuw op te stellen IBor betrokken zullen worden.

6.5.2 Openbare verlichting
Het onderhoud van openbare verlichting is in 2012 aanbesteed, dit contract eindigt in mei 2017. In 2017 worden conform het beheerplan OVL 2012- 2017 oude masten en armaturen vervangen. Het definitieve aantal masten wordt mede bepaald door de bevindingen van de uit te voeren stabiliteitsmetingen op masten ouder dan 40 jaar. In 2017 worden de armaturen vervangen in de wijk Blauwe Hof. In aanvulling op het beheerplan OVL 2012-2017 is een visieplan openbare verlichting opgesteld. Voor de periode 2015-2022. Het doel van dit visieplan is het uitwerken van doelstellingen en acties welke een bijdrage leveren aan de optimalisatie van duurzame OVL installaties in Wijchen. Hierbij zijn duurzaamheid, energiebesparing en innovatie belangrijke speerpunten.

6.5.3 Groen
Met het oog op de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de gemeente is met IBor afgesproken om voor het handmatige groenonderhoud en het verwijderen van zwerfvuil meer medewerkers van Breed in te zetten. Er is voor een detacheringsmodel gekozen waarbij in het groeiseizoen ca. 60 medewerkers van Breed bij de gemeente gedetacheerd worden. Hierbij verzorgt wijkbeheer de vakinhoudelijke aansturing en begeleiding van de Breed-medewerkers. In 2016 is een nieuwe overeenkomst afgesloten voor de periode 2016 t/m 2020. Het machinale groenonderhoud is in 2016 opnieuw aanbesteed t/m 2018 Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is per maart 2016 verboden. Met de aannemer zijn afspraken gemaakt voor een alternatieve bestrijdingsmethode. De kosten hiervan zijn beduidend hoger dan voorheen. Voor 2017 kunnen deze kosten eenmalig worden afgedekt. In het nieuw op te stellen IBor zullen de structurele lasten ten gevolge van deze beleidswijziging worden betrokken bij het nieuwe IBor plan.

6.5.4 Kunstwerken
Ook het onderhoud aan kunstwerken wordt planmatig aangepakt. Hiervoor is in 2012 een beheerplan opgesteld. Volgens dit plan moeten in 2017 aan een groot aantal bruggen en duikers diverse kleinschalige herstelwerkzaamheden worden uitgevoerd. Hierbij gaat het onder andere om schilder- en schoonmaakwerkzaamheden, het reinigen van duikers, betonreparaties en het vervangen van aangetaste dekdelen van houten bruggen.

6.5.5 Baggeren
In 2014 is het baggerplan "watergangen gemeente Wijchen 2014-2023" opgesteld. Wijchen beheert ruim 20 kilometer aan B- en C-watergangen en diverse waterpartijen waaronder de kasteelgracht. Voor al deze waterpartijen is een baggerplan opgesteld. Het baggerplan geldt voor de periode 2014-2023 met een doorkijk tot 2044.
Het baggerplan geeft inzicht in twee zaken:
1. Huidige situatie van de waterbodems.
2. Aanpak voor de toekomst.
In 2017 worden in het kader van dit plan enkele watergangen in het buitengebied gebaggerd.

6.5.6 Riolering
Het rioolbeheerplan dateert uit 2011 en is na 5 jaar aan een update toe. In 2017 wordt dit plan geactualiseerd. Het beheerplan dient mede als input voor de financiële onderbouwing van het GRP dat in 2018 wordt opgesteld. Het rioolbeheerplan geeft inzicht in de manier waarop onze rioolstelsels onderhouden worden en welke maatregelen er nodig zijn voor een duurzame instandhouding van de riolering.

6.5.7 Wijkbeheer
Het in stand houden van de openbare ruimte, een snelle afhandeling van klachten, het oplossen en voorkomen van gevaarlijke situaties en het zorgdragen voor een schone en goede kwaliteit van de openbare ruimte, zijn enkele van de taken waar onze wijkmedewerkers zich mee bezighouden. Gebleken is dat het publiek veel belang hecht aan een goede uitvoering van deze zaken. Middels genoemde activiteiten o.a. promotie wijkbeheer, opstellen van wijkactieplannen en trainingen proberen we binnen de beleidskaders in te spelen op wensen en verwachtingen van onze inwoners. Tweejaarlijks vragen wij onze bewoners naar hun mening over wijkbeheer. Dit gebeurt aan de hand van een klanttevredenheidsonderzoek. In het najaar van 2015 is er een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Met de resultaten van dit onderzoek zijn in 2016 nieuwe plannen ontwikkeld ter ondersteuning, promotie en verbetering van het wijkbeheer. We doen het goed maar willen beter! Een nadere uitwerking en optimalisatie van de wijkklusmaanden en het uitwerken van nieuwe promotieactiviteiten moeten in 2016 en verder hun beslag krijgen. Voor de continuering van het succes van wijkbeheer is blijvende aandacht noodzakelijk. Deze aandacht is niet alleen extern gericht, ook intern is het noodzakelijk dat onze wijkmedewerkers over voldoende kennis en vaardigheden beschikken om hun taken uit te voeren. Hiervoor worden de nodige opleiding- en trainingsactiviteiten gevolgd.

Indicator	Werkelijk 2016	Verwacht 2017	Verwacht 2018
6.5.6 Klanttevredenheidsonderzoek	6,8	6,5	7,0
6.5.6 Aantal klachten	4700	4700	4700
6.5.6 Aantal burgerparticipatiecontracten	135	150	165
6.5.6 Afhandeling meldingen buiten normtijd.	22%	20%	18%
6.5.6 Aantal ontevreden melders.	3%	5%	3%

Mijlpalen

Nummer	Omschrijving mijlpaal	Datum
6.1.1	Realisatie van de parkeergarage aan de zuidzijde van het station, inclusief de fietsenstallingen.	2e kw. 2017
	Realisatie openbare ruimte Stationsplein zuidzijde	2017
6.1.2	Besluitvorming onderzoek spoorse doorsnijding	afhankelijk cofinanciering
6.2	Verbeteren doorstroming en veiligheid Kerkeveld	Afhankelijk besluitvorming eind 2016
6.3.1	Parkeren in het centrum continueren	continu
6.3.2	Parkeren elektrische auto's	continu
6.4.1	Kleinschalige maatregelen bij scholen	2017
6.4.2	Maatregelen verkeersveiligheid	2017
6.5	Herijking IBor	2e kw 2017
	Uitvoeren schouwronden	continu
6.5.7	KTO	3e kw. 2017

Wat kost het?

Overzicht van baten en lasten
In de onderstaande tabel zijn voor 2017 de cijfers van de geactualiseerde begroting opgenomen.

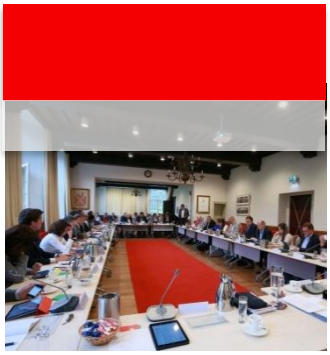
Financieel overzicht (x € 1.000)	**Begroting 2016**	**Begroting 2017**	**Meerjarenraming 2018**	**2019**	**2020**
Baten					
2.1 Verkeer en vervoer	69	**492**	526	526	528
2.5 Openbaar vervoer	3	**3**	3	3	3
7.2 Riolering	3.807	**3.751**	3.734	3.756	3.833
Totaal baten	3.879	**4.246**	4.263	4.285	4.364
Lasten					
2.1 Verkeer en vervoer	5.485	**5.325**	5.449	5.515	5.614
2.2 Parkeren	162	**34**	35	191	194
2.5 Openbaar vervoer	23	**23**	23	23	23
7.2 Riolering*	3.566	**3.147**	3.108	3.122	3.190
Totaal lasten	9.236	**8.528**	8.616	8.852	9.022
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	5.357	**4.282**	4.353	4.567	4.658
BR Buurtbus		***-3***	*-3*	*-3*	*-3*
BR Onderhoud overige gebouwen		***1***	*1*	*1*	*1*
Inzet bestemmingsreserves	-2	**-2**	-2	-2	-2
Gerealiseerd resultaat	5.355	**4.280**	4.351	4.565	4.656

*Binnen het taakveld 7.2 is € 208k begroot voor de verbonden partij Munitax (belastingkantoor Beuningen) voor het innen van de rioolbelastingen.

De vergelijking tussen de meerjarenbegroting 2017 t/m 2020 met de Begroting 2016 wordt bemoeilijkt door de stelselwijziging vanuit het BBV, waarbij overhead in de Begroting 2017 niet meer doorberekend wordt naar de programma's. Overhead en algemene dekkingsmiddelen worden nu apart inzichtelijk gebracht, buiten de programma's.
Daarnaast zijn de programma's opgebouwd uit de voorgeschreven taakvelden, in plaats van de voorheen gehanteerde producten, waardoor (kleine) verschuivingen van budgetten tussen programma's ontstaan. De budgetten 2016 zijn voor de vergelijkbaarheid wel omgezet naar taakvelden.

Relevante beleidsnota's

Nummer raadsbesluit	Beleidsnota
08 RZ 244 11 IZ 069 + 13 RZ 152 15 RZ 047 15 RZ 045 12 RZ 099 12 RZ 136 13 RZ 148 12 RZ 100	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (I), 2008; (08 RZ 244) Plan van aanpak GVVP deel 2, 2011 (11 IZ 069/ 13 RZ 152) Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (II), febr 15 (15 RZ 047) Parkeeronderzoek centrum; (15 RZ 045) Procesvoorstel betaald parkeren (12 RZ 099) Gebiedsvisie Stationsgebied Wijchen (12 RZ 136) Herijking Centrumvisie 2012 (12/7375) (13 RZ 148) Gemeentelijk Rioleringsplan 2011-2015 (12 RZ 100) Verkeersmilieukaart 2009; update 2013 en sindsdien jaarlijks Beleidsregels voor uitwegen, -2015 Uitgangspunten parkeernormen bij (nieuw)bouwprojecten; jan. 2013 (12/9131) Samenwerkingsovereenkomst DRIS (aug. 12) Herziening 'beleidsregels toegang centrumgebied' en aanpassing leges (juni 2012) Beleidsregels oplaadpunten elektrisch vervoer Wijchen (13/365) Akoestische onderzoeken spoor, 2005 Rapportage luchtkwaliteit 2006 Vastgestelde gewijzigde komgrenzen voor de Wegenverkeerswet (14/3112) Basis rioleringsplannen, 1993 e.v. Afkoppelplan, 2006 Rioolbeheerplan 2011-2015 Baggerplan watergangen Gemeente Wijchen 2014-2023 Gladheidbestrijding 2015-2019 Beheervisie "Kwaliteit in beeld"; 2009 – 2013 Beleids en beheerplan openbare verlichting 2012-2017 Evaluatie IBOR 2008-2011, de tussenstand (dec 2012)

7A Politiek

Algemeen
De gemeente Wijchen wordt bestuurd door de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. Op 19 maart 2014 zijn er verkiezingen gehouden voor de gemeenteraad. De raad van Wijchen telt 27 leden verdeeld over 7 fracties: CDA, D66, Kernachtig Wijchen, Lokale Dorpspartijen, PvdA, Sociaal Wijchen en VVD.
De raad houdt in zijn meningsvorming en besluitvorming het algemeen belang in het oog.
Diverse commissies en werkgroepen ondersteunen de raad bij de uitvoering van zijn taken. Te denken valt aan de Auditcommissie. Deze commissie adviseert de raad over financiële aangelegenheden. Ook spreekt zij minstens twee keer per jaar met de accountant over de financiële situatie van de gemeente. Een andere belangrijke commissie is de Rekenkamercommissie. Deze commissie onderzoekt de doelmatigheid en doeltreffendheid van (de uitvoering van) het beleid van de raad.
De raad blijft voortdurend aandacht houden voor zijn eigen functioneren, m.n. zijn rol als volksvertegenwoordiger. Een mogelijkheid om van de inwoners te vernemen of hij daarin slaagt wordt geboden via het vergadersysteem van de raad. De raad organiseert thema-avonden en informatieavonden, waarin inwoners van harte worden uitgenodigd om mee te praten over de onderwerpen die geagendeerd zijn. Daarnaast kunnen inwoners tijdens commissievergaderingen en raadsvergaderingen inspreken over geagendeerde onderwerpen.

Missie/Visie
De gemeenteraad van Wijchen neemt besluiten die belangrijk zijn voor heel Wijchen. Daarbij worden alle belangen zorgvuldig afgewogen. De gemeenteraad wil er zijn voor alle inwoners van Wijchen. Iedereen kan contact opnemen met de leden van de gemeenteraad met opmerkingen, vragen en suggesties. Betrokkenheid en participatie van de inwoners van Wijchen zijn een belangrijk speerpunt voor deze raad. Daarbij zal er steeds worden gezocht naar nieuwe manieren om mensen bij de lokale politiek en gemeenschap te betrekken. Kernwoorden hierbij zijn: betrokkenheid, openheid en toegankelijkheid.

Wat willen we bereiken?
De raad stelt de inwoners centraal. De uitgangspunten voor het beleid van de raad zijn: de menselijke maat, de eigen kracht van inwoners en de samenwerkingskracht tussen inwoners, mantelzorgers, vrijwilligersorganisaties en professionele organisaties. Dit alles vanuit de basisgedachte “lokaal wat lokaal kan”. Als de raad ziet dat samenwerking in de regio leidt tot meerwaarde en kansen voor inwoners dan zal zeker de samenwerking gezocht worden.

Maatschappelijke effecten van beleid
- Inwoners weten de raads- en commissieleden ‘te vinden’ om hun mening te geven over het door de raad gevoerde beleid en de wijze waarop de raad zijn volksvertegenwoordigende taak uitvoert.
- De raad laat zich actief informeren door inwoners en andere betrokkenen over geagendeerde en niet-geagendeerde onderwerpen.
- Dit blijkt uit bezoekersaantallen bij bijeenkomsten van de individuele fracties en de raad, het aantal e-mails, brieven, enzovoort.

Speerpunten Politiek

7A.1	De begroting meer "inwonergericht" maken
7A.2	Evaluatie van het vergadersysteem
7A.3	Aanbesteding contract accountantscontrole
7A.4	Uitvoering politieke agenda

7A.1 De begroting meer "inwonergericht" maken

Ieder najaar legt de raad tijdens de vergadering over de begroting vast welke speerpunten en activiteiten uitgevoerd gaan worden. De raad realiseert zich dat (het proces tot het opstellen van) de programmabegroting niet uitnodigt tot betrokkenheid van inwoners. De raad wil in dit proces de inwoners meer en beter betrekken.

7A.1.1 Adviesvraag inwonergerichte begroting

Er zijn andere gemeenten die ervaring hebben opgedaan met de zogenaamde 'burgerbegroting'. De raad wil leren van deze ervaringen. De raad laat zich adviseren door de Auditcommissie en de werkgroep Burgerparticipatie. De werkgroep Burgerparticipatie kan zich m.n. richten op een advies aan de raad hoe inwoners betrokken kunnen worden bij het meer "inwonergericht" maken van de programmabegroting

7A.2 Evaluatie van het vergaderen

Eén van middelen om inwoners te betrekken bij de werkzaamheden van de raad is door ze uit te nodigen bij de vergaderingen en bijeenkomsten van de raad. De bijeenkomsten en vergaderingen dienen dan wel "aantrekkelijk" te zijn voor inwoners om bij te wonen. De aantrekkingskracht hangt o.a. af van de mogelijkheden die inwoners hebben om invloed uit te oefenen op de besluitvorming en van de wijze waarop de raadsfracties hun standpunten helder en duidelijk over het voetlicht brengen. Uit de evaluatie van de bijeenkomsten van de raad in het presidium komt herhaaldelijk naar voren dat het presidium vindt dat m.n. het onderlinge debat verbetering behoeft.
Na de gemeenteraadsverkiezingen van 19 maart 2014 is de samenstelling van de raad gewijzigd. De raad wil o.a. gebruik maken van de 'verwondering' van de nieuwkomers in de raad om het vergaderen en het vergadersysteem kritisch tegen het licht te houden.

7A.2.1 Werkgroep evaluatie vergaderen

Dit project is afgerond. Op basis van een raadsbesluit (30 juni 2016, 16 GR 026) heeft de raad besloten om van augustus 2016 tot augustus 2017 een pilot "Anders vergaderen" uit te voeren. De raad evalueert zijn pilot voor het zomerreces 2017. Op basis van de evaluatie neemt de raad een besluit of hij door wil gaan met "Anders vergaderen ".

7A.3 Aanbesteding contract accountantscontrole

Dit is afgerond in 2015. (Raadsbesluit voorlopige gunning genomen op 9 juli 2015, 15 GR 018.)

7A.3.1 Keuze nieuwe accountant

Dit is afgerond in 2015.

7A.4 Verdieping van thema's door de raad

Bij het opstellen van de programmabegroting was het presidium bezig om een voorstel te maken voor een Politieke Agenda voor de raad.
Het presidium heeft besloten om niet met een Politieke Agenda voor vier jaar te gaan werken. Het gaat per thema kijken in hoeverre het nodig is dat de raad zich verdiept in een thema of onderwerp. In 2015 is besloten om het onderwerp "Regionale samenwerking" als een thema voor verdieping aan te merken. Dit zal in 2017 gecontinueerd worden. Zo zal er worden bezien in hoeverre het mogelijk is om de zienswijzen die worden gevraagd op de jaarstukken van de Gemeenschappelijke regelingen te integreren in één voorstel.

Mijlpalen

Nummer	Omschrijving mijlpaal	Datum
7a.1.1	Een advies van de Auditcommissie en de werkgroep Burgerparticipatie	2017
7a.2.1	Implementatie aanbevelingen verbetering vergaderen en vergadersysteem	Afgerond
7a.3.1	Ingangsdatum contract t.b.v. accountantscontrole	Afgerond
7a.4.1	Verdieping van thema's door de raad	1 maart 2018

Wat kost het?

De financiële gegevens van de (deel)programma's 7a en 7b vormen samen de financiële gegevens van programma 7. Deze treft u aan na de speerpunten en activiteiten van programma 7b.

Relevante beleidsnota's

Nummer raadsbesluit	Beleidsnota
08 AZ 120	Startnotitie procedure dorpsontwikkelingsplannen.
08 AZ 112	Ruimte voor meedoen (nota burgerparticipatie).
10 AZ 026	Reglement van orde gemeenteraad.
11 GR 007	Beslisnota Wijzigingen vergadersysteem.
12 GR 010	Delegatieverordening
12 AZ 185	Regionale samenwerking
12 AZ 201	Motie Uitbreiden van mogelijkheden voor het gebruik van media voor raadsvergaderingen
8 mei 2013	Brief regio Nijmegen aan minister Binnenlandse zaken
14 AZ 003	Sterke werkwoorden Regionaal Werkbedrijf
14 AZ 032	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen
14 AZ 062	Concept GR Stadsregio Arnhem Nijmegen
14 AZ 073	Evaluatie Delegatieverordening
14 AZ 074	Ontwerpbegroting MGR Rijk van Nijmegen
14 GR 001	Motie Herijking Strategische visie
14 GR 011	Wijziging verordening Fractieondersteuning
14 IZ 022	Uitgangspunten integratie Breed in Werkbedrijf.
15 AZ 094	Wijzigingen Wet Gemeenschappelijke Regelingen
15 AZ 096	Onderzoek samenwerkingsvormen MGR
15 IZ 058	Proces Werkbedrijf Rijk van Nijmegen
15 AZ 132	Zienswijze uittreding regeling MGR
15 AZ 133	Opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen
15 AZ 151	Ondertekening Dienstverleningsovereenkomst MGR module Werkbedrijf
15 GR 018	Raadsbesluit voorlopige gunning accountant
15 GR 022	Regionale samenwerking Wijchen - Druten
16 AZ 216	Zienswijze op de platformfunctienotitie MGR Rijk van Nijmegen
16 AZ 228	Samenwerking Wijchen - Druten
16 GR 026	Pilot Anders vergaderen

7B Bestuur

Algemeen
In dit programma worden de belangrijkste bestuurlijke doelen op het terrein van middelen en dienstverlening vastgelegd voor de komende jaren. Deze zijn mede ingegeven door de uitgangspunten uit het Coalitieakkoord 2014-2018. Gespecificeerd naar concrete speerpunten en mijlpalen en verantwoord in relevante prestatie-indicatoren. De afgelopen jaren is de bestuurlijke focus, ook vanwege de financiële krapte door de crisis, vooral gericht geweest op de gemeentelijke bedrijfshuishouding. Wijchen staat er, mede door ons gemeentelijke solide beleid, financieel relatief goed voor. Zo maakten wij al in 2009 afspraken met elkaar om Wijchen gezond door de crisis te sturen. Daarmee waren wij voorloper in de regio. Door vroeg afspraken te maken, voorkwamen wij in de achterliggende jaren financiële risico's, een drastische verhoging van de OZB en beperkingen van onze keuzevrijheden in beleid. Dit solide beleid zetten wij de komende jaren voort. Ook nu af en toe 'de zon weer doorbreekt' en er enig herstel optreedt na de crisis. Daarnaast blijven we ons richten op de tevredenheid van onze inwoners, bedrijven en instellingen over de gemeentelijke dienstverlening. En op de betrokkenheid van onze inwoners bij de uitvoering en totstandkoming van het gemeentelijk beleid. 'Anders denken, samen doen' is het motto uit het coalitieakkoord, waarmee is aangegeven dat we een omslag gaan maken in ons denken en doen. Bestuurlijk en ambtelijk. Met het project Wijchen21 (W21) is alles erop gericht om op de korte en middellange termijn een professionaliseringsslag en een cultuuromslag te bewerkstelligen die recht doet aan dit motto.

Wat willen we bereiken?
Wij willen bereiken dat het voor inwoners inzichtelijk is wat het beleid is van het bestuur. Maar dat ook duidelijk is hoe de ambtelijke organisatie het beleid uitvoert en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Inwoners moeten er vertrouwen in hebben dat we zorgvuldig omgaan met onze ter beschikking staande middelen, zoals geld en personeel. We bieden kansen aan initiatieven van inwoners maar doen ook een continu beroep op de eigen verantwoordelijkheid en burgerzin van onze inwoners. We voeren regie over maatschappelijke vraagstukken als duidelijk is dat de regisseursrol ons ook echt past. Al met al willen we onze rol als solide, betrouwbare en transparante overheid naar onze inwoners toe waarmaken.

Maatschappelijke effecten van beleid
- Transparantie en legitimiteit in beleid en middelenbeheer biedt duidelijkheid en zekerheid en vergroot het vertrouwen in het bestuur.
- Betrokkenheid bij beleid en uitvoering van inwoners, instellingen en ondernemers biedt draagvlak voor besluiten.
- Professionele dienstverlening, adequate informatievoorziening en zorgvuldige communicatie geven aan inwoners het gevoel in 'goede handen' te zijn.
- Samenwerking en netwerken bieden kansen voor versteviging van onze rol en positie in de regio

Speerpunten Bestuur

7B.1	Kwaliteitsbestuur, integer, toegankelijk en transparant
7B.2	Planning en control
7B.3	Informatievoorziening en communicatie
7B.4	Publieke dienstverlening
7B.5	Eigentijdse professionele organisatie

7B.1 Kwaliteitsbestuur, integer, toegankelijk en transparant

Wij besturen, houden toezicht, sturen en beheren de gemeente Wijchen op een kwalitatief goed niveau. Dit doen we vanuit een zorgvuldig samenspel tussen raad, burgemeester, college en ambtelijke organisatie. We zijn een integer, toegankelijk en transparant bestuur, dat samenwerkt met lokale en regionale ketenpartners. Wij zorgen ervoor dat de gemeente voldoet aan wet- en regelgeving en aan de eisen van legitimiteit en integriteit. Onze uitgangspunten gelden ook voor gesubsidieerde instellingen en gemeenschappelijke regelingen.

7B.1.1 'Anders denken - samen doen'

Samen met inwoners(groepen) en andere ketenpartners zoeken we naar nieuwe verhoudingen die passen bij de koers die in het coalitieakkoord 2014-2018 is vastgesteld. Cruciaal hierbij is de grondgedachte dat we in Wijchen samen een goede leefomgeving maken. Het benutten en verbinden van de kracht van de samenleving, de kracht van de organisatie en de kracht van de professionals staan voor de gemeente Wijchen centraal bij het uitvoeren van de taken. Wij zoeken naar mogelijkheden om in regionaal verband aan te sluiten bij en samen te werken met collega-gemeenten. Maar we houden de eigenheid van Wijchen daarbij scherp in het oog. We zoeken naar relaties en verbindingen met externen om vraagstukken te delen en te verdiepen. We 'belonen' vaker creatieve initiatieven van inwoners(groepen) als wij gevraagd worden om mee te denken en/of ruimte te bieden.

7B.1.2 Legitimiteit

In besluiten, processen en procedures voldoen we aan de wettelijke voorschriften en de eisen van legitimiteit en integriteit. We optimaliseren de kansen en minimaliseren de risico's door zorgvuldige afwegingen. In de risicoparagraaf van deze begroting gaan we verder op de (juridische) risico's in. Prestatie-indicatoren voor 2017 zijn:

- Het aantal klachten en bezwaar- beroepsprocedures volgen we kritisch. Daarover leggen we in de programmarapportages aan de raad verantwoording af.
- De Delegatieverordening wordt uitgevoerd. In de jaarrekening bieden we een overzicht van de besluiten die het college heeft genomen op grond van de Delegatieverordening.

7B.2 Planning en control

De planning- en control cyclus volgt de uitvoering en verantwoording van het (financiële) beleid, waarvan de kaders door de raad met het Coalitieakkoord 2014-2018 zijn vastgesteld. Deze worden hier weergegeven in samenhang met de procesafspraken die als prestatie-indicatoren zijn gemaakt.

7B.2.1 Begroten en verantwoorden

We vinden het van het grootste belang dat we 'in control' zijn en blijven. Dat betekent enerzijds dat we de bezuinigingsmaatregelen die door de raad zijn opgelegd strikt uitvoeren en monitoren. En anderzijds dat we maximaal attent zijn op een effectieve en efficiënte inzet van mens en middelen. We maken duidelijke afspraken over de aansturing en de taken in het planning- en control proces van kaderbrief, programmabegroting,

tussentijdse (programma)rapportages tot programmarekening. Met kortcyclische rapportages brengen we de (financiële) resultaten in beeld. Wij leggen maandelijks vast hoe we er financieel voor staan, zodat we ook tijdig kunnen bijsturen als blijkt dat we ergens financieel of anderszins uit de pas dreigen te lopen. Uw raad wordt ook in 2017 tussentijds, maar in elk geval bij de programmarapportages, geïnformeerd. Zo nodig leggen we specifieke keuzes voor. Prestatie-indicatoren voor 2017 zijn:

- Maandelijkse financiële voortgangsrapportages voor het college en management die ons in staat stellen (bij) te sturen.
- Driemaandelijkse programmarapportages voor de Raad, waarmee we aan de raad verantwoording afleggen.

7B.3 Informatievoorziening en communicatie

Verdere ontwikkeling van de interne en externe informatievoorziening en communicatiemiddelen op alle fronten achten wij van groot belang. Om toekomstbestendig te worden, is het zaak om minimaal de basis op orde te krijgen. Dit geldt zowel voor Informatie- en Communicatietechnologie als voor Documentaire Informatievoorziening.

7B.3.1 ICT en DIV

Moderne en adequate digitale voorzieningen, naar binnen en naar buiten gericht, zijn van groot belang. Het draagt bij aan de kwaliteit en de efficiëntie van werken. Verder biedt het inwoners de mogelijkheid om snel en adequaat informatie te vergaren over afhandeling van zaken en over eigentijdse (digitale) diensten en producten. Eigentijdse ICT-voorzieningen zijn daarbij nodig. Stap voor stap zijn we de achterstand die we hadden op ICT-gebied en op het gebied documentaire informatievoorziening (DIV) aan het inlopen.

Ook met ons internet (website) hebben we inmiddels slagen gemaakt. Dat is/was ook nodig omdat de digitale dienstverlening één van onze speerpunten is. Verder maken onze medewerkers volop gebruik van intranet ('WijchiPedia'). Prestatie-indicatoren voor 2017 zijn:

- Met het project Masterplan Informatievoorziening hebben we een routekaart naar een betere informatievoorziening. De planning en fasering hiervan volgen we op de voet. In 2016 hebben we "zaakgericht werken" ingevoerd ofwel het procesmatig digitaal afhandelen van vragen of verzoeken van inwoners. Deze vragen en verzoeken vormen een "zaak" of zijn onderdeel van een "zaak". Dit houdt in dat wij de meeste producten en diensten digitaal af kunnen handelen en dat er inzicht is in de werkvoortgang. 2017 staat in het teken van het verder verbeteren van dit systeem en het leggen van koppelingen met vakapplicaties, zoals de uitkeringenadministratie.
- Wij ronden medio 2017 het project digitalisering archieven af, waarmee wij ruim 600 strekkende meter papieren archief hebben gedigitaliseerd. Dit ondersteunt het volledig digitaal werken. Verder treffen wij voorbereidingen om "substitutie" aan te vragen. Dit houdt in dat wij geen papieren archief meer hoeven te bewaren.

7B.3.2 Communicatie

Door de wijze waarop wij communiceren willen wij bijdragen aan een open relatie met onze inwoners en aan een duurzame relatie met onze (keten)partners en in- en externe belanghebbenden.

Primair doel is dat onze inwoners, instellingen, ondernemers en pers tevreden zijn over de manier waarop wij hen betrekken bij en informeren over bestuur en beleid en over onze dienstverlening. En dat wij draagvlak creëren voor besluiten die wij nemen. Meer secundair, maar zeker niet onbelangrijk, is daarbij waardering voor en vertrouwen van onze inwoners en partners in ons bestuur en daarmee een positief beeld van onze gemeente. Prestatie-indicatoren voor 2016 zijn:

- We informeren onze inwoners, instellingen, ondernemers en andere belanghebbenden tijdig en begrijpelijk over voor hen belangrijke of interessante onderwerpen. We houden informatie via Internet actueel. We maken actief gebruik van social media als twitter en facebook om inwoners te informeren en te kunnen aansluiten bij wat inwoners bezighoudt
- We betrekken inwoners en organisaties bij beleid en projecten en bieden de mogelijkheid om invloed uit te oefenen, conform de vastgestelde richtlijnen van de participatieladder.
- We publiceren informatie over het bestuur, over beleid en besluiten en over producten en diensten in de 'gemeentepagina' en op onze website.

Indicator	Werkelijk 2015	Verwacht 2016	Verwacht 2017
7B.3.2 Projecten die aansluiten op het project "Schrijven op B1-niveau"	n.v.t.	2	2

7B.4 Publieke dienstverlening
Wij willen op een efficiënte en effectieve Wijchense wijze de dienstverlening aan onze inwoners verder optimaliseren.

7B.4.1. Professionalisering dienstverlening
De samenleving participeert. Ook bij de ontwikkeling van de dienstverlening. In 2016 starten wij met een burger-klankbordgroep om samen te werken aan verdere professionalisering van de gemeentebrede dienstverlening. Door onderzoek weten wij wat onze kwaliteit is: of we doen wat we beloven en waar we dat kunnen bijsturen.

De organisatie van de dienstverlening, met de nieuwe middelen en de nieuwe huisvesting, vraagt in 2017 veel aandacht. Als het nieuwe gemeentekantoor medio 2017 opgeleverd is, merken bezoekers al direct in de hal, dat wij ze serieus nemen als zelfredzame inwoners. Zij kunnen zich zelfstandig aanmelden voor een afspraak, internet raadplegen of direct een digitale dienst afnemen. Als vanouds helpen wij de minder zelf-redzame inwoners aan de balie, of we bieden elektronische begeleiding.

Voor alle gemeentebrede producten en diensten kan de burger terecht in het Huis van de Gemeente. De zorgpoot van Vraagwijzer is ondergebracht bij de Sociale Wijkteams. De overige teams zijn geïntegreerd binnen de dienstverlening in het gemeentehuis. Verder biedt het Huis van de gemeente ook onderdak aan partner Talis.

Het Huis van de gemeente is open en transparant. Er zijn verschillende ontmoetingsplekken waar ambtenaren, bestuur, ketenpartners en ondernemers elkaar vinden en spreken. Met het netwerk, en de inzet van de kracht de samenleving werken wij steeds meer samen aan die zaken, die wij in Wijchen belangrijk vinden.

Zichtbare uitgangspunten in onze dienstverlening zijn:
- Door onze vernieuwde automatisering vragen wij inwoners slechts éénmaal om gegevens.
- Bij vervolgcontacten is de voortgang van bijvoorbeeld een aanvraag zichtbaar, ook voor de burger zelf.
- Veel contacten gebeuren online.

In de nieuwe manier van dienstverlening, in een flexibel ingericht gebouw, en met nieuwe middelen, is gastvrijheid in de benadering van elkaar en onze burgers, bedrijven en instellingen de standaard. Alle medewerkers die regelmatig klanten ontvangen volgen hiervoor een opleidingsprogramma.

Omdat de geautomatiseerde systemen managementgegevens leveren is informatie

beschikbaar. Bijvoorbeeld over piek- en daltijden voor de bemensing of over op welke manier inwoners een product het meest benaderen: via bijvoorbeeld balie, telefoon of website. Door de voorzieningen of de situatie aan te passen kan dat kanaal worden bijgestuurd, om de inwoners optimaal van dienst te zijn.

Ook de website wordt meer en meer geprofessionaliseerd de komende jaren. In 2017 worden er steeds meer formulieren digitaal beschikbaar gesteld. Evenals dat dan de prefill mogelijk gemaakt wordt. Mensen voeren dan hun BSN-nummer in en het formulier wordt dan alvast deels ingevuld. Het vergemakkelijkt het doen van een aanvraag bij de gemeente Wijchen. Tevens zorgen de statistieken van de website ervoor dat er continue gemonitord wordt waar behoefte aan is en mensen op zoeken. Dit zorgt ervoor dat de website optimaal ingedeeld kan worden. De website wordt ook meer voorzien van beeldmateriaal, en daarmee zal de uitstraling van het nieuwe gemeentekantoor op de website terugkomen. In het nieuwe gemeentekantoor gaan we volledig, tenzij, op afspraak werken en zal deze module op de website uitgebreid worden. Click-call-face is het uitgangspunt, waardoor het belangrijk is om onze dienstverlening digitaal optimaal ingericht te hebben. Ondernemers kunnen gebruik maken van digitale formulieren, die kunnen worden ingevuld met E-herkenning. Wij zijn bezig met het opzetten van een PIP (persoonlijke inlogpagina van de gemeente Wijchen) en/of de berichtenbox van mijnoverheid.

Uitgangspunt bij dit alles blijft dat wij de inwoners en ondernemers willen betrekken bij de doorontwikkeling van de site. Ook willen wij dat zij de juiste informatie snel kunnen vinden en digitaal transacties kunnen doen.

7B.4.2. Doorontwikkelen KlantContactCentrum

De rol van het KlantContactCentrum om de telefonische bereikbaarheid van de gemeente Wijchen te garanderen, heeft in 2016 steeds meer vorm gekregen.
Het KlantContactCentrum is voor de dienstverlening aan burgers de eerste ingang, want daar krijgen burgers zoveel mogelijk in één keer antwoord. Dat gaat beter met het in gebruik genomen KlantContactSysteem, waarmee de medewerkers snel de benodigde productinformatie kunnenvinden. Via het KlantContactsysteem kunnen medewerkers van het KCC gegevens raadplegen uit systemen die gekoppeld zijn aan het zaaksysteem Vanaf eind 2016 worden fasegewijs meer systemen gekoppeld waardoor de beller steeds vaker zijn vraag maar één keer hoeft te stellen.
De combinatie met de (nieuwe)telefooncentrale en telefoontoestellen zorgt voor een goede (informatie over) de bereikbaarheid van de medewerkers in de organisatie. Zo zal de beller ook voor meer vakinhoudelijke vragen maar één keer worden doorverbonden. .
Het nieuwe gemeentehuis biedt de bezoekers meer zelfstandigheid, meer privacy, kortere wachttijden en de mogelijkheid om producten zelf direct elektronisch aan te vragen. De KCC-medewerkers in de hal geleiden de burgers naar de balies of spreekkamers. Ze helpen de burgers met de nieuwe zelfbedieningszuil of verzorgen de gevraagde diensten.
Onze inwoners, ondernemers, vrijwilligers, en/of ketenrelaties komen op afspraak naar het gemeentehuis of worden waar mogelijk direct geholpen, zoals bijvoorbeeld bij het uitreiken van een paspoort of rijbewijs. De gesprekken vinden plaats in de ruime hal, op speciaal daarvoor bestemde ontmoetingsplekken en met daarvoor beschikbare moderne middelen.

7B.5 Eigentijdse professionele organisatie

Onze organisatie dient te beschikken over taakbekwame en goed toegeruste medewerkers die zich verantwoordelijk voelen voor en betrokken zijn bij het uitvoeren van de publieke taak. En die er ook voor zorgen dat anderen, binnen en buiten de organisatie, hun taak goed kunnen uitvoeren. Vertrekpunt is een flexibele en professionele organisatie die vanuit een veranderende rolverdeling meer ruimte biedt aan eigen initiatief en verantwoordelijkheid van inwoners, instellingen en ondernemers. Een

organisatie dus met medewerkers die professioneel, kostenbewust en samenwerkingsgericht handelen vanuit een veranderende overheidsrol. Medewerkers ook die kunnen excelleren vanuit een goede werkomgeving en binnen een prettige werksfeer.

- Met het project 'W21 Werkt' zetten we het in 2015 gestarte transitieproces in naar een ander type werkorganisatie, naar andere werkwijzen en naar een cultuur met verbindende waarden. Vooral gericht op het nieuwe dienstverleningsconcept in de nieuwe kantooromgeving in oktober 2016. Zaken als plaats- en tijdonafhankelijk werken, resultaatgericht werken, samenwerking en de relatie 'mens en werk' en leiderschap krijgen de aandacht. Over de voortgang van activiteiten op dit gebied leggen we met de programmarapportages separaat verantwoording af.
- Met het project 'Huisvesting' besteden we, ook indachtig het project 'W21 Werkt' aandacht aan de werkomgeving en de publieke dienstverlening. De verbouwing van het Rabobankpand is naar verwachting medio 2017 afgerond. Over de voortgang van activiteiten op dit gebied, ook in relatie tot W21 Werkt, leggen we separaat verantwoording af.

Mijlpalen

Nummer	Omschrijving mijlpaal	Datum
7B.1.2	Verantwoording klachten en bezwaar- beroepsprocedures	doorlopend 2017
7B.2.1	De kadernota als voorbereiding voor de begroting	mei 2017
	Een kader stellende begroting	november 2017
7B.3.2	Uitvoeringsplan Schrijven op B1-niveau	doorlopend 2017
7B.4.1	Fasegewijze aanpak uitvoeringsplan Dienstverleningsconcept ook in relatie tot W21 Werkt	doorlopend 2017
	Continu kwaliteitsonderzoek gemeentebrede dienstverlening	doorlopend 2017
7B.4.2	Digitale dienstverlening met zichtbaar nieuwe producten	doorlopend 2017
7B.5.1	'Bouw' gemeentekantoor in Rabobank	2017
	Fasegewijze aanpak uitvoeringsplan W21 Werkt	doorlopend 2017
	Verhuizen naar vernieuwd gemeentekantoor	medio 2017

Wat kost het?

Overzicht van baten en lasten
In de onderstaande tabel zijn voor 2017 de cijfers van de geactualiseerde begroting opgenomen.

Financieel overzicht (x € 1.000)	**Begroting 2016**	**Begroting 2017**	**Meerjarenraming 2018**	**2019**	**2020**
Baten					
0.1 Bestuur	82	**82**	82	82	84
0.2 Burgerzaken	709	**709**	709	709	709
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	2.021	**375**	380	381	385
Totaal baten	2.812	**1.167**	1.171	1.173	1.178
Lasten					
0.1 Bestuur*	4.575	**2.135**	2.157	2.177	2.205
0.2 Burgerzaken	1.156	**816**	830	897	800
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	2.370	**912**	922	933	950
Totaal lasten	8.101	**3.863**	3.909	4.007	3.955
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	5.288	**2.696**	2.737	2.834	2.776
BR Communicatieplan		***-5***	*-5*	*0*	*0*
BR Verkiezingen		***-4***	*-8*	*-67*	*39*
BR Onderhoud overige gebouwen		***140***	*26*	*-27*	*30*
AR W21 huisvesting		***0***	*-356*	*-356*	*-356*
AR Molenhuis		***-18***	*-18*	*-18*	*-18*
AR Gemeentewerf		***-27***	*-27*	*-27*	*-27*
BR Hondenbelasting		***-11***	*0*	*0*	*0*
Algemene Reserve (Bijsterhuizen)		***250***	*750*	*2.000*	*2.000*
Algemene Reserve (incidenteel perspectief)		***-1.009***	*-367*	*0*	*0*
Inzet bestemmingsreserves	-1.012	**-684**	-5	1.505	1.668
Gerealiseerd resultaat	4.276	**2.012**	2.732	4.339	4.444

*Binnen het taakveld 0.1 Bestuur is € 13k begroot voor de verbonden partij Euregio voor de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van sociaal economische ontwikkeling en interregionale samenwerking.

De vergelijking tussen de meerjarenbegroting 2017 t/m 2020 met de Begroting 2016 wordt bemoeilijkt door de stelselwijziging vanuit het BBV, waarbij overhead in de Begroting 2017 niet meer doorberekend wordt naar de programma's. Overhead en algemene dekkingsmiddelen worden nu apart inzichtelijk gebracht, buiten de programma's.
Daarnaast zijn de programma's opgebouwd uit de voorgeschreven taakvelden, in plaats van de voorheen gehanteerde producten, waardoor (kleine) verschuivingen van budgetten tussen programma's ontstaan. De budgetten 2016 zijn voor de vergelijkbaarheid wel omgezet naar taakvelden.

Beleidsindicatoren

Conform BBV richtlijnen presenteren we hier naast de lokaal vastgestelde beleidsindicatoren, de voor iedere gemeente verplichte beleidsindicatoren.

Taakveld	Naam Indicator	Eenheid	Werkelijk 2015	Begroot 2017
0. Bestuur en ondersteuning	**Formatie**	Fte per 1.000 inwoners	5,5	5,6
0. Bestuur en ondersteuning	**Bezetting**	Fte per 1.000 inwoners	5,1	5,2
0. Bestuur en ondersteuning	**Apparaatskosten**	Kosten per inwoner	463	448
0. Bestuur en ondersteuning	**Externe inhuur**	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	12%	4%
0. Bestuur en ondersteuning	**Overhead**	% van totale lasten	9%	10%
1. Veiligheid	**Verwijzingen Halt**	Aantal per 10.000 jongeren	256,3	170
1. Veiligheid	**Harde kern jongeren**	Aantal per 10.000 inwoners	0	0
1. Veiligheid	**Winkeldiefstallen**	Aantal per 1.000 inwoners	1,1	1
1. Veiligheid	**Geweldsmisdrijven**	Aantal per 1.000 inwoners	3,7	3.7
1. Veiligheid	**Diefstallen uit woning**	Aantal per 1.000 inwoners	2,1	2.8
1. Veiligheid	**Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)**	Aantal per 1.000 inwoners	5,1	5,1
2. Verkeer en vervoer	**Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig**	%	0,06	0
2. Verkeer en vervoer	**Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser**	%	0,11	0
3. Economie	**Functiemenging**	%	0,475	0,475
3. Economie	**Bruto Gemeentelijk Product**	Verhouding tussen verwacht en gemeten product	17,3	17,3
3. Economie	**Vestigingen (van bedrijven)**	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	121,9	121,9
4. Onderwijs	**Absoluut verzuim**	Aantal per 1.000 leerlingen	7	2
4. Onderwijs	**Relatief verzuim**	Aantal per 1.000 leerlingen	41	23,3
4. Onderwijs	**Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)**	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1%	1%

Taakveld	Naam Indicator	Eenheid	Werkelijk 2015	Begroot 2017
5. Sport, cultuur en recreatie	**Niet sporters**	%	48%	48%
6. Sociaal domein	**Banen**	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	602,5	602,5
6. Sociaal domein	**Jongeren met een delict voor de rechter**	% 12 t/m 21 jarigen	1,23%	1,23%
6. Sociaal domein	**Kinderen in uitkeringsgezin**	% kinderen tot 18 jaar	3,8%	3,80%
6. Sociaal domein	**Netto arbeidsparticipatie**	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	66,6%	67%
6. Sociaal domein	**Achterstandsleerlingen**	% 4 t/m 12 jarigen	5,1%	3,80%
6. Sociaal domein	**Werkloze jongeren**	% 16 t/m 22 jarigen	1,6%	1,50%
6. Sociaal domein	**Personen met een bijstandsuitkering**	Aantal per 10.000 inwoners	276,6	311,6
6. Sociaal domein	**Lopende re-integratievoorzieningen**	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	49,4	55
6. Sociaal domein	**Jongeren met jeugdhulp**	% van alle jongeren tot 18 jaar	9,8%	9,8
6. Sociaal domein	**Jongeren met jeugdbescherming**	% van alle jongeren tot 18 jaar	1,1%	1,1
6. Sociaal domein	**Jongeren met jeugdreclassering**	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,2%	0,20%
6. Sociaal domein	**Cliënten met een maatwerkarrangement WMO**	Aantal per 10.000 inwoners	Niet bekend	Niet bekend
7. Volksgezondheid en Milieu	**Omvang huishoudelijk restafval**	Kg/inwoner	133	130
7. Volksgezondheid en Milieu	**Hernieuwbare elektriciteit**	%	2,5%	3,00%
8. Vhrosv	**Gemiddelde WOZ waarde**	Duizend euro	€ 223	€ 221
8. Vhrosv	**Nieuw gebouwde woningen**	Aantal per 1.000 woningen	4,9	4,9
8. Vhrosv	**Demografische druk**	%	55,2%	56,8%
8. Vhrosv	**Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden**	In Euro’s	€ 551	€ 619
8. Vhrosv	**Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden**	In Euro’s	€ 599	€ 646

Paragrafen

Paragraaf 1: Overhead, Algemene dekkingsmiddelen en overige baten en lasten

Inleiding
De BBV schrijft voor vanaf 2017 dat de kosten voor Overhead, de algemene dekkingsmiddelen en onvoorziene kosten niet binnen de programma's worden verantwoord. Dit hoofdstuk geeft inzicht in deze posten.

Overzicht Overhead
De kosten overhead hebben betrekking op het deel van het personeel dat zich niet rechtstreeks bezighoudt met de producten, maar ondersteunend in het proces zijn. Ook personeel gerelateerde kosten als opleidingen en BHV. Daarnaast worden hier de kosten voor huisvesting en ICT verantwoord.

Tabel 1: Weergave van het taakveld Overhead (x € 1.000)

Overhead	Begroting 2016	Begroting 2017	Meerjarenramingen 2018	2019	2020
Personeel(s gerelateerd)		6.128	5.701	5.805	5.919
ICT		796	1.240	1.239	1.285
Huisvesting		1.871	1.785	1.887	1.920
Totaal Overhead (taakveld 0.4)		**8.795**	**8.726**	**8.931**	**9.123**

Overzicht vrij besteedbare dekkingsmiddelen
De algemene dekkingsmiddelen betreft met name de OZB en de uitkeringen uit het gemeentefonds. Deze middelen kennen in tegenstelling tot heffingen als het rioolrecht of de afvalstoffenheffing geen vooraf bepaald bestedingsdoel. De (wettelijk) niet vrij besteedbare heffingen evenals de specifieke uitkeringen worden in de programma's, waarvan ze voor een deel de kosten dekken, onder de baten verantwoord.

Tabel 2: Weergave van de dekkingsmiddelen (x € 1.000)

Taak veld	Dekkingsmiddelen	Begroting 2016	Begroting 2017	Meerjarenramingen 2018	2019	2020
0.5	Treasury - Resultaat financieringen	0	1.274	1.336	1.272	1.519
0.5	Treasury - Dividend	218	156	160	164	159
0.61	OZB woningen	4.450	4.687	4.778	4.880	4.982
0.62	OZB niet-woningen	2.819	2.783	2.795	2.807	2.820
0.64	Belastingen overig	667	661	684	690	697
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	52.638	51.972	52.332	52.382	52.500
	Onvoorzien	0	0	0	0	0
	Totale algemene dekkingsmiddelen	**60.792**	**61.533**	**62.085**	**62.195**	**62.676**

0.5 Treasury
Het taakveld Treasury is in bovenstaande tabel gesplitst in het financieringsresultaat en dividend. Het financieringsresultaat betreft het renteresultaat op aangetrokken en uitgezette leningen, zie paragraaf 6 voor de specificatie.

0.61/0.62/064 Lokale heffingen
In paragraaf 3 "Lokale heffingen" van de programmabegroting wordt nader ingegaan op het algemeen beleid van de lokale heffingen en de belastingcapaciteit van de gemeente Wijchen. De onderstaande lokale heffingen zijn daar opgenomen.

- Onroerend Zaak Belasting (OZB)*,

- Toeristenbelasting*,
- Hondenbelasting,
- Rioolrechten,
- Afvalstoffenheffing / reinigingsrechten,
- Reclamebelasting*
- Precariobelasting*

De met * gemarkeerde belastingen vrij besteedbaar.

0.7 Gemeentefonds (algemene uitkering)
De omvang van de inkomsten uit het Gemeentefonds zijn herleid uit de meicirculaire 2015 (16 AZ 249). Het Rijk heeft vanaf 2012 de systematiek van gezamenlijk "trap op en trap af " in ere hersteld, waarbij de behoedzaamheidreserve is komen te vervallen.

Onvoorzien
Er is, conform wettelijk voorschrift een bedrag opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Met het vaststellen van de begroting 2017, bekrachtigt de raad het standpunt, dat tegenvallers binnen bestaande middelen worden opgevangen. Vandaar dat we voor onvoorzien € 1,00 (één euro) opnemen.

Overzicht Overige baten / lasten
Binnen het taakveld 0.8 overige baten lasten worden de stelposten en bijzondere baten en lasten verantwoord.

Tabel 3: Weergave van het taakveld 0.8 (x € 1.000)

Taak veld	Dekkingsmiddelen	Begroting 2016	Begroting 2017	Meerjarenramingen 2018	2019	2020
0.8	Overige baten en lasten	87	**486**	807	1.938	1.937

De inkomsten hebben met name betrekking op incidentele winstnemingen uit de GR Bijsterhuizen.

Overzicht Vennootschapsbelasting

Tabel 4: Weergave van het taakveld 0.9 (x € 1.000)

Taak veld	Dekkingsmiddelen	Begroting 2016	Begroting 2017	Meerjarenramingen 2018	2019	2020
0.9	Vennootschapsbelasting	0	**0**	0	0	0

Met ingang van 2016 zijn gemeenten vennootschap plichtig. Dit betekent dat over winstgevende onderdelen die door de fiscus als onderneming worden gezien, belasting dient te worden betaald. Op dit moment wordt het effect voor de gemeente Wijchen op nihil ingeschat.

Paragraaf 2: Meerjarenramingen 2017 – 2020

Uitgangspunten

De programmabegroting 2016 is de basis voor de meerjarenramingen. Bij deze meerjarenbegroting zijn de volgende financiële uitgangspunten gehanteerd, welke zijn ontleend aan het coalitieakkoord 2014-2018 "Anders denken, samen doen":

- Structurele tekorten worden gedekt door structurele maatregelen.
- Incidentele tekorten worden gedekt door incidentele maatregelen.
- Winstuitkeringen GR Bijsterhuizen worden toegevoegd aan de algemene reserve.
- De reserve Bouwgrondexploitatie vormt onderdeel van de algemene reserve.
- Investeringen in het MIO worden gedekt uit de reserve grote projecten, afschrijvingen en bijdragen door derden, zodat rentelasten niet stijgen. Hieronder valt ook de bouwrente. De omvang van de reserve grote projecten is dekkend voor de lopende goedgekeurde investeringen. Voor nieuwe investeringen geldt dat de benodigde middelen overgeheveld dienen te worden uit de algemene reserve.
- Uit de algemene reserve onttrekken we alleen incidentele middelen wanneer dit leidt tot verlaging van de structurele lasten.
- Onder het mom van 'trap op en trap af', worden de opgelegde rijks bezuinigingen op welke wijze dan ook doorgesluisd naar de gemeenschappelijke regelingen en gesubsidieerde instellingen of nieuwe beleidstaken.
- Slechts in het geval dat er buiten het gepresenteerde (actuele) structurele meerjarenperspectief financieringsmiddelen worden verkregen, dan wel 'oud' voor 'nieuw' wordt ingeruild, is structureel nieuw beleid toegestaan.
- Nut en noodzaak worden integraal afgewogen binnen de kadernota of begroting. Daar worden de prioriteiten gesteld. Buiten deze beslissingsmomenten kan geen extra incidenteel of structureel geld uitgegeven worden. Uitruilen binnen de programma's kan alleen na besluitvorming van het college.
- De nieuwe beleidstaken en gelden die wij van de rijksoverheid krijgen, worden één op één gelabeld voor het beoogde doel. Uitzetting van deze gelden met eigen middelen is niet mogelijk. Bij de gelabelde gelden worden ook de organisatie en uitvoeringskosten structureel gedekt.
- Onontkoombare uitzettingen worden in principe binnen het eigen programma opgevangen. Om de gevolgen van het rijksbeleid op te vangen, bijvoorbeeld de wet markt en overheid, bezuinigen wij waarschijnlijk € 200.000 euro structureel per jaar. Cumulatief geeft dit € 800.000,- extra ruimte in 2018.

Relatie met de Kaderbrief 2017-2020

In de Kaderbrief 2017-2020 is aan de raad een beeld geschetst van het structurele meerjarenperspectief. Op grond van dat perspectief is deze begroting opgesteld. In de volgende tabellen worden de mutaties vanaf de begroting 2016-2019, naar de kaderbrief 2017, tot de begroting 2017-2020 (op bestaand beleid) weergegeven.
Samen met de mutaties uit het boekwerk "Anders denken, samen doen", inclusief effecten van de septembercirculaire 2016 vormt dit de door de Raad vastgestelde primitieve begroting 2017. Hierbij maken we onderscheid in het structurele perspectief (tabel 2), het incidentele perspectief (tabel 3) en de bouwgrondexploitaties (tabel 4). In tabel 5 wordt dit getotaliseerd tot het totale meerjarenperspectief 2017-2020.

Tabel 5: Mutaties in het structureel meerjarenperspectief (x € 1.000)

Ontwikkelingen ten opzichte van begroting 2016 *(x € 1.000.)*	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Begroting 2016 (ADSD)	186	149	630	56
Septembercirculaire 2015	93	145	153	153
Decembercirculaire 2015	189	190	191	191
Startpositie 2017 t/m 2020	**468**	**484**	**974**	**400**
Actualisatie kaderbrief 2017-2020:				
Bijzondere bijstand	-58	-58	-260	-18
BUIG	34	47	-475	-137
GR'en	-39	-62	-75	-95
Bouwleges	0	0	0	-150
Onderhoudsreserve vastgoed	-14	-28	23	23
Gemeentefonds	-263	589	797	915
Prijscompensatie	-102	-185	-324	-482
Formatie	-5	-121	-174	-195
Rente	-12	-69	-41	0
Kapitaallasten	16	-52	-52	-25
BBV en technische correcties	0	0	-58	-58
OZB	145	215	296	376
Uitzettingen	-310	-357	-357	-358
Inkrimpingen	256	220	66	66
Saldo kaderbrief 2017-2020	**116**	**623**	**340**	**262**
Bijstelling Renteresultaat conform BBV	-984	-826	-895	-612
Bijstelling Kapitaallasten conform BBV	1.254	1.056	999	624
Effect kostenverdeelstaat / wijziging BBV	-90	-38	18	285
Dekking uit Bouwgrondexploitatie/Investeringen	0	18	28	6
Programmabegroting 2017-2020	**296**	**832**	**490**	**566**
Mutatie opgenomen in ADSD 2017				
Na besluitvorming op 3 november worden de mutaties uit ADSD toegevoegd aan het boek-werk Programmabegroting versie december.				
Totaal Structureel resultaat 2017-2020				

Tabel 6: Mutaties in het incidenteel meerjarenperspectief (x € 1.000)

Ontwikkelingen ten opzichte van begroting 2016 *(x € 1.000.)*	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Saldo begroting 2016	**0**	**0**	**377**	**0**
Mutaties Kaderbrief 2017-2020				
Bouwleges	265	88	-23	56
Huis van de gemeente	-242	0	0	0
Rente resultaat	-288	-231	-259	0
Omgevingswet	-80	0	0	0
Samenwerking Druten	-500	0	0	0
Onttrekking Algemene Reserve	845	143	0	0
Eindpositie Programmabegroting 2017-2020	**0**	**0**	**95**	**56**
Mutaties ADSD 2017				
Na besluitvorming op 3 november worden de mutaties uit ADSD toegevoegd aan het boek-werk Programmabegroting versie december.				
Totaal incidenteel resultaat 2017-2020				

Tabel 7: Mutaties in het incidenteel meerjarenperspectief (bouwgrondexploitaties) (x € 1.000)

Ontwikkelingen ten opzichte van begroting 2016 *(x € 1.000.)*	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Saldo begroting 2016	**0**	**11**	**1.957**	**0**
Actualisatie Kaderbrief 2017-2020				
Tuin van Woezik	-72			
Voorziening Tuin van Woezik	72			
Huurlingsedam 74		9		
Klapstraat	37			
Oostflank 1e fase, Urban Villa 2		1.100	-1.957	
Oostflank, locatie Urban Villa 3		857		
Beuningsesteeg		3		
Totaal resultaat Bouwgrondexploitaties Programmabegroting 2017-2020	**37**	**1.980**	**0**	**0**

Tabel 8: Totaal meerjarenperspectief 2016-2019 (x € 1.000)

Begroting 2017 (excl. ADSD) *(x € 1.000.)*	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Structureel perspectief (tabel 2)	296	832	490	566
Incidenteel perspectief (tabel 3)	0	0	95	56
Incidenteel perspectief bouwgrond (tabel 4)	37	1.980	0	0
Totaal Programmabegroting 2017-2020	**333**	**2.812**	**585**	**622**

Paragraaf 3: Lokale heffingen

Inleiding
In artikel 8 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten(BBV) is geregeld dat de paragraaf lokale heffingen een verplicht onderdeel is van de begroting. Deze paragraaf moet volgens artikel 10 van het BBV ten minste de volgende onderdelen bevatten:

- De geraamde inkomsten;
- Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van de tarieven van de heffingen, die ten hoogste kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- Een aanduiding van de lokale lastendruk;
- Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

We beschrijven allereerst de algemene kaders en beleidsuitgangspunten. Vervolgens gaan we in op de heffingen van leges. Daarbij besteden we aandacht aan de kostenopbouw en de kostendekkendheid. Daarnaast geven we aan welke belastingen we in Wijchen heffen. Per belastingsoort schetsen we de kaders en gaan we in op de tariefsopbouw en de grondslag voor de belastingheffing en de totaal begrote (netto-)opbrengst per belasting. We gaan ook in op ons kwijtscheldingsbeleid. Tot slot van deze paragraaf nemen we voorbeeldaanslagen lokale heffingen op voor een meerpersoonshuishouden zonder honden, om zo een vergelijking te kunnen maken van de tarief ontwikkelingen voor de individuele huishoudens.

Algemeen
De bevoegdheid tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van een gemeentelijke belasting berust bij de raad. Een dergelijk besluit wordt genomen door het vaststellen, wijzigen of intrekken van een daartoe bestemde verordening. Het belastinggebied van een gemeente is begrensd. De Gemeentewet bepaalt limitatief welke belastingen door een gemeente mogen worden geheven. Daarnaast kan bij wet aan de gemeente de bevoegdheid worden toegekend om een bepaalde belasting te heffen. Een voorbeeld hiervan vormt de afvalstoffenheffing welke zijn wettelijke grondslag vindt in de Wet Milieubeheer. Wijchen werkt samen met de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen en Berg- en Dal op het gebied van de uitvoering van de Wet WOZ en de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen. Middels een centrumgemeente-constructie in de zin van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) zijn de bevoegdheden op het gebied van de uitvoering overgedragen aan de gemeente Beuningen. Het Belastingkantoor Beuningen verricht haar werkzaamheden onder de naam Munitax.

Welke belastingen en rechten worden in de gemeente Wijchen geheven?
Belastingen worden door de heffingsambtenaar dwingend opgelegd zonder dat daar een aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat.
Rechten worden geheven op basis van artikel 229 van de Gemeentewet en artikel 15:33 van de Wet milieubeheer. Tegenover deze heffingen staat wel een aanwijsbare tegenprestatie. Bovendien mag het totaal van de verwachte inkomsten uit rechten het totaal van de verwachte uitgaven niet overschrijden.

De gemeente Wijchen heft de onderstaande belastingen en rechten:

- leges (artikel 229 Gemeentewet);
- marktgelden (artikel 229 Gemeentewet);
- onroerende zaakbelastingen (artikel 220 tot en met artikel 220i Gemeentewet);
- toeristenbelasting (artikel 224 Gemeentewet);
- hondenbelasting (artikel 226 Gemeentewet);
- rioolheffing (artikel 228a Gemeentewet);
- brandweerrechten (artikel 229 Gemeentewet);
- Reinigingsheffing (artikel 15:33 Wet milieubeheer);
- reclamebelasting (artikel 227 Gemeentewet);
- precariobelasting (artikel 228 Gemeentewet).

Ontwikkelingen 2017

- **Landelijke basisregistratie WOZ (LV-WOZ)**
  De Landelijke voorziening WOZ is een centraal loket waar de WOZ-gegevens van alle Nederlandse gemeenten kunnen worden ingezien. Hierdoor kunnen geautoriseerde afnemers van de LV WOZ zoals de Belastingdienst, het CBS en waterschappen massaal gegevens opvragen uit de LV WOZ.
  Bij de aansluiting op LV WOZ moet een gemeente slagen voor de aansluittoets van de Waarderingskamer. Het aansluiten van de belastingapplicatie op de landelijke voorziening WOZ heeft afgelopen jaren vertraging opgelopen zowel bij het kadaster als bij de diverse software leveranciers. Een aantal gemeenten en samenwerkingsverbanden zijn inmiddels aangesloten. Conform de aan de Waarderingskamer doorgegeven planning zal Munitax uiterlijk eind september 2016 aansluiten en hiermee zal voldaan worden aan de wettelijke verplichting dat per 1 oktober 2016 WOZ-waarden van woningen openbaar moeten zijn.
  Middels het Loket voor openbare WOZ-waarden (WOZ viewer) kunnen WOZ-waarden van woningen vanaf dat moment in heel Nederland worden geraadpleegd. Het Loket wordt op 1 oktober 2016 opengesteld voor burgers, hiermee krijgen burgers de mogelijkheid de WOZ-waarde van de eigen woning te vergelijken met die van woningen in de omgeving waardoor er beter inzicht ontstaat in de wijze waarop verschillen tussen de woningen ook door de gemeente zijn vertaald in verschillen in de WOZ-waarde.
  Een voordeel voor gemeenten is dat zij na aansluiting op de LV WOZ af zijn van de periodieke gegevensleveringen aan de huidige afnemers. Dit zijn de Belastingdienst (Invullen van de Aangifte), de waterschappen (heffing van waterschapsbelasting) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (statistische rapportages en het bepalen van belastingcapaciteit)..

- **Gebruik WOZ-waarde in Woningwaarderingsstelsel**
  Vanaf 1 oktober 2015 heeft de WOZ-waarde een grotere invloed op de maximaal redelijke huurprijs voor huurwoningen. Het puntensysteem van het Woningwaarderingsstelsel is hierdoor een groter aantal punten gaan baseren op de WOZ-waarde van de woning.

  In hoofdlijnen betekent dit:
  - een woning krijgt één punt voor elke € 7.900 van de WOZ-waarde;
  - voor de WOZ-waarde gedeeld door de oppervlakte krijgt de woning nogmaals één punt per € 120.

  Hoe het systeem precies werkt staat uitgelegd in een circulaire van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Met deze wijziging per 1 oktober 2015 komt een eind aan de "schaarstepunten" in het woningwaarderingsstelsel voor woningen in aangewezen "schaarstegebieden". Met deze wijziging per 1 oktober 2015 hebben veel huurders van woningen in 2016 weer een formeel belang bij de WOZ-waarde van hun woning gekregen. Immers in 2016 kan de jaarlijkse huurverhoging

beïnvloed worden door de maximaal redelijke huurprijs die direct samenhangt met de WOZ-waarde.
De verwachting was dat als gevolg hiervan het aantal bezwaarschriften tegen de WOZ-waarde zou stijgen voor belastingjaar 2016, dit effect is echter uitgebleven.

- **Verwachting marktontwikkeling**

  Na een aantal jaren waarin de markt voor koopwoningen een dalende tendens vertoonde, blijkt uit de analyse van de marktcijfers voor de gemeente dat voor het overgrote deel van de woningen voor belastingjaar 2017 (waardepeildatum 01-01-2016) weer sprake zal zijn van een positieve marktontwikkeling. De verwachting is niet dat deze marktontwikkeling gevolgen zal hebben voor het aantal ingediende bezwaarschriften tegen de vastgestelde WOZ Waarde.

- **Verruiming lokale belastinggebied**

Pas een volgend kabinet gaat erover, maar minister Plasterk van Binnenlandse Zaken wil gemeenten meer en het rijk minder belasting laten heffen. Gemeenten verzorgen immers veel voorzieningen en diensten voor hun burgers en gemeentelijke belastingen zorgen ervoor dat de afweging tussen de kosten en baten van gemeenschappelijke voorzieningen op lokaal niveau dicht bij de burger plaats vindt.
Het gemeentelijk belastinggebied is in internationaal opzicht klein. Nederland had in 2010 met 7,5 procent van de totale inkomsten het laagste aandeel decentrale belastingen van de OESO-landen, die gemiddeld op 37 procent zaten. Plasterk: ‘Bovendien hebben gemeenten de afgelopen jaren meer taken gekregen terwijl de bevoegdheden om eigen inkomsten te generen gelijk zijn gebleven. Inmiddels hebben gemeenten een verantwoordelijkheid voor circa dertig procent van de overheidsvoorzieningen waar burgers en bedrijven van profiteren. De afhankelijkheid van gemeenten voor hun inkomsten van het rijk beperkt de mogelijkheden van de burger om zich voor meer lokale voorzieningen of juist lagere lasten uit te spreken. De verruiming van het lokaal belastinggebied moet volgens Plasterk worden gezocht in een voor burgers zichtbare en voelbare belasting. Kandidaten voor een nieuwe, brede gemeentelijke belasting zijn de onroerendezaakbelasting voor gebruikers van woningen en een zogeheten ingezetenenheffing. Volgens de minister van Binnenlandse Zaken zou het verstandig zijn bij de hervorming enkele kleine lokale belastingen te schrappen. Op de afvoerlijst staan wat hem betreft de hondenbelasting, de precariobelasting op nutsnetwerken en de forensenbelasting. De toeristenbelasting, de traditionele precario (voor een terrasvergunning bijvoorbeeld) en de parkeerbelasting mogen blijven.

Lokale Heffingen

De lokale heffingen zijn gebaseerd op de gewenste opbrengsten, die in de voorliggende begroting en dus in deze paragraaf zijn opgenomen. Bij het vaststellen van de belastingverordeningen worden de grondslagen nogmaals herijkt. Daardoor kan het zijn dat de tarieven in de verordening afwijken van de hier berekende tarieven. Alleen de tarieven, die in de verordeningen staan, zijn geldig.

- **Onroerende zaakbelastingen**
  De grondslag voor de onroerende zaakbelasting is de WOZ-waarde. De tarieven voor 2017 zijn:

Tabel 9: ontwikkeling van de tarieven OZB (inclusief correctie n.a.v. waardedaling)

Soort OZB	**Tarief 2016 (% van de WOZ-waarde)**	**Tarief 2017 (% van de WOZ-waarde)**	**Gewenste opbrengst 2017 (netto x€ 1.000)**
Woning eigenaar	0,1261%	0,1242%	4.749
Niet-woning eigenaar	0,2115%	0,2269%	1.682
Niet-woning gebruiker	0,1720%	0,1802%	1.168
Totaal			**7.599**

- **Reinigingsheffingen**
  Wij hebben nog steeds het motto "de vervuiler betaalt" hoog in het vaandel en willen dit verder verankeren in 2017. De wereld van afvalverwerking is constant in beweging, momenteel vindt er een onderzoek plaats naar de mogelijkheden om te komen tot een andere manier van inzamelen. Deze begroting is samengesteld op basis van het bestaande beleid. (Geschatte) indexeringen en tariefsverhogingen van onze leveranciers zijn vertaald in deze begroting evenals de areaalwijzigingen en de wijzigingen in het aanbiedgedrag van onze burgers.

  De reinigingsheffingen zijn gebaseerd op 100% kostendekkendheid, waarbij de voor compensatie in aanmerking komende btw wordt meegerekend in het tarief conform art. 15:33 derde lid Wet Milieubeheer. De middelen die gegenereerd worden uit de reinigingsheffingen zijn derhalve niet vrij aanwendbaar maar dienen ter dekking van kosten voor afvalinzameling en verwerking.

  Bij diftar bestaat de tariefstelling uit een variabel en een vast gedeelte. De hoogte van het variabele gedeelte wordt bepaald door het aantal aanbiedingen van de grijze minicontainer (of aantal inworpen in de verzamelcontainer) en de omvang van deze container. De inkomsten die de gemeente met het variabele tarief genereert, zijn ongeveer gelijk aan de inzamel- en verwerkingskosten van het restafval. Met het vaste tarief worden de algemene kosten van het taakveld afval en de kosten van de overige afvalstromen gedekt.

  Het variabele tarief wordt bepaald door de variabele kosten (inzameling en verwerking restafval) te delen door het te verwachten aantal aanbiedingen. Er bestaan hierbij drie mogelijkheden: 240 liter minicontainer, 140 liter minicontainer en 50 liter zak (ondergrondse verzamelcontainer). Naar verhouding is bij elk van de drie mogelijkheden het tarief gelijk. D.w.z. per aanbieding betaald iemand met een 240 liter minicontainer ca. 1,7 (240 liter/140 liter) keer zoveel als iemand met een 140 liter minicontainer. Omdat o.a. appartementen niet beschikken over een GFT container en het afval niet kunnen scheiden is een correctie toegepast van 16% op het tarief van de afvalzak. Dit percentage is gebaseerd op de sorteerproef van het afval bij hoogbouw. In onderstaande tabel zijn de tarieven opgenomen.

Tabel 10: tariefstelling Reinigingsheffing 2017 i.r.t. 2016

	Minicontainer 240 liter		**Minicontainer 140 liter**		**Afvalzak 50 liter**	
Jaartal	**2016**	**2017**	**2016**	**2017**	**2016**	**2017**
Vast tarief	118	132	118	132	118	132
Variabel tarief	5,69	5,88	3,32	3,43	0,99	1,02
Woonzorgcomplex					48,50	50,00

Tabel 11: Grondslag tariefstelling x€ 1000:

Taakveld 7.3 Afval: Directe kosten, inclusief (omslag)rente excl. BTW	3.217
Taakveld 7.3 Afval: Directe inkomsten excl. BTW	-659
Taakveld 0.10 Mutaties reserves: Afdekking vanuit reserves	-123
Netto kosten taakveld(en)	**2.435**
Toe te rekenen kosten:	
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen: Kwijtschelding afvalstoffenheffing	90
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer: Schoonhouden wegen 1/3 deel van de integrale kosten	92
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer: Zwerfafval 1/3 deel van de integrale kosten	32
Taakveld 0.4 Overhead: Overhead inclusief (omslag-)rente	83
Toe te rekenen BTW op de directe kosten en opbrengsten	549
Totale kosten	**3.281**
Opbrengst heffingen	3.281
Dekkingspercentage	**100%**

- **Rioolheffing**

De opbrengst van de rioolheffing heeft als uitgangspunt 100% kostendekkendheid waarbij de voor compensatie in aanmerking komende btw wordt meegerekend in het tarief conform art. 28a derde lid Gemeentewet. De hoogte van de heffing is gebaseerd op de kosten voortvloeiend uit en gerelateerd aan het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). De rioolheffing wordt geheven ter dekking van de kosten van de riolering. De evaluatie van de heffingsgrondslag zal gelijktijdig worden uitgevoerd met het opstellen van het nieuwe verbreed GRP, vooralsnog voorzien in het jaar 2017 ten behoeve van de tarieven 2018.
De gemeente Wijchen heft rioolheffing van zowel de eigenaar als van de gebruiker van objecten die direct of indirect zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering. De heffingsmaatstaf is gelijk aan die van de OZB.

Tabel 12: ontwikkeling van de tarieven rioolrecht (inclusief correctie n.a.v. waardedaling)

Soort Rioolheffing	**Tarief 2016 (% van de WOZ-waarde)**	**Tarief 2017 (% van de WOZ-waarde)**	**Kostentoedeling 2017* (netto x € 1.000)**
Woning eigenaar	0,0429%	0,0396%	1.529
Woning gebruiker	0,0353%	0,0364%	1.377
Niet-woning eigenaar	0,0713%	0,0659%	496
Niet-woning gebruiker	0,0578%	0,0596%	392
Totaal bruto-opbrengst			**3.794**
Oninbaar/bezwaar en beroep/verminderingen			**-56**
Netto-opbrengst			**3.738**

* begrote opbrengst inclusief toerekenbare btw-componenten.

De af te dekken kosten, inclusief toegerekende compensabele BTW bedragen € 3.738k. De gewenste opbrengst (bruto) bedraagt ook € 3.738k, zodat de dekkingsgraad 100% is. Daarbinnen is ook rekening gehouden met een inschatting voor bezwaar/beroep en oninbaar, wat ook binnen het tarief afgedekt mag worden.
Binnen de gemeente zijn een viertal subcategorieën vastgesteld te weten:

- Woningen eigenaar 40,6%
- Niet-woningen eigenaar 13,2%
- Woningen gebruiker 36,0%
- Niet woningen gebruiker 10,2%

De eerste twee categorieën vallen onder het zogenaamde rioolaansluitrecht (eigenaar), waarmee de kosten van de initiële aanleg, vervanging en groot onderhoud worden afgedekt. De laatste twee onder het rioolafvoerrecht (gebruiker) waarmee de overige kosten gerelateerd aan ons rioleringsstelsel worden afgedekt.

Tabel 13: Grondslag tariefstelling x€ 1000:

Taakveld 7.2 Riolering: Directe kosten, inclusief (omslag)rente excl. BTW	3.147
Taakveld 7.2 Riolering: Directe inkomsten excl. BTW	-13
Taakveld 0.10 Mutaties reserves: Afdekking vanuit reserves	1
Netto kosten taakveld(en)	**3.135**
Toe te rekenen kosten:	
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen: Kwijtschelding rioolheffing	26
Taakveld 0.4 Overhead: Kosten inclusief (omslag-)rente	199
Toe te rekenen BTW op de directe kosten en opbrengsten	378
Totale kosten	**3.738**
Opbrengst heffingen	3.738
Dekkingspercentage	**100%**

- **Hondenbelasting**

Hondenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel en mag dus vrijelijk besteed worden. In de gemeente Wijchen worden de belastingopbrengsten echter aangewend ter voorkoming van hondenoverlast. De hondenbelasting in Wijchen is kostendekkend. Door een combinatie van verwachte mutaties in de kosten en het aantal honden zullen de tarieven zich als volgt ontwikkelen.

Tabel 14: ontwikkeling van de tarieven hondenbelasting

Aantal honden	**2016 €**	**2017 €**
Eerste hond	82,70	84,85
Tweede en volgende hond	152,00	155,95
Kennel	355,00	364,00

Hoewel de hoogte van de hondenbelasting in Wijchen niet wettelijk beperkt is door de gemaakte kosten, kiest Wijchen wel voor deze systematiek. Voor de bepaling van de hoogte van de hondenbelasting kijken we niet naar toe te rekenen kosten vanuit andere taakvelden. De kosten die ten grondslag liggen aan de heffing zijn als volgt opgebouwd:

Tabel 15: Grondslag tariefstelling x€ 1000:

Taakveld 5.7 Openbaar groen en recreatie: Directe kosten Hup, inclusief (omslag)rente excl BTW	210
Taakveld 0.64 Belastingen overig: Directe kosten, inclusief (omslag)rente excl BTW	44
Taakveld 0.10 Mutaties reserves: Afdekking vanuit reserves	-11
Netto kosten taakveld(en)	**243**
Toe te rekenen kosten:	
Taakveld 0.4 Overhead: Overhead inclusief (omslag-)rente	87
Toe te rekenen BTW op de kosten	21
Totale kosten	**351**
Opbrengst heffingen	351
Dekkingspercentage	**100%**

- **Toeristenbelasting**
  De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Heffing van toeristenbelasting geschiedt op basis van aangifte. Voor 2018 verhogen we het tarief met het indexpercentage conform de laatst bekende gemeentefondscirculaire voor aanvang van het belastingjaar. Hierover informeren we de belastingplichtigen in 2016, na vaststelling van de verordening. De opbrengst 2017 wordt geraamd op € 43k. We verlenen een vrijstelling voor overnachtingen van scouts die op een scoutingterrein overnachten. Het afgeronde tarief wordt in rekening gebracht, conform raadsbesluit 13 AZ 267.

Tabel 16: ontwikkeling van de tarieven toeristenbelasting

	2017 onafgerond	**2017 afgerond**	**2018 onafgerond**	**2018 afgerond**
Tarief per overnachting	0,69	0,70	0,70	0,70
Tarief per overnachting op vaste plaats	0,44	0,45	0,44	0,45

- **Reclamebelasting**
  De reclamebelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Een gebruiker van een pand binnen een door de Raad vastgesteld gebied is deze belasting verschuldigd als hij een reclame-uiting op zijn pand voert. In 2016 heffen we reclamebelasting voor een drietal zone's. Dit zijn: Wijchen Centrum, Bedrijventerrein Wijchen-Oost en Bedrijventerrein Bijsterhuizen. Het tarief voor Wijchen Centrum is een percentage van de WOZ-waarde van het pand. Voor de overige zone's is ook de WOZ-waarde van het pand als grondslag gekozen, maar zijn de tarieven gestaffeld. De tarieven 2017 worden nog in overleg met de 3 stichtingen bepaald. Vandaar dat hier de gegevens van 2017 nog gelijk zijn aan die van 2016. Bij de vaststelling van de belastingverordening in december volgen de nieuwe tarieven.

Tabel 17a: ontwikkeling tarieven reclamebelasting Wijchen Centrum

	2016	**2017**
Minimum bedrag per WOZ-object	292,00	292,00
Drempelbedrag WOZ-waarde	131.000	131.000
Tarief per € 1.000 WOZ-waarde boven drempelbedrag	2,23	2,23
Maximumbedrag per WOZ-object	847,00	847,00
Gewenste opbrengst in €	120.000	120.000

Tabel 17b: ontwikkeling tarieven Bedrijventerrein Bijsterhuizen

WOZ-waarde van:	Tot	**2016**	**2017**
0	100.000	130,00	130,00
100.000	250.000	260,00	260,00
250.000	500.000	415,00	415,00
500.000	1.000.000	935,00	935,00
1.000.000	2.000.000	1.295,00	1.295,00
2.000.000	3.000.000	1.555,00	1.555,00
3.000.000	4.000.000	2.070,00	2.070,00
4.000.000	5.000.000	2.590,00	2.590,00
5.000.000	10.000.000	3.625,00	3.625,00
10.000.000	-	4.140,00	4.140,00

Tabel 17c: ontwikkeling tarieven bedrijventerrein Wijchen-Oost

WOZ-waarde van:	Tot	**2016**	**2017**
0	100.000	125,00	125,00
100.000	200.000	175,00	175,00
200.000	300.000	250,00	250,00
300.000	500.000	400,00	400,00
500.000	750.000	550,00	550,00
750.000	1.000.000	700,00	700,00
1.000.000	1.500.000	900,00	900,00
1.500.000	2.000.000	1.200,00	1.200,00
2.000.000	3.000.000	1.500,00	1.500,00
3.000.000	-	1.860,00	1.860,00

- **Precariobelasting**
  In december 2016 wordt de verordening precariobelasting 2017 vastgesteld. De precariobelasting wordt geheven van degene die, al dan niet met vergunning of na een melding, het voorwerp of de voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft of diens opvolger, dan wel van degene ten behoeve van wie dat voorwerp of die voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond aanwezig zijn.

- **Leges**
  In december 2016 neemt de raad, zoals gebruikelijk, een besluit over de definitieve leges- en belastingtarieven voor 2017. In onderstaande tabel wordt per hoofdstuk van de legestabel de begrote kosten en opbrengsten weergegeven, waaruit blijkt dat er geen overdekking bestaat op de leges.
  In het overzicht zijn naast de directe kosten op de verschillende onderdelen de overheadkosten toegerekend op basis van een vaste opslag per fte. De personeelskosten zijn per taakveld begroot. Vervolgens is het aantal begrote uren per hoofdstuk de basis voor onderverdeling van personeel inclusief overhead naar de hoofdstukken.

Tabel 18: Legestabel

Overzicht kosten en opbrengsten Leges per hoofdstuk	Kosten (x € 1.000)	Opbrengsten (x € 1.000)
Titel 1 Algemene dienstverlening	**1.901**	**773**
Hoofdstuk 1 Burgerlijke stand	104	74
Hoofdstuk 2 Reisdocumenten	695	454
Hoofdstuk 3 Rijbewijzen	132	125
Hoofdstuk 4 Verstrekkingen uit de basisregistratie personen	84	45
Hoofdstuk 5 Verstrekkingen uit het Kiezersregister	0	0
Hoofdstuk 6 Verstrekkingen op grond van Wet bescherming persoonsgegevens	0	0
Hoofdstuk 7 Bestuursstukken	0	0
Hoofdstuk 8 Vastgoedinformatie	456	0
Hoofdstuk 9 Overige publiekszaken	84	45
Hoofdstuk 10 Gemeentearchief	0	0
Hoofdstuk 11 Huisvestingswet	0	0
Hoofdstuk 12 Leegstandwet	160	0
Hoofdstuk 13 Gemeentegarantie	0	0
Hoofdstuk 14 Marktstandplaatsen	48	24
Hoofdstuk 15 Winkeltijdenwet	29	1
Hoofdstuk 16 Kansspelen	58	3
Hoofdstuk 17 Telecommunicatie	29	1
Hoofdstuk 18 Verkeer en vervoer	23	1
Hoofdstuk 19 Diversen		
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	**1.593**	**1.004**
Hoofdstuk 1 Begripsomschrijvingen		
Hoofdstuk 2 Verzoek om vooroverleg / verzoek om intake	93	93
Hoofdstuk 3 Omgevingsvergunning - bouwvergunningen	697	697
Hoofdstuk 3 Omgevingsvergunning - welstandstoezicht	40	40
Hoofdstuk 3 Omgevingsvergunning - archeologie	14	0
Hoofdstuk 4 Verhoging	46	46
Hoofdstuk 5 Teruggaaf	46	46
Hoofdstuk 6 Intrekking omgevingsvergunning	46	46
Hoofdstuk 7 Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project	122	7
Hoofdstuk 8 Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	487	28
Hoofdstuk 9 Sloopmelding	0	0
Hoofdstuk 10 In deze titel niet genoemde beschikking	0	0
Titel 3 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	**488**	**25**
Hoofdstuk 1 Horeca	232	10
Hoofdstuk 2 Evenement of standplaats	232	10
Hoofdstuk 3 Prostitutiebedrijf	0	0
Hoofdstuk 4 Splitsingsvergunning woonruimte	0	0
Hoofdstuk 5 Leefmilieuverordening	0	0
Hoofdstuk 6 Brandbeveiligingsverordening	13	0
Hoofdstuk 7 Kinderopvang	11	4
Hoofdstuk 8 Diversen	0	0
Hoofdstuk 9 In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	0	0

Overzicht van de geraamde inkomsten.
In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de begrote inkomsten gemeentelijke heffingen.

Tabel 19: Overzicht geraamde netto inkomsten (x € 1.000)

	2016	2017	2018	2019	2020
Onroerende zaakbelastingen	7.516	7.599	7.667	7.767	7.891
Toeristenbelasting	33	43	43	43	43
Hondenbelasting	327	351	375	382	389
Rioolheffing	3.766	3.738	3.722	3.744	3.820
Leges bouwvergunningen	589	929	640	555	356
Marktgelden	24	24	24	24	24
Reinigingsheffing	3.066	3.282	3.414	3.484	3.551
Reclamebelasting	398	345	345	345	345
Totale opbrengst	**15.719**	**16.311**	**16.230**	**16.344**	**16.419**

Opbouw woningvoorraad Wijchen
In de onderstaande tabel zijn de woningen, op basis van de vastgestelde WOZ –waarde, ingedeeld in de volgende waardecategorieën:

Tabel 20: Overzicht waarde categorieën

Woning ingedeeld in categorie:	**2016 begroot**		**2017 begroot**	
	Aantal woningen	**Percentage**	**Aantal woningen**	**Percentage**
< 200.000	9.263	54,29%	9.114	53,09%
200.000 – 300.000	4.707	27,59%	4.895	28,51%
300.000 – 400.000	1.857	10,88%	1.977	11,52%
400.000 – 500.000	797	4,67%	779	4,54%
> 500.000	438	2,57%	403	2,35%

De gemiddelde waarde van een woning in Nederland bedraagt voor het belastingjaar 2017 € 209.000. (€ 206.000 in 2016).
Voor Wijchen is dit € 221.000 (€ 218.000 in 2016).
(bron: CBS)

Lokale lastendruk
Op basis van de voorgestelde tarieven kan een vergelijking worden gemaakt tussen de lokale lastendruk voor woningen in 2017 ten opzichte van 2016. De belastingsoorten OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishouden) zijn in dit overzicht meegenomen. Bij deze vergelijking wordt uitgegaan van onroerende zaken met een WOZ-waarde van respectievelijk € 200k, € 300k, € 400k, en € 500k (prijspeil 2016).
De voorbeeldaanslagen 2017 zijn berekend op basis van een woningwaarde van 2016, gecorrigeerd voor de waardedaling per waarde-categorie. Hierdoor zijn de gevolgen voor de Wijchense huishoudens beter vergelijkbaar.

Voorbeeldaanslagen:
Hieronder treft u de voorbeeldaanslagen aan, waarbij we de totale woonlasten berekenen voor een meerpersoonshuishouden, uitgaande van de in de tabel genoemde WOZ-waarden, rekening houdend met 11 ledigingen van een grote kliko (240 liter).

Tabel 21: Voorbeeldaanslagen

Aanslag gemeentelijke	**2016**	**Aanslag gemeentelijke**	**2017**
WOZ-waarde	200.000	WOZ-waarde	205.000
OZB – eigendom	256,48	OZB – eigendom	254,61
Rioolrecht eigendom	85,93	Rioolrecht eigendom	81,18
Rioolrecht gebruik	73,00	Rioolrecht gebruik	74,62
Afvalstoffenheffing	180,59	Afvalstoffenheffing	196,68
Totaal structureel 2016	**596,00**	**Totaal structureel 2017**	**607,09**
Eenmalige lastenverlichting	-25,00	Eenmalige lastenverlichting	0,00
Totaal 2016	**571,00**	**Totaal 2017**	**607,09**
Aanslag gemeentelijke	**2016**	**Aanslag gemeentelijke**	**2017**
WOZ-waarde	300.000	WOZ-waarde	305.000
OZB – eigendom	384,72	OZB – eigendom	378,81
Rioolrecht eigendom	128,90	Rioolrecht eigendom	120,78
Rioolrecht gebruik	109,50	Rioolrecht gebruik	111,02
Afvalstoffenheffing	180,59	Afvalstoffenheffing	196,68
Totaal structureel 2016	**803,71**	**Totaal structureel 2017**	**807,29**
Eenmalige lastenverlichting	-25,00	Eenmalige lastenverlichting	0,00
Totaal 2016	**778,71**	**Totaal 2017**	**807,29**
Aanslag gemeentelijke	**2016**	**Aanslag gemeentelijke**	**2017**
WOZ-waarde	400.000	WOZ-waarde	400.000
OZB – eigendom	512,96	OZB – eigendom	496,80
Rioolrecht eigendom	171,86	Rioolrecht eigendom	158,40
Rioolrecht gebruik	146,00	Rioolrecht gebruik	145,60
Afvalstoffenheffing	180,59	Afvalstoffenheffing	196,68
Totaal structureel 2016	**1.011,42**	**Totaal structureel 2017**	**997,48**
Eenmalige lastenverlichting	-25,00	Eenmalige lastenverlichting	0,00
Totaal 2016	**986,42**	**Totaal 2017**	**997,48**
Aanslag gemeentelijke	**2016**	**Aanslag gemeentelijke**	**2017**
WOZ-waarde	500.000	WOZ-waarde	500.000
OZB – eigendom	641,20	OZB – eigendom	621,00
Rioolrecht eigendom	214,83	Rioolrecht eigendom	198,00
Rioolrecht gebruik	182,50	Rioolrecht gebruik	182,00
Afvalstoffenheffing	180,59	Afvalstoffenheffing	196,68
Totaal structureel 2016	**1.219,12**	**Totaal structureel 2017**	**1.197,68**
Eenmalige lastenverlichting	-25,00	Eenmalige lastenverlichting	0,00
Totaal 2016	**1.194,12**	**Totaal 2017**	**1.197,68**

Woonlastenvergelijking

Tabel 21: Vergelijking met een aantal omliggende gemeenten (2016)

Gemeentelijke woonlasten	Wijchen	Beuningen	Druten	Heumen	Nijmegen	Nederland
Eenpersoonshuishouden	570	744	616	765	700	651
(2015)	551	717	610	758	669	646
Meerpersoonshuishouden	619	797	695	851	746	723
(2015)	599	772	689	843	722	716
Rangnummer Meerpersoonshuishouden (nr. 1 heeft de laagste lasten)	39	289	113	350	201	

bron: COELO atlas van de lokale lasten 2016

De bruto woonlasten liggen landelijk gemiddeld op € 723. Eenpersoonshuishoudens zijn gemiddeld € 72 goedkoper uit dan meerpersoonshuishoudens. Van alle gemeenten in Nederland staat Wijchen in 2015 op plek 39 (2014: 25) voor wat betreft de gemiddelde woonlasten per meerpersoonshuishouden (nummer 1 is de goedkoopste). Bij de berekening van de lokale lastendruk is rekening gehouden met de OZB, de rioolrechten en de afvalstoffenheffing. Het betreft de cijfers over 2016. Over 2017 zijn nog geen cijfers beschikbaar.

Kwijtscheldingsbeleid

De kwijtschelding van gemeentelijke belastingen heeft, in het kader van het armoededebat, de afgelopen jaren ruim aandacht gekregen. Sedert 1 januari 1995 is het gemeenten en waterschappen toegestaan om een ruimer kwijtscheldingsbeleid te voeren dan in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 is geregeld. Waar de rijksregeling uitgaat van een percentage van 90% van de bestaanskosten mogen gemeenten dit met ingang van 1 januari 1996 vaststellen op maximaal 95% en met ingang van 1 januari 1997 op maximaal 100%. De gemeente Wijchen hanteert deze maximale bijstandsnorm sinds 1998. In de gemeente Wijchen wordt in voorkomende gevallen alleen kwijtschelding verleend van aanslagen onroerende zaakbelasting afvalstoffenheffing (vastrecht) en de gebruikersheffing rioolrechten.

Steeds meer gemeenten maken gebruik van het Inlichtingenbureau om vast te stellen welke burgers in aanmerking komen voor kwijtschelding van gemeentebelastingen. Met de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets ondersteunt het Inlichtingenbureau gemeenten en waterschappen bij het toetsen van zowel een eerste aanvraag voor kwijtschelding als bij 'ambtshalve verlenging' van kwijtschelding. Dit gebeurt aan de hand van een door gemeenten en waterschappen opgestelde beslisboom, met instemming van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (Unie). In 2011 is aan alle kwijtscheldingsgerechtigden binnen de deelnemende gemeente voor het belastingjaar 2011 een brief verstuurd. Hierin zijn zij verzocht toestemming te geven aan de gemeenschappelijke regeling om vanaf 2012 het recht op kwijtschelding automatisch te toetsen via het inlichtingenbureau.
Met deze toets is eenvoudig vast te stellen of iemands inkomen en vermogen is veranderd ten opzichte van het voorgaande jaar. De burger hoeft dan dus niet zelf opnieuw kwijtschelding aan te vragen. Naast de vervolgaanvragen mogen sinds 2016 ook initiële aanvragen voor de toets worden aangeleverd. Dat bespaart de uitvoeringsinstantie én de aanvrager nog meer administratieve lasten.
Tevens bevatten de rapportages van het inlichtingenbureau sinds dit jaar extra detailinformatie wanneer er een belemmering voor kwijtschelding wordt gevonden. De burger hoeft hierdoor minder informatie aan te leveren, waardoor de dienstverlening verbetert.

Paragraaf 4: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding
In deze paragraaf besteden we aandacht aan het weerstandsvermogen van de gemeente Wijchen in relatie tot de risico's die zij loopt. De risico's kunnen specifiek benoemd zijn, maar ook algemeen van aard zijn.

Een financieel weerstandsvermogen is de buffer die ingezet kan worden als zich financiële tegenvallers voordoen. Het weerstandsvermogen relateren we daarom de risico's die niet anderszins zijn ondervangen. Het minimaal gewenste weerstandsvermogen is mede afhankelijk van de grootte van de gemeente, de te onderkennen financiële risico's en het reserve- en voorzieningenbeleid.

We geven als eerste een beeld van de financiële positie van Wijchen volgend uit de verplichte kengetallen, gevolgd door een samenvatting van ons weerstandsvermogen in relatie tot onze risico's. Hiertoe is het van belang de risico's van de gemeente Wijchen te onderkennen en deze (financieel) te wegen. Dit zetten we af tegen de omvang en ontwikkeling van de algemene reserve. Omdat de opbouw van de algemene reserve sterk samenhangt met ons meerjarenperspectief, is dit ook een onderwerp waar we in deze paragraaf aandacht aan besteden. Daarnaast besteden we aandacht aan de elementen die zijn betrokken in ons oordeel.

Kengetallen
Conform voorschriften van de BBV worden met ingang van de begroting 2016 onderstaande kengetallen opgenomen in deze paragraaf. De kengetallen geven een beeld van de financiële positie van de gemeente Wijchen.

Tabel 16: Kengetallen gemeente Wijchen

Kengetallen:	JR 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
netto schuldquote	31%	33%	45%	40%	29%	21%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	5%	10%	23%	20%	11%	5%
solvabiliteitsratio	48%	47%	43%	42%	46%	48%
structurele exploitatieruimte	2%	1%	0%	1%	1%	1%
grondexploitatie	4%	3%	1%	1%	0%	0%
belastingcapaciteit	84%	83%	88%	88%	88%	88%

In bovenstaande tabel is de categorisering van de Provincie Gelderland aangehouden, waarbij de arcering van groen als zijnde het minst risicovol, via oranje, tot rood wat de meest risicovolle situatie aanduidt. Alleen op het gebied van solvabiliteit scoort de gemeente Wijchen een "matig" (oranje), wat op zichzelf niet alarmerend is en tevens nog te nuanceren valt. De solvabiliteit wordt berekend door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal (eigen vermogen + vreemd vermogen). In ons balanstotaal is onder het vreemd vermogen een aanzienlijk deel opgenomen voor leningen, welke niet voor eigen financiering zijn aangetrokken, maar door zijn verleend aan derden als gevolg van voormalige gemeentelijke taken. Dit verlaagt en daarmee vertroebelt het solvabiliteitspercentage.

Samenvatting en conclusie
Zowel het structurele als het incidentele weerstandsvermogen in Wijchen is toereikend om de gewogen risico's binnen het huidige meerjarenperspectief van 2017-2020 af te dekken.

De in paragraaf 4 beschreven risico's leiden tot een totaal maximaal financieel risico van € 172 miljoen, waarbij we, op basis van risico-inschatting komen tot een af te dekken risicobedrag van € 7,3 miljoen, bovenop de minimumomvang o.b.v. inwoners van € 1.6 miljoen.
De financiële impact van de beschreven risico's ten opzichte van de laatste update, de jaarrekening 2015, is minimaal; een afname van de gewenste ondergrens van € 310k.

Met name de juridische claims maken een belangrijk deel uit van ons risicoprofiel. Naar verwachting bedraagt het saldo van de algemene reserve € 10,8 miljoen ultimo 2016. Gezien de beschreven risico's en de nog steeds stagnerende opleving van de economie blijft een substantieel weerstandsvermogen noodzakelijk. Op basis van de huidige meerjarenraming beoordelen we de hoogte van de stand van de algemene reserve als toereikend voor afdekking van de beschreven risico's, waarbij nog wel rekening wordt gehouden met de gewenste projecten. Indien deze doorgang vinden gaat dat ten koste van de opbouw van de algemene reserve en dus van de afdekking van de risico's.

Het weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen is de capaciteit die de gemeente heeft om tegenvallers op te vangen.
Hierbij kan onderscheid gemaakt worden tussen structureel en incidenteel weerstandsvermogen.

- **Structureel weerstandsvermogen**
  Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de bestaande taken. Bij een toets op de artikel-12 procedure (preventief toezicht door provincie) wordt vooral hiernaar gekeken. Hiertoe is ons structureel meerjarensaldo van belang. Hiervoor verwijzen we naar paragraaf 2. Ook de belastingcapaciteit is onderdeel van het structureel weerstandsvermogen. Dat wil zeggen, het bedrag waarmee we de OZB zouden moeten verhogen, voordat we in aanmerking komen voor de artikel-12-status. Daarnaast is ook de structurele post onvoorzien genoemd. In Wijchen is deze echter € 0k, omdat ons beleid is om de tegenvallers binnen de bestaande middelen op te vangen.
  Omdat Wijchen een solide incidenteel weerstandsvermogen heeft, toetsen we in eerste instantie aan ons structurele meerjarenperspectief. Deze is op bestaand beleid positief voor de gehele planperiode, zodat we kunnen concluderen dat ons structureel weerstandsvermogen op peil is.

- **Incidenteel weerstandsvermogen**
  Het incidentele weerstandsvermogen is bedoeld het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken op het geldende niveau. Deze zijn dus sterk gerelateerd aan onze benoemde risico's. Uiteraard kunnen daar ook structurele elementen in zijn opgenomen. Deze structurele elementen zijn dan wel voor de volledige planperiode meegewogen in onze risicoanalyse.
  Het belangrijkste element van het incidenteel weerstandsvermogen is de algemene reserve. Ook stille reserves hiertoe. Dit zijn bezittingen, die bij verkoop een waarde hebben, maar tegen een lagere waarde zijn gewaardeerd op onze balans. Bijvoorbeeld een pand dat meer waard is dan waarvoor het in de boeken staat. Het Wijchense beleid is, dat we ten aanzien van het incidentele weerstandsvermogen alleen kijken naar de algemene reserve. Deze moet voldoende zijn om de gewogen risico's af te kunnen dekken, rekening houdend met een algemene ondergrens van € 39 per inwoner. De gewenste ondergrens van de algemene reserve wordt 2 keer per jaar vastgesteld door de gemeenteraad. Bij de programmarapportages wordt deze norm vervolgens getoetst aan de dan actuele risico's. Indien de algemene reserve

lager is dan de gewenste ondergrens, is een herstelplan noodzakelijk.

Reservepositie
De reserve positie is de belangrijkste buffer voor het opvangen van risico's die niet op andere wijzen zijn afgedekt, bijvoorbeeld door het afsluiten van een verzekering.

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de reserves per einde boekjaar volgens de door de gemeenteraad vastgestelde jaarrekeningen en/of begrotingen.

Tabel 17: Bedragen x € 1.000

	Rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Algemene reserve inclusief Bouwgrondexploitatie	12.089	10.814	11.757
Bestemmingsreserves	38.623	36.892	29.713

De algemene reserve is bedoeld voor het financieel afdekken van de risico's. Daartoe stelt de raad de ondergrens van de algemene reserve vast. Een eventueel surplus kan worden ingezet voor het realiseren van grote projecten.

De bestemmingsreserves zijn afgezonderde bedragen voor specifieke doelen. Een aantal reserves is bedoeld ter afdekking van structurele lasten. Een aantal zijn voor incidentele projecten. Zolang er voor deze projecten nog geen onomkeerbare besluiten zijn genomen, kan de raad deze reserves in principe nog anders in te zetten. Hij dient zich daarbij wel te realiseren dat daarmee ook het betreffende project (geheel of gedeeltelijk) niet meer kan worden gerealiseerd.

De gemeenteraad heeft bij het vaststellen van de jaarrekening 2015 de ondergrens van de algemene reserve vastgesteld op € 9.206k, waarvan € 1.595k als minimale omvang. De matrix waarop deze ondergrens is gebaseerd hebben we nu geactualiseerd en is opgenomen onder het hoofdstuk risicomanagement van deze paragraaf.

Tabel 18: Bedragen x € 1.000

	Rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Algemene reserve inclusief Bouwgrondexploitatie	12.089	10.814	11.757
Ondergrens risicoprofiel	9.206	10.456	8.866

Risicomanagement
Het risicomanagement in Wijchen onderkent diverse risico-categorieën. Naast de financiële risico's zijn dit bijvoorbeeld ook risico's met betrekking tot de continuiteit van dienstverlening en bedrijfsvoering, juridische risico's, politiek-bestuurlijke risico's en omgevingsrisico's. Dit kunnen interne en externe risico's zijn. Niet op elk risico hebben we als gemeente Wijchen evenveel invloed. In de programmabegroting ligt de focus op de risico's die we in financiële zin lopen.

In deze begroting zijn de benoemde risico's financieel vertaald en gewogen. Op basis van die weging is het bedrag bepaald dat als ondergrens van de algemene reserve moet gelden. Deze ondergrens wordt bij de vaststelling van een begroting en een jaarrekening opnieuw ter besluitvorming voorgelegd. De risicomatrix is als bijlage opgenomen.
De specifiek benoemde risico's zijn hieronder benoemd. Een financiële samenvatting van de risico's is opgenomen in de risicomatrix in bijlage.

Risico's

4.1 Deelnemingen in gemeenschappelijke regelingen

Op dit moment zijn de risico's van de diverse GR-en voornamelijk bij de GR-en zelf afdoende afgedekt. Bij de GR-en GGD, BREED, ODRN, MARN en VRGZ onderzoeken we nu om de risico's af te dekken bij de deelnemende gemeenten. Dat betekent voor de gemeenten een hoger risicoprofiel. Daartegenover staat een lager niveau van risicoreserve bij de GR-en, wat weer ten goede komt aan de afzonderlijke gemeenten.

4.1.1 Stadsregio ≈ Gemeenschappelijk Orgaan

Sinds de opheffing van de Stadsregio Arnhem Nijmegen in 2015 nemen alle 19 gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen deel aan het Gemeenschappelijk Orgaan. Afschaffing van de WGR-plus betekent dat de taken, bevoegdheden en geldstromen uit de Wet WGR-plus zijn overgegaan van de regio naar de provincie.
Ook in 2017 richt Wijchen haar bestuurlijke en ambtelijke focus nadrukkelijk op het verder uitlijnen van de samenwerking binnen de Regio Arnhem Nijmegen, (min of meer) voortvloeiend uit de Stadsregio Arnhem Nijmegen.
Dan hebben we het over:

- Bestuurlijk overleg Gemeenschappelijk Orgaan (GO) Regio Arnhem Nijmegen
- Portefeuillehoudersoverleggen (PO's) op vier onderwerpen
- Voorzittersoverleg GO + PO's
- Economic Board (Triple Helix)
- MIRT (ruimtelijk-economische visie regio t.b.v. MinIenM én t.b.v. provincie.Gld
- Gelderse Corridor.

Daarnaast speelt het samenspel tussen GR MARN, Dar NV en ARN BV. En is er een overkoepelende verbinding binnen de bestuurlijke stuurgroep Circulaire Economie (bestaande uit de gemeente Nijmegen, MARN, ARN en Dar). Vooralsnog houden we het risicoprofiel van de Stadsregio aan.

	Jaarrekening 2015	**Begroting 2017**
Financieel risico:	10.000	10.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.1.2 MARN

In 2014 is de nota vermogenspositie vastgesteld. Hierin is bepaald dat de GR MARN geen Algemene reserve hoeft aan te houden. In de begroting opnemen van een post onvoorzien van € 10.000 wordt voldoende geacht voor het opvangen van afwijkingen in de realisatie ten opzichte van de begroting. Dit vanuit de redenering dat deelnemers in de GR verantwoordelijk zijn voor tekorten bij de GR en de GR daarom zelf geen buffer hoeft te hebben. (Conform kaderstelling deelnemende gemeenten).
Wel moeten risico's geduid worden, zodat inzichtelijk is welke risico's samenhangen met de GR en de gemeenten daar in hun eigen paragraaf weerstandsvermogen rekening mee kunnen houden. Bij de MARN zijn deze risico's in de notitie Weerstandsvermogen MARN 2014 vastgesteld. Hierin staan alle risico's weergegeven inclusief eventuele financiële gevolgen. Hierin hebben zich vooralsnog geen wijzigingen voorgedaan.
Gezien de benoemde risico's en de jaarlijkse voordelige saldi van de MARN hoeven gemeenten geen risicomelding meer op te nemen in hun paragraaf weerstandsvermogen.

	Jaarrekening 2015	**Begroting 2017**
Financieel risico:	247.000	0
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0

4.1.3 MGR Regio Rijk van Nijmegen

In 2015 is als gevolg van de oprichting van de MGR Rijk van Nijmegen per 1 juli 2014 een nieuwe risico-inventarisatie uitgevoerd. De risico's zijn in een bijlage bij de begroting 2016 van de MGR beschreven. De getroffen maatregelen worden in algemene zin geduid en de stand van zaken van medio 2015 wordt weergegeven. Door het dagelijks- en algemeen bestuur periodiek te informeren over de risico's en de getroffen beheersmaatregelen worden zij in staat gesteld om invulling te geven aan hun toezichthoudende en sturende rol.
Voor de inhoud van het ingeschatte weerstandsvermogen voor de MGR Regio Rijk van Nijmegen wordt verwezen naar de notities risicomanagement MGR en risico-inventarisatie. Voor de verdeling van het risico's naar gemeenten, wordt de inbreng (middelen) gehanteerd.

	Jaarrekening 2015	**Begroting 2017**
Financieel risico:	368.000	338.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	1,00	1,00

4.1.4 RBT-KAN

Als gevolg van een aantal incidenten is verlies geleden over 2012 en 2013 wat heeft geresulteerd in een negatief eigen vermogen. De oorzaken van de tekorten zijn direct weggenomen, een herstelplan is opgesteld en in werking getreden. Zie Informatienota 14 IZ 056 en 15 IZ 090. De getroffen maatregelen hebben geleid tot een positief resultaat in 2014 en moeten ervoor zorgen dat na 2016 het negatief eigen vermogen is omgezet naar een positief eigen vermogen. De acties opgenomen in het herstelplan geven vertrouwen over het voortbestaan van RBT KAN.

	Jaarrekening 2015	**Begroting 2017**
Financieel risico:	53.000	53.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.1.5 De Meerval BV

Risico betreft een hogere garantstelling m.b.t. het exploitatietekort, dan opgenomen in begroting. Contractueel is vastgelegd dat de gemeente Wijchen het risico op exploitatietekorten draagt.

	Jaarrekening 2015	**Begroting 2017**
Financieel risico:	21.000	21.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,20	0,20

4.1.6 Veiligheidsregio (VRGZ) weerstandsvermogen

Hier onderkennen we 2 risico's: het risico van extra financiële bijdrage in een eventueel exploitatietekort, en het opvangen van de risico's zoals genoemd in het risicoprofiel van de VRGZ.

Het risico van een extra financiële bijdrage op basis van de huidige meerjarenbegroting schatten wij in op nihil. Dit baseren we op de gepresenteerde meerjarenbegroting 2017-2020 van de VRGZ en de jaarrekeningen van de VRGZ van de achterliggende jaren. Hoewel de VRGZ aangeeft nog taakstellingen in hun begrotingen te hebben opgenomen, geven zij ook aan, dat deze binnen de huidige begrotingssystematiek opgevangen worden.

De risico-inventarisatie door de VRGZ bij de begroting 2017 hanteren we voor deze post. De gekwantificeerde risico's zijn door VRGZ ingeschat op € 1,9 miljoen. Hun weerstandsvermogen is € 2,3 miljoen en dus hoger dan het gekwantificeerde risico. Het Wijchens deel in de bijdragen VRGZ is ongeveer 5,7%, zodat we onderstaand

rekening houden met het Wijchens aandeel in de onderdekking. De factor stellen we op 1, omdat de VRGZ al een weging van de risico's heeft gemaakt.

	Jaarrekening 2015	Begroting 2017
Financieel risico: reguliere exploitatie	0	0
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10
Financieel risico: risicoprofiel VRGZ	0	0
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	1,0	1,0

Gemeentebegroting
Deze posten zijn opgenomen in de reguliere begroting. Met hieronder beschreven risico's is geen rekening gehouden in de bedragen die in de reguliere begroting zijn opgenomen.

- **4.2.1 Leerlingenvervoer**
  De gemeente heeft een wettelijke plicht om leerlingen te vervoeren. Daarnaast is het een open-eindregeling, d.w.z. dat de rijksbijdrage onvoldoende is om alle kosten te dekken.
  Het laatste jaar is er een afname geweest van het aantal leerlingen, waardoor we binnen het bestaande budget zijn gebleven. De verwachting is dat dit ook voor de komende jaren gaat gelden.
  Hiermee is het risicoprofiel gewijzigd en nemen we geen risico meer op voor leerlingenvervoer.

	Jaarrekening 2015	Begroting 2017
Financieel risico:	284.000	0
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,20	0,00

- **4.2.2 Bouwgrondexploitatie, MIO-projecten en gronden niet in exploitatie**
  Marktontwikkelingen
  De economische crisis, begonnen in 2008 door de ineenstorting van de Amerikaanse huizenmarkt, is achter ons. Na afvlakking en beginnend herstel in 2014, maakte het Centraal Planbureau in juni 2015 bekend dat Nederlandse economische herstel zich doorzette. De Europese Commissie stelde in november 2015 vast dat Nederland weer terug was op het economisch niveau van voor de crisis. Sinds 2015 wordt ook voornamelijk een positief consumentenvertrouwen gemeten. De bestedingen stijgen iets en de werkloosheid daalt langzaamaan in 2016. Op de handelsbeurzen blijft het beeld afhankelijk van de branches nog wel grillig.

  Het krachtige herstel in de woningmarkt sinds 2015 komt mede door de verbeterde betaalbaarheid van woningen: de gedaalde woningprijzen tijdens de crisis zijn ondanks het herstel vanaf 2014 nog steeds lager dan voor de crisis. Daarnaast is de hypotheekrente zeer laag.
  Daartegenover staat wel dat de voorwaarden voor het verkrijgen van een hypothecaire lening zijn aangescherpt in relatie tot het inkomen, woningwaarde en verplichte aflossing. In 2016 zijn de strengere eisen ten aanzien van het meetellen van het tweede inkomen deels teruggedraaid. Dat is voor tweeverdieners een meevaller.

  De kanttekening bij de mooie herstelcijfers is dat de mate van herstel zeer sterk verschilt per regio met lokale positieve uitschieters in sommige grote steden. De cijfers zijn landelijke gemiddelden. Het gaat dus niet altijd per definitie goed. Prijzen kunnen per situatie stijgen en dalen. Op basis van een 'krapte meting per NVM-regio'

van het NVM (hoeveel woningen staan er te koop per doelgroep) is er een goede balans tussen vraag en aanbod in de regio Nijmegen waar Wijchen bij hoort. *(bronnen: Monitor Koopwoningmarkt, NVM woningmarktcijfers 2e kwartaal 2016).*

Lokaal
Naast landelijke en regionale trends hebben we in de Wijchense markt onverminderd redenen voor positieve verwachtingen. De verkoop en bouw van de woningen in het project Oostflank verloopt zeer voorspoedig. Bovenop de afspraken uit de samenwerkingsovereenkomst Oostflank fase 1a van 2014 is in juli 2016 een aanvullende overeenkomst gesloten voor de bouw van nog eens 18 appartementen. De raad heeft eind juni 2016 daar een aparte grondexploitatie voor geopend (16 RZ 125, Start Oostflank Urban Villa 2).
De Oostflank loopt op schema voor oplevering eind 2017. Als grootste risico is in de begroting 2016 genoemd de stortkosten voor de uitkomende grond bij het afgraven van de parkeerkelder door de gemeente. Dankzij een meevallend aanbestedingsresultaat voor het bouwrijp maken is dit risico inmiddels verdwenen. Aan de Oostflank fase 1a is een Provinciale subsidie toegekend (Impulsplan Wonen). Eén van de subsidievoorwaarden is dat de werkzaamheden medio december 2017 gereed moeten zijn. We houden dit scherp in de gaten.

Vanuit de subregionale woningbouwprogrammering is in juli 2015 het aantal te bouwen woningen in fase 2 van de Huurlingsdam drastisch verminderd met 550 woningen. In een het vervolgtraject met de ontwikkelaars is uiteindelijk in de zomer van 2016 overeenkomst bereikt over de ontwikkeling van 231 woningen in fase 2. De ontwikkelaars hebben haast om tot uitvoering te komen, omdat er reeds veel gegadigden staan te wachten op de verkoop van fase 2. In de tweede helft van 2016 wordt de formele planprocedure gestart als het doel voor de zomer van 2017 de schop in de grond te steken voor de 231 woningen, al dan niet gefaseerd.

Na het raadsbesluit in juli 2015 over de prioritering van de Wijchens woningbouwprogrammering, is erin het voorjaar van 2016 een actualisatie geweest van woningbouwprognoses. Wijchen heeft daarbij 111 extra woningen toegekend gekregen. Bij raadsbesluit zijn er naast 31 woningen voor de Huurlingsedam 80 woningen gereserveerd voor particuliere initiatieven voor de komende tien jaar. In 2017 kunnen daarom ook weer 8 particuliere woningbouwplannen worden toegekend.

Met de crisis nog in het geheugen blijven we ondanks actuele positieve ontwikkelingen, kritisch op de lange termijn verwachtingen. Ontwikkelaars behouden ook een kritische houding bij het aangaan van investeringsrisico's mede doordat zij ook nog herstellende zijn van de schade van de crisis. Ondanks gestegen interesse voor bedrijventerreinen zijn ook ondernemers nog voorzichtig met daadwerkelijke aankopen. Dit alles heeft gevolgen voor de grondexploitaties. De langere termijn risico's en looptijden van een groter plan als de Huurlingsedam worden blijvend hoog ingeschat.

In het MIO zijn diverse geraamde bijdragen van derden opgenomen ter afdekking van investeringen en projecten. Het risico bestaat dat bij toekenning van de definitieve subsidies een afwijking ontstaat ten opzichte van de geraamde subsidie.

In de MPG (Meerjaren Perspectief Grondexploitaties) is een nieuwe risicoanalyse gemaakt, waarbij het risico hoger is ingeschat dan aangenomen bij de begroting 2016. Voor nadere detaillering verwijzen we naar de nota MPG.

	Jaarrekening 2015	**Begroting 2017**
Financieel risico:	2.193.250	2.193.250
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	Mix (0,27)	Mix (0,27)

- **4.2.3 Bouwleges**
  De verwachting is dat in 2017 de reguliere aanvragen gelijk zullen blijven. Daarnaast zullen er leges ontvangen worden voor fase 2 Huurlingsedam. De totale leges zullen echter lager zijn dan in 2016

	Jaarrekening 2015	Begroting 2017
Financieel risico:	150.000	100.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,50	0,50

- **4.2.4 Verzekering aansprakelijkheid**
  De gemeente heeft een aantal verzekeringspolissen afgesloten met een eigen risico, bijvoorbeeld brand- en aansprakelijkheidsverzekering. Per schadegeval bedraagt het eigen risico € 2.500. Hiervoor zijn in de reguliere begroting budgetten opgenomen. Het risico van overschrijding van deze budgetten is aanwezig, maar worden uiterst laag geacht. Daarnaast is een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten waarbij de aansprakelijkheid is afgedekt tot € 2,5 miljoen. Het risico is een aanspraak die boven het verzekerde bedrag uitstijgt.

	Jaarrekening 2015	Begroting 2017
Financieel risico:	2.500.000	2.500.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **4.2.5 Gemeentelijk vastgoed algemeen**
  Vanaf 2005 is het gemeentelijk vastgoed uitgebreid met circa 40.000 m2. Het College heeft een inspanningsverplichting om op termijn binnen de financiële kaders met voorstellen te komen, onder andere door de vastgoedportefeuille te herijken. De nota Maatschappelijk Vastgoed (15 AZ 160) is besproken in de commissievergadering van 22 oktober 2015. De commissie is toentertijd niet akkoord gegaan met de nota. Er is een meningsvormende nota in voorbereiding.

  Waar het gaat om het onderhoud zijn we overgestapt naar een conditie gestuurd onderhoudssysteem. In dat kader hebben er opnames plaatsgevonden van alle panden die eigendom zijn van de gemeente. Deze opnames hebben als input gefungeerd voor een aangepast MeerJaren Onderhouds Programma. In de begroting 2015 hebben we qua onderhoud al de effecten genomen als het gaat om het bezuinigen op het onderhoudsfonds. Wij gaan verder vorm en inhoud geven aan deze taak in de Beheernota Vastgoed. Deze nota volgt op de nota Maatschappelijk Vastgoed. In de Beheernota Vastgoed willen we aangeven op welke wijze en met welke financiële middelen de gemeente het beheer van het vastgoed vorm en inhoud kan geven. Het wordt niet uitgesloten dat het afstoten van vastgoed wordt bemoeilijkt door de huidige ontwikkelingen in de vastgoedmarkt en bouwgrondexploitaties.

  Het risico op onvoorziene gebreken aan ons vastgoed schatten we in op € 200k.

  Een inspectierapport heeft aangetoond dat bij het kasteel de situatie stabiel is. Het risico bestond met name voor de poort (2013) en de toren (2016). Voor beide geldt dat gezien de vervolgmetingen, verdere monitoring noodzakelijk is alvorens over te gaan tot voorstellen.

  Asbest
  Naast de scholen zijn in 2013 ook de overige gebouwen geïnventariseerd op de aanwezigheid van asbest. In 2014 is een analyse gemaakt van de gevaarlijke toepassingen van asbest. Deze toepassingen zijn gesaneerd, met uitzondering van

het gemeentekantoor. Alle overige toepassingen van asbesthoudende materialen worden gemonitord middels beheersplannen.

	Jaarrekening 2015	Begroting 2017
Financieel risico gemeentelijk vastgoed:	200.000	200.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,50	0,50
Financieel risico kasteelpoort:	50.000	50.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10
Financieel risico kasteeltoren:	500.000	500.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.2.6 Special Olympics

Afwikkeling van de Special Olympics vindt plaats in 2016. Hierdoor in 2017 geen risico meer.

	Jaarrekening 2015	Begroting 2017
Financieel risico:	25.200	0
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,00

4.2.7 Wycross

De fietscrossbaan in Wijchen wordt gerenoveerd. De baan is opgeleverd, financiële afwikkeling vindt plaats eind 2016. De nieuwe subsidie aanvraag is ingediend en per 1 okt 2016 dient hierover verantwoording te worden afgelegd. Onderstaand risico betreft het niet ontvangen van de provinciale subsidie.

	Jaarrekening 2015	Begroting 2017
Financieel risico:	150.000	150.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.3 Claims van derden

Dit betreft nog niet afgeronde claims van derden, waarbij een inschatting is gemaakt van de uitkomsten van de individuele claims.

4.3.1 Campus van Wijchen

De ontwikkeling van de Campus van Wijchen is als project afgerond.

- De juridische claim van een bewoner is door de Rechtbank in 2014 afgewezen. Er loopt nu een procedure in hoger beroep. Risico: € 10k.
- Overige juridische claims zijn onder de juridische procedures opgenomen.

	Jaarrekening 2015	Begroting 2017
Financieel risico:	10.000	10.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,50	0,50

4.3.2 Overige juridische procedures

Overige juridische procedures; zoals (bouw-) leges, belastingzaken- en aansprakelijkstellingen.
Voor de verzekerde aansprakelijkheidsstellingen is financiële dekking in onze begroting. Voor overige aansprakelijkheidsstellingen en andere bezwaar- en beroepszaken is het risico bepaald op basis van individuele beoordeling van de posten. Om reden van vertrouwelijkheid en om onze positie in de procedures te beschermen, nemen wij hier alleen de totaaluitkomst op.

	Jaarrekening 2015	Begroting 2017
Financieel risico:	3.385.000	3.318.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	(mix) 0,62	(mix) 0,62

4.4 Milieu

Hieronder zijn de onderwerpen opgenomen, waarop de gemeente aansprakelijk gesteld kan worden of verplicht kan worden maatregelen te treffen, maar waarbij op dit moment nog geen concrete aansprakelijkstellingen zijn ontvangen.

4.4.1 Claims van derden waarbij de gemeente op grond van haar handelen aansprakelijk wordt gesteld (stortlocaties en verontreinigingen)

Risico's ten aanzien van milieuaspecten in het kader van bodemverontreiniging.
In Wijchen zijn nog een aantal voormalige stortlocaties aanwezig. De bekendste hiervan is de locatie aan de Heumenseweg 80 (voormalig stort Alverna).
Voor de overige (stort)locaties zijn de risico's in het geheel niet gedekt, maar zijn de risico's niet bijzonder groot. Bovendien vallen deze onder de verantwoordelijkheid van de provincie. Elk jaar ontstaan er wel enkele verontreinigingen waarvan geen veroorzaker bekend is. De gemeente kan hierdoor verantwoordelijk worden van een nieuwe bodemverontreiniging.

	Jaarrekening 2015	Begroting 2017
Financieel risico:	500.000	300.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.4.2 Bestaande en nieuwe risico's i.h.k. van het Besluit Luchtkwaliteit en Externe Veiligheid.

Woningen die liggen of komen te liggen in de overschrijding van de normen voor luchtkwaliteit of gelegen zijn in risicocirkels van bedrijven vallend onder het Besluit Externe Veiligheid kennen mogelijk een lagere waarde voor de OZB. Voorts kan deze wetgeving voor vertraging/afstel van bouwprojecten zorgen. Dit leidt dan tot lagere OZB-opbrengsten. Dit risico achten wij ongewijzigd.

	Jaarrekening 2015	Begroting 2017
Financieel risico:	300.000	300.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.4.3 Aanpak saneringswoningen

Sinds 2012 zijn de beheerders van de Rijksinfrastructuur verantwoordelijk voor het saneren van woningen die teveel geluidsoverlast ondervinden van spoor en de autosnelwegen A50, A73 en A326. Als uitvloeisel van het beleidsplan geluid wordt het voorstel geformuleerd om een inventarisatie te verrichten van woningen die teveel geluidoverlast ondervinden van gemeentelijke wegen. Op dit moment bestaat hier geen inzicht in. Vervolgens zal worden nagegaan of er nog mogelijkheden besteden voor subsidie van saneringsmaatregelen bij deze woningen. Gezien het heersende geluidniveau in Wijchen en de hoogte van de normen is de kans hierop gering. Als gemeente hebben we zelf weinig tot geen financiële middelen om woningen te financieren.

	Jaarrekening 2015	Begroting 2017
Financieel risico:	500.000	250.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.4.4 Milieu bodemverontreiniging

Ofschoon al een groot deel van de Wijchense bodem in kaart is gebracht, blijft er altijd een risico aanwezig dat ergens bodemverontreiniging wordt aangetroffen die niet voorzien was.

	Jaarrekening 2015	Begroting 2017
Financieel risico:	100.000	100.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.5 Uitgeleende gelden en garantstellingen

De hier opgenomen onderwerpen houden verband met het niet kunnen aflossen van leningen, waarbij Wijchen het risico draagt.

4.5.1 Garanties hypotheken eigen woningen (particulieren)

Wijchen is 50% achtervang voor de tussen 1 januari 1995 en 1 januari 2011 verleende Nationale Hypotheekgaranties door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen. Daarna heeft het Rijk de achtervangpositie overgenomen. De stichting schrijft medio 2015 in haar liquiditeitsprognose 2016-2021 dat zij aanspraken op het fondsvermogen verwacht, maar dat dit naar verwachting niet zal leiden tot een aanspraak jegens de gemeenten. Daarom geven we aan dit risico een wegingsfactor 0.

	Jaarrekening 2015	Begroting 2017
Financieel risico:	125.500.000	125.500.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,00	0,00

4.5.2 Verstrekte hypotheken aan ambtenaren

Als onderdeel van het pakket arbeidsvoorwaarden zijn tot 1 januari 2009 hypotheken verstrekt aan medewerkers. In 2016 zijn diverse leningen voortijdig afgelost.

	Jaarrekening 2015	Begroting 2017
Financieel risico:	6.641.000	5.300.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.5.3 Garanties geldleningen aan woningbouwcorporaties

De gemeente staat garant voor tijdige betaling van rente en aflossing van leningen van woningbouwcorporaties afgesloten in het kader van de woningwet. Met ingang van 1995 zijn deze risico's overgenomen door de Stichting Waarborgfonds. Deze stichting is de eerste risicodrager. De gemeente treedt uitsluitend op als achtervanger. Wijchen is tot op heden nog niet op een garantstelling aangesproken. Tot op heden zijn alle risico’s binnen het waarborgfonds opgevangen.

	Jaarrekening 2015	Begroting 2017
Financieel risico:	29.195.000	29.195.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.5.4 Garanties aan derden voor door hen afgesloten leningen.

Voor een aantal maatschappelijke instellingen staat de gemeente (al dan niet samen met andere instanties) garant voor relatief hoge bedragen aan aangegane geldleningen.

	Jaarrekening 2015	Begroting 2017
Financieel risico overig:	300.000	280.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10
Financieel risico sport	950.000	1.400.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.6 Belastingen

In het kader van belastingwetgeving zijn nog onderwerpen, waarbij de Belastingdienst geen uitspraken heeft gedaan over de belastingheffing. Ook de compensabele BTW op projecten is inmiddels onzeker. Afdekking van deze risico's is in eerste instantie opgevangen vanuit de bestemmingsreserve "fiscale aangelegenheden"

4.7 Overig

4.7.1 Wijziging legger door het Waterschap

December 2013 is de ontwerplegger Waterkeringen van het waterschap ter inzage gelegd. De gemeente Wijchen heeft een zienswijze ingediend. Door introductie van een Profiel voor vrije ruimte (PVVR), een ruimtereservering voor toekomstige dijkverbetering, is de beschermingszone waterkeringen landinwaarts en rivierwaarts geschoven. Daarnaast is in de beschermingszone een zogenaamde bouwgrens geïntroduceerd, waarbinnen geen nieuwbouw is toegestaan. Bij doorvertaling van de herziene legger in het bestemmingsplan kan planschade optreden, doordat beperkingen aan eigendommen worden opgelegd. De legger komt tot stand in samenwerking met de gemeente.

Vooralsnog is niet duidelijk in welke omvang beperkingen optreden, en in hoeverre een beroep kan worden gedaan op de schaderegeling van het waterschap. Meer duidelijkheid volgt na vaststelling van de Keur en beleidsregels. De legger is in het derde kwartaal van 2016 vastgesteld.

	Jaarrekening 2015	Begroting 2017
Financieel risico:	100.000	100.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,50	0,50

Paragraaf 5: Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding
Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel volume in onze begroting gemoeid. Deze paragraaf geeft meer inzicht in omvang en besteding.

	Beheerplan	Looptijd	Onderdeel van programma
1	Wegen	2012-2016	6
2	Openbare verlichting (OVL)	2012-2017	6
3	Civiele kunstwerken (bruggen/duikers)	2012-2017	6
4	Groen	2012-2016	2
5	Riolering	2011-2017	6
6	Watergangen/Baggeren	2014-2023	6
7	Gebouwen	2005-	div.

De onderdelen 1 tot en met 6 uit bovenstaande tabel vormen de kapitaalgoederen in de openbare ruimte en vertegenwoordigen een structureel budget van circa € 7 miljoen.

Integraal beheer openbare Ruimte (Ibor)
In 2012 is de nota Ibor "de tussenstand" vastgesteld voor de periode tot 2018. In deze nota is beschreven dat het beheerniveau gecontinueerd blijft en dat de discipline civiele kunstwerken toegevoegd wordt aan het Ibor. Bij de begrotingsbehandeling voor 2016 is afgesproken het kwaliteitsniveau van onkruid op verhardingen te verhogen naar niveau B, hiervoor zijn ook middelen toegevoegd. In onderstaande tabel staan per discipline de beheerniveaus weergegeven voor de zichtbare openbare ruimte.

Tabel: Beheerniveaus Openbare Ruimte

Discipline	Zones					
	wonen	werken	fietsen	winkelen	Buiten-gebied	Ontsluit. wegen
Wegen	B	C	B	A	C	B
Onkruidbestrijding	B	B	B	B	B	B
OVL	B	C	B	A	C	B
Civiele Kunstwerken	B	C	B	B	C	C
Groen	C	C	C	B	C	C
Reiniging	C	C	B	B	C	C

Onderstaand een korte beschrijving wat er verstaan wordt onder een bepaald kwaliteitsniveau.
A+= Intensief: netjes, visitekaartje, perfecte uitstraling, veilig en veel gebruiksgemak
A = Aandacht: netjes, hoge beeldkwaliteit, functioneel
B = Normaal: netjes, functioneel, veilig en voldoende gebruiksgemak
C = Extensief: functionaliteit staat voorop, instandhouding, waarborging veiligheid en afscherming

In 2016 zijn het machinaal groenonderhoud en het onderhoud aan de openbare verlichting respectievelijk opnieuw aanbesteed c.q. verlengd tot 2017 en 2018. De vraag

ligt voor of wij, binnen de beschikbare middelen, in staat zijn om het vastgestelde kwaliteitsbeeld te handhaven.

In eerste instantie was in 2016 een nieuwe notitie Ibor voorzien voor de begroting 2017. Een latere implementatie van het planningspakket Castor heeft echter tot uitstel geleid. In afwachting van de notitie hanteren we evenals bij de Begroting 2016 het standpunt dat uitzettingen binnen het IBOR opgevangen dienen te worden. In het nieuwe beheersplan zal een complete visie met financiële effecten worden neergezet.

Financiële aspecten /Uitvoeringsprogramma
Voor het opstellen en de afstemming van de verschillenden civiel- en cultuurtechnische projecten hanteren we al enige jaren een integrale planning genaamd uitvoeringsprogramma. In deze planning zijn zowel de wegen, de riolering, kunstwerken, openbare verlichting als groenprojecten opgenomen. Het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks door het college vastgesteld. Daarbij presenteren we eveneens een doorkijk van de eerste 4 jaren parallel aan de begrotingsperiode.

Voor de diverse disciplines zijn structurele jaarbudgetten beschikbaar, die de gewenste beheerniveaus garanderen. Om de kosten gelijkmatig in de tijd te spreiden zijn voorzieningen gevormd. De onderscheiden posten binnen de openbare ruimte worden hieronder toegelicht.

De afzonderlijke onderdelen nader belicht
1- Wegen
Areaal /Kengetallen

Asfaltverharding	12.618,25	Are
Elementenverharding	11.757,62	Are
Overige	708,65	Are
Totaal	25.084,52	Are

Beleidskader
Het doel van de gehele onderhoudsstrategie is om verhardingen in een redelijke tot goede onderhoudstoestand te brengen en te houden, dusdanig dat geen enkele verharding in een onderhoudstoestand 'onvoldoende' verkeert of komt te verkeren. Hiermee wordt tevens voorkomen dat weggebruikers onveilige situaties tegenkomen. Het is de taak van de wegbeheerder om de veiligheid van de wegen te bewaken, zodat de kans op ongelukken geminimaliseerd wordt. Een goede staat van het wegennet is immers van belang voor de duurzaamheid als voor de veiligheid.

Tweejaarlijks wordt de onderhoudstoestand van de verhardingen in kaart gebracht door middel van een Globale Visuele Inspectie conform de wegbeheersystematiek van het C.R.O.W. Dit betekent dat alle wegvakonderdelen van asfalt, elementen en beton worden beoordeeld op ernst en omvang van alle schadebeelden. Op basis van de inspectiegegevens wordt de kwaliteit van het Wegenareaal ingedeeld in een 3-tal categorieën ('Voldoende', 'Matig' en 'Onvoldoende'.)

Zowel de levensduur als de uitkomsten van de bovengenoemde inspecties zijn de input voor het jaarlijks op te stellen Uitvoeringsprogramma.

Financiële aspecten
Investeringen betreffen maatschappelijk nut en worden in beginsel niet geactiveerd. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Het budget met de noemer preventief onderhoud wordt gereserveerd als dekking voor het uitvoeringsprogramma. Hieraan gekoppeld hebben we de voorziening rationeel Wegbeheer welke een egaliserend karakter heeft over de jaren.

Achterstallig onderhoud wegen
Tweejaarlijks worden de wegen geïnspecteerd. De laatste inspectie dateert uit 2014. Eind 2016 worden alle verhardingen in Wijchen geïnspecteerd. De resultaten van deze inspectie zijn op dit moment nog niet bekend. Met de inspectie wordt inzicht verkregen in de actuele onderhoudssituatie van onze Wijchense verhardingen. Noodzakelijke groot onderhoud wordt betrokken bij het JUP 2017 en verwerkt in de bestekken.

2- Openbare Verlichting

Areaal /Kengetallen

Aantal lichtmasten ≥ 8m	1.656	Stk
Aantal lichtmasten < 8m	7.923	Stk
Overige voorzieningen	45	Stk
Aantal armaturen	9.624	Stk
Waarvan % Led	15	%

Beleidskader
In het beleidsplan staan de speerpunten genoemd waarbij met de inrichting en het onderhoud van de OVL rekening gehouden dient te worden. Het accent ligt op duurzaamheid en energiebesparende maatregelen. Het ingezette beleid ten aanzien van het toepassen van LED verlichting en dynamisch dimmen waar mogelijk, worden gecontinueerd en uitgebreid.

Evenals voor groen, grijs, reiniging en kunstwerken is ook voor de verlichting een beheerplan gebaseerd op onze Wijchense beeldkwaliteitsystematiek opgesteld. De afgelopen jaren is een groot aantal Sox-armaturen vervangen door energie zuinige verlichting. Conform afspraak zijn in 2016 controles uitgevoerd op de stabiliteit van masten van 40 jaar en ouder. Momenteel staan er in Wijchen bijna 1650 LED armaturen. Niet alleen prijstechnisch wordt Led-verlichting steeds concurrerender ook qua prestatie benaderen ze steeds meer het niveau van de traditionele armaturen. Het uitgangspunt is nu dan ook LED verlichting toepassen, tenzij dat technisch niet kan. Vandaar dat we in 2016 de verlichting in de Aalsburg en Blauwe Hof waar nodig vervangen door LED verlichting. De nieuwe armaturen worden tevens voorzien van een dimmer. Uit het kwaliteitsonderzoek op de staat van de openbare ruimte is gebleken dat de huidige kwaliteit van de openbare verlichting voldoet aan het afgesproken kwaliteitsniveau.

Financiële aspecten
Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten. Daarnaast is er een voorziening voor het groot onderhoud en de vervanging van de openbare verlichting. De dotatie is gebaseerd op het beheer- en beleidsplan op deze manier borgen wij de instandhouding van de OVL op de lange termijn.

Achterstallig onderhoud
In het beheerplan OVL wordt als afschrijvingstermijn voor masten 45 jaar en voor armaturen 25 jaar gehanteerd. In 2017 staan er in Wijchen ca. 104 masten ouder dan 45 jaar. Bij de armaturen zijn er ca. 2200 stuks ouder dan 25 jaar. Conform planning wordt dit achterstallig onderhoud in 2017 opgepakt.

3- Civiele kunstwerken

Areaal /Kengetallen

Aantal bruggen	39	Stk
Aantal duikers	36	Stk
Aantal tunnels	4	Stk
Aantal geluidschermen	5	Stk
Overige	17	Stk

Beleidskader
In 2015 is het onderhoud aan de kunstwerken conform het in 2012 vastgestelde kwaliteitsplan (Ibor) en het beheerplan Kunstwerken uitgevoerd. Na jaren van renovaties is in 2016 aan een groot aantal kunstwerken (kleinschalig) onderhoud uitgevoerd. Noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden worden betrokken bij het meerjaren uitvoeringsprogramma (MUP) en jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP). Uit een draagkracht onderzoek naar kunstwerken ouder dan 15 jaar of een lengte groter dan 12 m is gebleken de 4 kunstwerken niet voldoen aan de huidige voorschriften. De verkeersbruggen in de Oude Schaarsestraat, Stompendijk en Palkerdijk zijn in 2016 gerenoveerd en de duiker in de Rijdtsestraat is hersteld. De beschikbare middelen voor 2017 volstaan voor de geplande noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden en vervangingen op termijn.

Financiële aspecten
Investeringen betreffen maatschappelijk nut worden in beginsel niet geactiveerd. Voor omvangrijke uitgaven sparen we eerst door het vormen van een voorziening, waaruit we de uitgaven voor groot onderhoud en vervanging dekken. Voor het reguliere onderhoud bestaat een budget in de exploitatie.

Achterstallig onderhoud
Met uitzondering van de hiervoor genoemde vier kunstwerken en enig achterstallig onderhoud aan de dassenrasters is achterstallig onderhoud niet aanwezig. De resultaten van de draagkracht berekeningen worden betrokken bij het JUP 2017.

4- Groen

Areaal /Kengetallen

Bomen	28.768	Stk
Bosplantsoen	8.914	Are
Sierplantsoen	2.090	Are
Hagen	234	Are
Gazon	11.108	Are
Ruw Gras&Bermen	11.691	Are

Beleidkader
In 2006 is het Groenstructuurplan Kleine Kernen vastgesteld en in 2007 het Groenstructuurplan Wijchen. Beide zijn een leidraad geweest voor renovaties van openbaar groen, maar ook verzoeken om grondverkoop en ontwikkelingsplannen. Hiervoor zijn ook beleidsregels uitgifte groenstroken opgesteld. In 2009 is het beheerplan Vormersbos opgesteld. Hierin staat omschreven hoe het beheer van het Vormersbos de komende 10 jaar ingevuld gaat worden. Niet alleen voor het groenonderhoud, maar ook voor bewoners is zo duidelijk hoe het bos zich de komende jaren gaat ontwikkelen. In 2009 is ook de lijst met waardevolle bomen gemeente Wijchen vastgesteld. Deze bomen zijn waardevol door hun leeftijd, voorkomen of soort. De bomen die landelijk geregistreerd staan als monumentaal zijn ook op deze lijst opgenomen. Op dit moment beheren we de gemeentelijke parken op beheerniveau C. Park Noord en park Diemewei hebben een duidelijke visie qua inrichting en onderhoud.

Voor het dagelijks beheer van het groen zijn in het IBOR duidelijke randvoorwaarden gesteld. Deze en het vastgesteld beeldkwaliteitsniveau bepalen de mate van renovaties en keuze van inrichtingen van het openbaar groen.

Financiële aspecten
Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Het budget met de noemer renovatie groen wordt gereserveerd als dekking voor het uitvoeringsprogramma. Hieraan gekoppeld hebben we de voorziening rationeel Groenbeheer welke een egaliserend karakter heeft over de jaren.

Achterstallig onderhoud
Jaarlijks worden conform het jaarlijks uitvoeringsprogramma diverse groenrenovaties uitgevoerd. In 2016 is met name in Wijchen Noord en Saltshof een forse inhaalslag gemaakt voor het wegwerken van achterstallig groenonderhoud. Het minimale beeldkwaliteitsniveau C, dat we sinds 2010 hanteren, heeft een nadelige invloed op de kwaliteit van het groen. De ervaring van de afgelopen jaren laat zien dat het groen daardoor eerder aan renovatie toe is. Bij het nieuw op te stellen IBor plan zal dit inzicht worden betrokken.

5- Riolering

Areaal /Kengetallen

Lengte vrijvervalriolering	222,45	Km
Lengte persleiding	21,0	Km
Lengte drukriolering	82,56	Km
Lengte vacuümriolering	12,96	Km
Aantal Putten	5.830	Stk
Aantal gemalen	34	Stk
Aantal pompputten	513	Stk
Aantal IBA's	15	Stk
Wadi's	14	Stk
Randvoorzieningen	11	Stk

Beleidskader

Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
Op 2 februari 2012 heeft de gemeenteraad het 'verbreed' Gemeentelijke Rioleringsplan 2011-2015 (vGRP) vastgesteld. Daarbij heeft de gemeenteraad gekozen voor het ambitieniveau 'Zekerheid op maat'. In het vGRP zijn de gemeentelijke zorgplichten voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater nader uitgewerkt.
Op grond van de doelstellingen voor samenwerking in de afvalwaterketen (beperken kostenstijging, verbeteren kwaliteit en verminderen kwetsbaarheid) hebben gemeenten Druten, Beuningen, Heumen en Wijchen afgesproken een gezamenlijk GRP op te stellen. De samenwerkende gemeenten blijven daarbij verantwoordelijk voor het eigen beleid en bevoegd voor het vaststellen van het GRP. Het nieuwe gezamenlijke GRP gaat pas per 2018 in vanwege het harmoniseren van de planperioden van de huidige GRP's van de samenwerkende gemeenten (Wijchen 2011-2015, Heumen 2012-2017, Beuningen en Druten 2013-2017). De planperiode van het vigerende GRP Wijchen is daarom met 2 jaar verlengd. De verlenging heeft geen gevolgen voor de ontwikkeling van de rioolheffing in Wijchen.

Rioolbeheerplan
Eveneens op 2 februari 2012 is het Rioolbeheerplan 2011-2015 vastgesteld (als onderdeel van het vGRP). Via gerichte rioolvervangingsprojecten wordt invulling gegeven aan de realisatie van de in het beheerplan genoemde actiepunten en onderhoudswerkzaamheden.

Financiële aspecten
De kosten verbonden aan de riolering worden afgedekt middels de rioolheffing. Initiële investeringen worden als economisch nut geactiveerd. De vervangingsinvesteringen worden ten laste van de voorzieningen gebracht.
Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Daarnaast zijn er een drietal voorzieningen ten behoeve van de vervangingsinvesteringen. Jaarlijks wordt er, conform het rioolbeheerplan, gedoteerd om ook op lange termijn de vervangingen te borgen. Daarnaast bestaat nog de egaliserende reserve om behaalde efficiency resultaten terug te kunnen vertalen in de heffing of extra voorzieningen.

Achterstallig onderhoud
Aan de hand van rioolinspecties wordt input gegeven aan het meerjaren uitvoerings-programma (MUP) en jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP). De afgelopen 10 jaar zijn alle riolen in Wijchen geïnspecteerd en vervangingen conform uitgevoerd. In 2017 wordt het rioolbeheerprogramma geactualiseerd. Als basis gelden de inspecties. De financiële consequenties worden betrokken bij het in 2018 nieuw op te stellen vGRP.

6- Watergangen

Areaal /Kengetallen

Lengte B-Watergangen	10	Km
Lengte C-Watergangen	10	Km
Ontv.plicht A-watergangen	75	Km

Beleidkader
De waterhuishouding van Wijchen en omliggend gebied wordt verzorgd door waterschap Rivierenland. De gemeente en het waterschap streven naar een watersysteem met een goede waterkwaliteit. Daarnaast is het van belang dat alle neerslag en kwel kan worden opgevangen en wordt afgevoerd.

De gemeente Wijchen is opgedeeld in drie afwateringseenheden:
- Het gebied ten noorden van A326:
  omvattende de kernen Bergharen, Batenburg en Hernen. Het water in dit gebied wordt afgevoerd via de Nieuwe Wetering naar het gemaal Bloemers bij Appeltern.
- Het bemalingsgebied Citters I:
  ten zuiden van de kern Wijchen inclusief de zuidrand van de kern en Niftrik. Het bemalingsgebied Citters I watert af op de Maas via de Niftrikse Wetering en het gemaal Citters I.
- Het bemalingsgebied Citters II:
  ten zuiden en zuid-oosten van Citters I, grenzend aan de rivier de Maas (incl. kern Balgoij). Het bemalingsgebied Citters II watert af op de Maas via de Balgoijse Wetering en het gemaal Citters II.

De gemeente heeft het beleid te willen baggeren binnen het onderhoudsprofiel. Het watersysteem wordt hiermee op orde gehouden en voldoet voor zeker 10 jaar aan de legger van het waterschap. Het onderhoud van de waterpartijen en watergangen is opgenomen in het baggerplan. Daarin is planmatig aangegeven op welk moment aan een waterpartij onderhoud gepleegd moet worden. Aan de hand van detailinspecties wordt input gegeven aan het meerjaren uitvoerings- programma (MUP) en jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP).

Financiële Aspecten
Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Daaraan gekoppeld is de voorziening baggeren waterpartijen. Deze voorziening wordt gevormd vanuit het taakveld riolering 60% en vanuit de algemene middelen 40%.

Achterstallig onderhoud
Er is momenteel geen sprake van achterstallig onderhoud.

7- Gebouwen

Areaal /Kengetallen

Gebouwen bedrijfsvoering	5	Stk
Wijkcentra/MFA's	15	Stk
Sportzalen/sporthallen	7	Stk
Woningen	7	Stk
Kunstwerken	45	Stk
Overige	16	Stk

Beleidskader
Gemeentelijk vastgoed is geen doel maar een middel om bepaalde doelen te verwezenlijken. In september 2005 is het gebouwenbeleidsplan aan ons college aangeboden. In dit plan zijn onder andere opgenomen de gebouwen die eigendom van de gemeente zijn, de gebouwen waarvan de gemeente het onderhoud verzorgt en de eigendomsverhoudingen, de digitale tekeningen, de functiebepaling, de instandhoudingtermijn en uiteraard de meerjarenonderhoudsplanning. Sinds 2005 is het gemeentelijk vastgoedareaal onder andere als gevolg van de bouw van MFA's en Arcus met ca. 40.000 m2 toegenomen. Echter als gevolg van de overheveling van het buitenonderhoud van de "stand-alone"scholen naar de stichting Kans en Kleur is het areaal ook weer afgenomen. Met ingang van 1-1-2015 is, met inachtneming van de overeenkomst met Stichting Kans en Kleur (zie onder), de gemeente verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van ca 62.000m² bvo.
Vanwege de nieuwe ontwikkelingen wordt het gebouwenbeheerplan momenteel herzien. Het is de bedoeling dat dit plan dit najaar aan het college ter vaststelling wordt aangeboden.

In 2014 is door Asset een nul-meting verricht van het gemeentelijke vastgoed. Deze nul-meting vormt de basis voor het conditiegestuurd onderhoudssysteem. Vanaf januari 2016 wordt, als het gaat om vastgoedbeheer, gebruik gemaakt van het systeem O prognose.
Met ingang van 1 januari 2015 is het buitenonderhoud van de scholen een verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. In het najaar 2016 hebben we een overeenkomst gesloten met Kans en Kleur met betrekking tot het buitenonderhoud van scholen in de MFA's. Met terugwerkende kracht is het buitenonderhoud van deze scholen voor rekening van de gemeente. De gemeente ontvangt daarvoor een vergoeding van Kans en Kleur. Deze overeenkomst is voor de gemeente budgettair neutraal in die zin dat de uitgaven niet hoger zijn dan de inkomsten.
Het beleid is dat het gemeentelijk vastgoed op conditieniveau 3 (met selectieve neerschudding naar 4 op de bouwkundige aspecten) wordt onderhouden. Dit is gebaseerd op de NEN 2767.

Financiële aspecten
Investeringen in betreffende gebouwen worden geactiveerd en lineair afgeschreven in 40 jaar. Kapitaallasten van vervangingsinvesteringen worden in de meerjarenraming opgenomen. Vervangingen van installaties worden uit de onderhoudsreserve gedekt. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. De dotaties in de reserve onderhoud volstaan als dekking voor de lange termijn planning. De reserve heeft hiermee een egaliserend karakter over de jaren.

Achterstallig onderhoud
Met uitzondering van achterstallig onderhoud aan het gemeentekantoor is achterstallig onderhoud niet aanwezig. Vanwege de verhuizing van de gemeentelijke organisatie medio 2017 zal enkel waar het gaat om het huidige gemeentekantoor instandhoudingsonderhoud plaatsvinden.

Paragraaf 6: Financiering

Begripsbepaling
Het doel van deze paragraaf is om de raad te informeren over het treasurybeleid en de beheersing van financiële risico's. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Treasury is het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden.

Inleiding
Vanaf 2001 is de Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) van kracht. Het doel van deze wet is onder andere om op een verantwoorde, prudente en professionele wijze de inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie (financieringsactiviteiten) van de gemeente middels een statuut te regelen. Gelijktijdig met het aanbieden van de begroting 2017 stelt de Raad de nieuwe financiële verordening vast en het daarbij behorende financieringsstatuut. Daarin staan onze eigen regels inzake de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten, alsmede de administratieve organisatie van de financieringsfunctie.

Wettelijke voorschriften
Deze paragraaf moet voldoen aan het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

In artikel 13 van het BBV staat:

De paragraaf betreffende de financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Beleid omtrent financiering en rentevisie
De hoofdpunten van het beleid omtrent financiering is opgenomen in het financieringsstatuut. Daarin staat dat we zoveel als mogelijk risico's afdekken en proberen te voorkomen. Zo zijn we geen bank van lening en gaan we niet beleggen om rendement te halen. Voor het hanteren van rentepercentages voor toekomstige leningen en/of roodstand baseren we ons op de toetsingskaders van de provincie en visies van de grote banken in Nederland en de Bank Nederlandse gemeenten (BNG). Daarbij hanteren we het voorzichtigheidsprincipe (want risicomijdend). Dit resulteert erin, dat we aan de bovenkant van de bandbreedte gaan zitten voor de rentepercentages die we gebruiken bij de verwachte herfinancieringen en roodstand.

Risicobeheer
Het risicobeheer is ook in ons financieringsstatuut geregeld. Daarin staan de volgende algemene uitgangspunten:
- De gemeente mag leningen of garanties uit hoofde van de "publieke taak" uitsluitend verstrekken aan door de Gemeenteraad goedgekeurde derde partijen, waarbij vooraf de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij wordt getoetst. De gemeente is geen bank van lening en zal pas in uiterste instantie over gaan tot het verstrekken van leningen;
- De gemeente mag geld uitlenen wat ze niet meteen nodig heeft. Daarbij geldt dat er geen risico gelopen mag worden en dat het niet met het doel is om rendement te

maken door het lopen van overmatig risico. Beleggen is niet toegestaan;
- Het gebruik van derivaten is niet toegestaan.

Met de inwerkingtreding van de Wet Verplicht Schatkistbankieren is het niet langer toegestaan middelen aan te houden boven de toegestane norm op de lopende rekening of spaarrekening, of het aangaan van beleggingen.

Risicobeheer; de Kasgeldlimiet en Rente-risiconorm
De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn koersrisico's, renterisico's en kredietrisico's.

- **Koersrisico's**
  De koersrisico's voor onze gemeente zijn zeer beperkt omdat we onze overtollige middelen in de schatkist moeten aanhouden. We hebben geen aandelen of deposito's meer als beleggingen. De laatste schatkistpapieren zijn in 2015 verkocht. Valutarisico's hebben we niet, omdat we in principe alleen maar met Euro's werken. Verplichtingen in andere valuta kunnen we alleen in uitzonderingsgevallen aangaan.
- **Renterisicobeheer**
  De kasgeldlimiet geeft het renterisico op korte termijn weer. Hieronder vallen alle kortlopende financieringen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar. Het doel van deze limiet is om te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken gaan optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen. Het niveau van de kasgeldlimiet, is beperkt tot 8,5% van het totaal van de begroting. De wettelijk toegestane kasgeldlimiet van 8,5% wordt in het meerjarenperspectief niet structureel overschreden.
- **Renterisiconorm**
  De renterisico's op de vaste schuld worden ingekaderd door de renterisiconorm. Jaarlijks mogen de renterisico's door renteherziening en herfinanciering - van leningen met een looptijd vanaf 1 jaar - niet hoger zijn dan 20% van het begrotingstotaal. De rente risiconorm houdt in dat de aflossingen en renteherzieningen samen maximaal 20% van het begrotingstotaal mag zijn. De aflossingen op de leningen die we 1 op 1 aan derden doorverstrekken (Talis) tellen hierbij niet mee. Onderstaande tabel geeft aan dat de gemeente Wijchen ruim binnen de rente risiconorm blijft.

Tabel 18: Bedragen x €1000

	2017	**2018**	**2019**	**2020**
20% van Begrotingstotaal *	17.798	17.798	17.798	17.798
Aflossingen	10.984	984	184	484
Saldo	**4.770**	**14.770**	**15.570**	**15.270**

*begrotingstotaal 2017 (€ 88.989.000)

Gewaarborgde geldleningen
De gemeente staat garant voor de betaling van de rente en aflossing bij een aantal afgesloten leningen van externe partijen. Het bedrag waarvoor de gemeente eventueel kan worden aangesproken is het restant bedrag van de lening op moment dan niet meer aan de betalingsverplichting wordt voldaan en is afhankelijk van het percentage overeengekomen in de garantstelling. Naast leningen aan sportverenigingen, zijn het vooral leningen voor woningbouwcorporaties en de Nationale Hypotheekgarantie.

Woningbouwcorperaties
De kans dat de gemeente voor geldleningen van de woningbouwcorporaties als borg wordt aangesproken is zeer klein. Daarnaast staat het Rijk voor 50% garant. De kans dat een beroep wordt gedaan op onze gemeente voor deze achtervang positie is uiterst klein omdat:
- Elke toegelaten instelling die deelnemer is bij het WSW jaarlijks wordt onderworpen aan een kredietwaardigheidtoets;
- Het WSW een zodanige buffer heeft opgebouwd en evt. nog aanvullend kan beschikken over de gelden (obligo's) die de corporaties verplicht hebben aangehouden;

Nationale hypotheekgarantie

Wijchen is 50% achtervang voor de tussen 1 januari 1995 en 1 januari 2011 verleende Nationale Hypotheekgaranties door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen. Vanaf 2011 heeft het Rijk de achtervangpositie overgenomen. De stichting schrijft medio 2015 in haar liquiditeitsprognose 2016-2021 dat zij aanspraken op het fondsvermogen verwacht, maar dat dit naar verwachting niet zal leiden tot een aanspraak jegens de gemeenten. Vanaf 1 januari 2011 staan gemeenten niet langer garant, maar komt dit geheel te rusten op het Rijk.

Opgenomen leningen

Tabel 19: Opgenomen leningen

Stand per 31 december (x € 1.000)	**2016 (verwacht)**	**2017 (prognose)**	**2018 (prognose)**	**2019 (prognose**	**2020 (prognose)**
Eigen financiering	13.956	11.972	10.988	10.804	10.619
Specifiek voor Woningbouw	9.292	8.784	8.269	7.747	7.218
Opgenomen leningen totaal	**23.248**	**20.756**	**19.257**	**18.551**	**17.837**

De lening die specifiek voor woningbouw zijn aangetrokken, zijn weer doorgeleend aan woningbouwcorporaties. De overige leningen zijn voor eigen financieringen aangetrokken en deels doorgeleend aan verenigingen of stichtingen. In 2016 moeten we 1 lening van € 5 miljoen aflossen. In 2017 lossen we 2 leningen af van ieder € 5 miljoen, dus € 10 miljoen in totaal. Op basis van de huidige liquiditeitsprognose verwachten we in 2017 dat we € 15 miljoen tekort hebben. Daarvoor denken we nieuwe leningen aan te gaan van € 9 miljoen. Daarbij is rekening gehouden met de huidige kredietfaciliteit bij de BNG, waardoor we voor € 7 miljoen goedkoop rood kunnen staan Dit hangt met name af van de kasstroom van de bouwgrondprojecten, project gemeentekantoor (W21) en Keerspoor.

Uitgezette leningen en deelnemingen

Om inzicht te verschaffen in de uitgezette leningen verwijzen we naar onderstaand overzicht. Hierbij sluiten we aan bij de indeling volgens de voorgeschreven balansindeling IV-3.

Tabel 20: Uitgezette leningen

Stand per 31 december (x € 1.000)	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen (A1311)	439	439	439	439	439
Woningbouwcorporaties (A1321)	9.313	8.827	8.342	7.857	7.372
Leningen aan deelnemingen (A1322)	1.541	1.280	1.019	758	498
Overige langlopende leningen (A1331b)	10.030	9.261	8.466	7.640	6.783
Eindtotaal	**21.323**	**19.808**	**18.267**	**16.695**	**15.092**

- **Hypotheken en garanties ambtenaren**
  Per 1 augustus 2009 is er een verbod op het verstrekken van hypotheken en garanties aan gemeentepersoneel van kracht. Het ministerie beroept zich op de Wet fido (Financiering Decentrale Overheden), sinds 2001 van kracht, waaruit volgens de minister volgt dat publiek geld niet voor niet-publieke doeleinden, zoals hypotheekverstrekking, ingezet mag worden. Het verbod strekt zich ook uit tot het geven van garantie door de gemeente op een door een andere instelling te verschaffen (hypothecaire) geldlening. Er worden na 1 januari 2009 geen hypotheken meer verstrekt. Bestaande hypotheken lopen via een zogenaamde "sterfhuisconstructie" af. Er mogen geen nieuwe leningen en/of garanties meer worden verstrekt. Van lopende leningen en/of garanties is het toegestaan dat zij uit- dan wel aflopen. In bovenstaande tabel zijn deze opgenomen onder Overige langlopende leningen (A1311b).

Financieringsbehoefte
De financieringsbehoefte baseren we op de verwachte uitgaven en inkomsten (liquiditeitsplanning). Daarbij houden we rekening met onder andere de exploitatie, aflossingen op leningen en uitgaven voor projecten. Deze liquiditeitsplanning vergelijken we met ons banksaldo. Als blijkt dat we onvoldoende geld op de bank hebben, kunnen we ervoor kiezen om (voordelig) rood te staan bij de bank, of een lening aan te trekken. Dit is afhankelijk van de goedkoopste optie. We spreken van een lening als de looptijd langer vast staat dan 1 jaar.
Op basis van de liquiditeitsplanning en zonder het aantrekken van nieuwe leningen is de verwachte ontwikkeling van ons banksaldo als volgt:

Verwacht banksaldo (x € 1.000)	***1-1-2017***	***1-1-2018***	***1-1-2019***	***1-1-2020***
	3.685	-14.795	-11.178	-5.781

Met onze bank (BNG) hebben we afspraken over roodstand. Tot ongeveer € 7 miljoen kunnen we voordelig rood staan. Dat betekent dat we voor het meerdere zullen overgaan tot het aantrekken van leningen. We verwachten op basis van deze uitkomsten in 2017 een lening van € 9 miljoen aan te moeten trekken. De rest kunnen we met korte financiering (voordelige roodstand) overbruggen. Afhankelijk van de rentestanden en verwachtingen kunnen we er ook voor kiezen om het hele bedrag als langlopende lening af te sluiten.

Rente
Onze visie over de rente is een afgeleide van de visie van de grootbanken en onze huisbank, de BNG. Daarnaast houden we rekening met het toetsingskader van de Provincie Gelderland. De banken verwachten een lage, maar licht oplopende rente. Wijchen hanteert voor de berekening van de in 2017 aan te trekken leningen voorzichtigheidshalve een percentage van 2,5%. In meerjarenperspectief laten we dit percentage langzaam oplopen. Daarmee voldoen we aan de provinciale toets, die een voorzichtig rentebeleid voorstaat.

Onze rentelasten zijn als volgt:

Bedragen x € 1.000	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
<u>Rentekosten</u>				
Rente langlopende geldleningen	322	286	280	275
Rente kortlopende geldleningen	29	60	22	0
Rente geldleningen woningbouw	212	200	188	175
Rente overig	18	18	18	18
<u>Rente-opbrengsten</u>				
Hypotheekrente ambtenaren	-206	-188	-169	-150
Rente langlopende geldleningen	-256	-224	-189	-151
Rente kortlopende geldleningen	0	0	0	0
Rente geldleningen woningbouw	-222	-207	-195	-183
Rente overig	-8	-8	-8	-8
Rente huurkoop	-9	-9	-9	-9
Rentekosten kapitaallasten	-1.153	-1.266	-1.210	-1.486
Rente Eigen vermogen berekend	1.057	1.067	1.274	1.530
Rente Eigen vermogen naar taakvelden	-1.057	-1.067	-1.274	-1.530
Saldo	**-1.274**	**-1.336**	**-1.272**	**-1.519**

Toerekening van rentelasten aan grondexploitaties, reserves, investeringen en taakvelden

In de nu voorliggende begroting rekenen we standaard rente toe aan de grondexploitaties. De wijziging in het BBV zijn doorgevoerd, waarbij is vastgesteld hoe de toe te rekenen rente voor de verschillende onderdelen moet worden bepaald..

De volgende uitgangspunten verwerkt:

Grondexploitaties:
De berekening van de rente aan de grondexploitaties is voorgeschreven. Dit is het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen, indien geen sprake is van projectfinanciering;

Reserves:
We rekenen rente toe aan de reserves (eigen vermogen). Volgens de voorschriften is deze rente maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen. Dit betekent ook dat wanneer er geen aangetrokken financiering is, er geen rente over het eigen vermogen en/of voorzieningen kan worden berekend.

Verdeling naar taakvelden:
We moeten volgens de verslaggevingsvoorschriften van het BBV rente toerekenen aan de taakvelden. Dit is het saldo van de rentebaten en –lasten dat overblijft na de verwerking van de rente aan de grondexploitatie. Dat saldo rekenen we evenredig toe aan de taakvelden, op basis van de boekwaarde van de materiele vaste activa per 1 januari van het betreffende jaar, met een minimum van 0%. Daarbij proberen we de fluctuatie in het rentepercentage zo klein mogelijk te houden in meerjarenperspectief. Het rentepercentage dat we hier berekend hebben hanteren we ook bij voorgenomen investeringen.

	Bedragen x € 1.000	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
a	Rentelasten korte en lange financieringen	-581	-564	-507	-468
b	Externe rentebaten totaal	702	635	569	501
a-b	**Totaal door te rekenen externe rente**	**121**	**71**	**62**	**33**
c1	Rente aan grex	35	36	37	37
c2	Rentelast "projectfinanciering" (m.n. Talis)	-212	-200	-188	-175
c3	Rentebate "projectfinanciering" (m.n. Talis)	222	207	195	183
C		**45**	**43**	**44**	**44**
1-c	**Saldo door te berekenen externe rente**	**166**	**114**	**106**	**77**
d1	rente toegerekend aan het eigen vermogen	-1.057	-1.067	-1.274	-1.530
d2	rente toegerekend aan voorzieningen				
		-1.057	**-1.067**	**-1.274**	**-1.530**
e	**Aan taakvelden toe te rekenen rente**	**-891**	**-953**	**-1.168**	**-1.453**
f	Werkelijk aan taakveld door te rekenen rente	-1.153	-1.265	-1.210	-1.486

	Renteresultaat Taakveld Treasury	**262**	**313**	**42**	**33**

Het Renteresultaat is een onderdeel van het taakveld Treasury. Wijchen heeft een positief (afnemend) renteresultaat binnen dit taakveld. Uit de voorschriften komen de volgende te hanteren rentepercentages. Deze percentages worden jaarlijks opnieuw berekend.

	2017	**2018**	**2019**	**2020**
Rente Bouwgrondexploitaties	1,60%	1,62%	1,56%	1,44%
Rente Eigen vermogen	3,05%	3,22%	3,84%	4,00%
Rente-omslag naar de taakvelden berekend	1,35%	1,32%	1,69%	2,20%
Rente-omslag naar de taakvelden genormeerd	1,75%	1,75%	1,75%	2,25%

Paragraaf 7: Bedrijfsvoering

Inleiding
Bedrijfsvoering is de sturing en beheersing van de primaire en ondersteunende processen om het voorgenomen beleid en de daarmee samenhangende doelstellingen van onze gemeente te realiseren.

Een goede bedrijfsvoering is een voorwaarde voor het uitoefenen van ons beleid, de dienstverlening aan burgers en de uitvoering van projecten. De kwaliteit van de uitvoering van de programma's is in grote mate afhankelijk van de kwaliteit van de bedrijfsvoering. In deze paragrafen informeren wij u over de belangrijkste bedrijfsvoeringsprocessen binnen onze gemeente.

U treft informatie aan over het beleid, de organisatie, het personeelsbeleid, informatisering, facilitaire zaken, communicatie en het financieel beheer. Wij informeren u over de stand van zaken en over de onderwerpen waar de komende jaren het accent op ligt. In programma 7 Bestuur wordt ook ingegaan op specifieke bedrijfsvoerings-elementen.

Beleid van de bedrijfsvoering
Onze organisatiestructuur is een afgeleide van het zogenoemde afdelingenmodel. De organisatie staat onder algemene leiding van een directeur/gemeentesecretaris, ondersteund door een MT bestaande uit zes afdelingsmanagers. Binnen de afdelingen, aangestuurd door afdelingsmanagers, worden de gemeentelijke diensten en producten gerealiseerd.

Gezamenlijk dragen we verantwoordelijkheid voor de sturing van de bedrijfsvoeringsprocessen. Over onze bedrijfsvoering leggen we periodiek verantwoording af. We monitoren de kwaliteit van onze dienstverlening en laten via onderzoeken zien dat we efficiënt met gemeenschapsgelden omgaan. Daarnaast vergelijken we onze inzet regelmatig en systematisch met vergelijkbare organisaties (benchmarks) en nemen die beleidsmaatregelen die het gewenste maatschappelijke effect sorteren.

Ter ondersteuning van het bovenstaande zetten wij specifieke instrumenten in, zoals de jaarlijkse programmabegroting, maandelijkse managementrapportages (maraps), drie programmarapportages (proraps) en de programmarekening. In opdracht van de rekenkamercommissie, of vanuit ander perspectief, verrichten we onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid van de bedrijfsvoering. De resultaten van deze onderzoeken leggen we aan uw raad voor.

Organisatiemodel en besturingsfilosofie
In onze besturingsfilosofie zijn de verhoudingen tussen de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders, de directie, de afdelingsmanagers en de medewerkers weergegeven. Deze besturingsfilosofie is vastgelegd in het 'Organisatie inrichtingsbesluit gemeente Wijchen'. Onlangs is de organisatieverordening opnieuw vastgesteld op basis van de indeling in zes afdelingen. Als uitgangspunt voor ons besturingsmodel geldt integraal management. Dat houdt in dat elke afdelingsmanager verantwoordelijk is voor zowel de inhoud van zijn of haar beleidsterrein, als voor de budgetbeheersing, personeelszorg en andere middelen die nodig zijn om de taken uit te voeren. Uiteraard binnen de vastgestelde (financiële) beleidskaders die door de raad zijn vastgesteld.

De afdelingsmanagers opereren, binnen de grenzen die door het college en de directie zijn vastgesteld, met een grote mate van eigen verantwoordelijkheid. Ook aan medewerkers wordt een hoge mate van eigen verantwoordelijkheid toegekend. Met het project "W21 Werkt" werken we er hard aan om collega's de vrijheid en verantwoordelijkheid te geven die passen bij professionals.

Personeel en organisatie
2017 wordt een bijzonder jaar voor onze medewerkers. Niet alleen gaan wij verhuizen naar een hedendaags kantoor aan de overkant, ook zijn wij – als de raden van Wijchen en Druten hun fiat hebben gegeven – druk doende met de voorbereiding van de ambtelijke fusie Wijchen-Druten. Dit biedt nieuwe kansen en mogelijkheden voor medewerkers. Tegelijkertijd zullen de veranderingen en de onzekerheid die daar onvermijdelijk bij hoort, ook veel van hen vragen.

Bij het management ligt de verantwoordelijke taak om medewerkers zo goed mogelijk te faciliteren in dit proces. Met het project 'W21 Werkt' hebben we al ingezet op een ander type werkorganisatie, op andere werkwijzen en op een cultuur met herkenbare waarden. In het nieuwe gemeentekantoor en in de toekomstige fusie-organisatie krijgen plaats- en tijdonafhankelijk werken, resultaatgericht werken, samenwerking en de relatie 'mens en werk' en leiderschap blijvend aandacht.

Informatievoorziening
Moderne en adequate digitale voorzieningen, naar binnen en naar buiten gericht, zijn van groot belang. Het draagt bij aan de kwaliteit en de efficiëntie van werken. Verder biedt het inwoners de mogelijkheid om snel informatie te vergaren over afhandeling van zaken en over eigentijdse (digitale) diensten en producten. Eigentijdse ICT-voorzieningen zijn daarbij nodig. Stap voor stap zijn we de achterstand die we hadden op ICT-gebied en op het gebied documentaire informatievoorziening (DIV) aan het inlopen.

Stappen die we daarin gezet hebben, zijn bijvoorbeeld:

- de invoering van zaakgericht werken (waarmee we voor anderen en voor onszelf meer inzicht hebben in de werkvoortgang);

- de digitalisering van onze archieven (medio 2017 is ons archief digitaal te raadplegen);

- meer digitale diensten op onze website.

Facilitaire Zaken
De dienstverlening van facilitaire zaken gaat veranderen met de nieuwe huisvesting. Voorop staat dat de facilitaire voorzieningen onze collega's ondersteunt om hun werk goed te doen.

De arbocoördinatie wordt centraal uitgevoerd door de afdeling P&O. Wij voldoen aan de doelvoorschriften die door de centrale overheid zijn vastgesteld. Dit betekent dat we met zo min mogelijk regels en met een minimum aan administratieve lasten vorm en inhoud geven aan ons arbobeleid. We maken regelmatig ruimte voor risicoanalyses. We beschikken over een opgeleide bedrijfshulpverleningsorganisatie die jaarlijks minimaal één keer een ontruimingsoefening organiseert.

Communicatie
Een belangrijke taak van ons team communicatie is het ondersteunen van bestuurders, directie, managers, projectleiders en beleidsmedewerkers bij interne en externe communicatie. Communicatie wordt in dat opzicht ingezet ter verbetering van de dienstverlening, als instrument voor beleid en management en bij grote en kleine projecten, voor public relations, promotie en marketing, voor democratisering van het beleid met de burger als partner en voor het vergroten van de betrokkenheid van inwoners voor hun kern, wijk en dorp. Meer en meer maken we daarbij gebruik van social media. In 2016 hebben wij een facebook-pagina geopend.

Rapportage en verantwoording
In onderstaand schema zijn de huidige instrumenten van de planning & control weergegeven. De raad wordt via de auditcommissie ook buiten de reguliere prorapcyclus betrokken bij de tussentijdse maandrapportages.

Doelmatigheid & Doeltreffendheid
Uw raad heeft op basis van art. 213a van de Gemeentewet de verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid vastgesteld. In de verordening is opgenomen dat het college de doelmatigheid van (onderdelen van) organisatie-eenheden van onze gemeente en de uitvoering van onze taken onderzoekt. We beperken ons tot twee benchmarkonderzoeken, namelijk “Waar staat je gemeente” en “Vensters op Bedrijfsvoering”.

Prestatiemeting en Benchmarking
De organisatie ontwikkelt prestatie-indicatoren en voert benchmark onderzoeken uit. Het doel hierbij is om meer inzicht te geven in de prestaties die onze organisatie levert en hier meer op te sturen. Daarnaast vergelijken we onze prestaties met de prestaties van vergelijkbare gemeenten, met als doel van elkaar te leren en te blijven werken aan het verbeteren van de eigen kwaliteit. De gemeente Wijchen deel aan “Waar staat je Gemeente” en “Vensters op Bedrijfsvoering” die door KING worden gecoördineerd. Waar het eerste, organisatie-brede benchmarkonderzoek gericht is op externe dienstverlening, is het laatste onderzoek gericht op de interne bedrijfsprocessen.

Paragraaf 8: Verbonden partijen

Algemeen
De gemeente heeft zich verbonden met diverse partijen die, ten behoeve van het publiek belang, werkzaamheden uitvoeren voor de gemeente. Verbonden partijen zijn partijen waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als financieel belang heeft.

Bestuurlijk belang: het hebben van zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Financieel belang*:* het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichting niet nakomt.

Gemeenten kunnen met zeer diverse partijen een relatie hebben, bijvoorbeeld deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, openbare lichamen op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR), stichtingen en verenigingen. Maar er is dus lang niet altijd sprake van een Verbonden partij.

Ontwikkelingen

- **Gemeenschappelijke Regelingen**
  Gemeenschappelijke regelingen zijn zelfstandige organisaties, die ontstaan uit samenwerkingsverbanden van gemeenten. De deelnemende gemeenten hebben hierin een actieve rol in het bepalen van het beleid en de financiële kaders. Besluiten worden bij meerderheid van stemmen. De overige gemeenten dienen zich hieraan te conformeren. Aangezien er vaak sprake is van een groot financieel belang en dus risico voor de gemeente was de wens aanwezig een betere sturing te krijgen op de GR-en. De raden van de regiogemeenten zijn akkoord gegaan met het instellen van een toezichtfunctie die namens de regiogemeenten intensief financieel en control toezicht uitoefent op de grote gemeenschappelijke regelingen in de regio Nijmegen (BREED, GGD, MARN en Veiligheidsregio). De bedoeling is te komen tot een adequaat sturingskader waardoor risico's tijdig gesignaleerd worden en daardoor beperkter zijn. Het control orgaan is binnen de afdeling stadscontrol van de gemeente Nijmegen gepositioneerd als een onafhankelijke toezichtfunctie.

- **BRN**
  De voorwaarden waaraan gemeenschappelijke regelingen moeten voldoen zijn per gemeenschappelijke regelingen vastgelegd. Daarnaast is wettelijk vastgelegd dat de begroting voor 15 juli voorafgaand aan het begrotingsjaar en de jaarrekening voor 15 juli na afloop van het boekjaar moeten worden voorgelegd aan Gedeputeerde Staten. De toezichtfunctie heeft een normenkader, richtlijnen en uitgangspunten ontwikkeld waaraan de GR-en moeten voldoen. Deze kennen wij in Wijchen als BRN (Begrotingsrichtlijnen Nijmegen en Omstreken). Hierin zijn ook de kaders vastgelegd voor de financiële uitgangspunten.

Gemeenschappelijke regelingen

- **8.1 Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Regio Nijmegen (GGD) te Nijmegen.**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  De GGD Regio Nijmegen is de uitvoeringsorganisatie van de gemeentelijke taken die voor een belangrijk deel zijn vastgelegd in de Wet Publieke Gezondheid (2008). De taken die de GGD uitvoert dragen bij tot de bescherming en de bevordering van de gezondheid van de Wijchense bevolking. De belangrijkste taken die worden uitgevoerd zijn vroegsignalering van lichamelijke en geestelijke stoornissen en psychosociale problemen, voornamelijk door uitvoering van jeugdgezondheidszorg, en het opsporen en bestrijden van bronnen van infectieziekten. De financiering van de GGD is ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling 'Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Regio Nijmegen'.

  Ontwikkelingen 2017
  Voor de GGD is de territoriale congruentie een van de belangrijkste ontwikkelingen die op dit moment plaats vinden binnen de organisatie. Dit betekent dat de GGD regio Nijmegen en de GGD Rivierenland met elkaar de organisaties moeten afstemmen en inzetten. Per 1 juli 2014 zijn de organisaties gefuseerd. Behalve dat dit personele consequenties heeft zijn de financiële consequenties van belang. De bezuinigingen die de GGD zijn opgelegd gaan onverkort door en wij zullen kritisch blijven kijken naar de inzet en ondersteuning die door de GGD wordt geboden. De verwachting is dat meer en meer zal worden ingezet op het voorkomen van risicosituaties waarbij keuzes gemaakt gaan worden waar wel en waar geen of minder inzet gepleegd wordt.

- **8.2 Breed Werkvoorzieningsschap Nijmegen en Omstreken te Nijmegen.**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  Het Werkvoorzieningschap Nijmegen en Omstreken (BREED) voert voor zeven gemeenten in de regio de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) uit. Deze zeven gemeenten zijn: Nijmegen, Beuningen, Druten, Heumen, Berg en Dal, West Maas en Waal en Wijchen. Vanwege de komst van de Participatiewet per 1 januari 2015 is vanaf dat moment geen nieuwe instroom meer mogelijk in de Wsw.

  Ontwikkelingen 2016
  Met de besluitvorming over de MGR Rijk van Nijmegen en het regionale Werkbedrijf in 2014 is vast gelegd dat (delen van) Breed zullen opgaan in het Werkbedrijf. In het laatste kwartaal van 2015 zijn aan de betrokken gemeenteraden concrete plannen worden voorgelegd hoe Breed in het Werkbedrijf wordt opgenomen per 1 januari 2016. De liquidatie van de gemeenschappelijke regeling Breed volgt in 2016.

- **8.3 MGR Rijk van Nijmegen, Werkbedrijf.**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  Het Werkbedrijf is als eerste module van de MGR per 1 januari 2015 van start gegaan. Met het Werkbedrijf worden door de deelnemende gemeenten, het UWV en andere organisaties de handen ineen geslagen om de doelstellingen uit de Participatiewet te realiseren. Eén regeling voor de kwetsbaren op de arbeidsmarkt waarbij zoveel mogelijk mensen aan de slag gaan bij reguliere werkgevers. Een bijzonder samenwerkingsverband omdat hiermee het afbreken van de schotten tussen de verschillende regelingen, wordt doorvertaald naar de uitvoeringsorganisatie.

Ontwikkelingen 2017
Het jaar 2017 staat voor het Werkbedrijf in het teken van de doorontwikkeling van het Werkbedrijf en het neerzetten van de ambities en de gewenste werkwijze van het Werkbedrijf in de praktijk, zodat kandidaten, bedrijven en gemeenten een zo goed mogelijke dienstverlening geboden kan worden.
Vanaf 1-1-2016 is het werkvoorzieningsschap BREED toegevoegd aan de module werkbedrijf van de MGR. Daarnaast is de module ICT de MGR toegevoegd, maar Wijchen neemt deze module (vooralsnog) niet af. Tot slot is er een module bestuur, waar iedere deelnemende MGR gemeente in participeert.

Regionale samenwerking is niet meer weg te denken uit het openbaar bestuur. Dit openbaar bestuur dient in beginsel het belang van de burger. Wij onderschrijven het regionaal belang en het nut van samenwerking daarbinnen. Regionale samenwerking draagt bij aan ontwikkeling van een sterke regio.

In de platformfunctie die in 2017 een verder ontwikkeling ondergaat, is afstemming op strategische en bovengemeentelijke onderwerpen maar ook om kennis en ervaring te delen voor Wijchen van groot belang. De platformfunctie is een overlegtafel waar strategische opgaven op het niveau van het Rijk van Nijmegen, leidend zijn. De platformfunctie is voor de provincie aanspreekpunt voor onderwerpen die gemeente overstijgend zijn.
Om die reden is het uitbreiden van de MGR tot een grote "middenorganisatie" voor Wijchen nimmer een doel op zich.

- **8.4 G.R. Instituut Bijzonder Onderzoek Regio Zuid-Gelderland (IBO) te Wijchen.**

Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
Behartiging van de gemeenschappelijke belangen op het gebied van de naleving van sociale zekerheidswetgeving. Dit betreft de naleving van de onderhoudsplicht en terugvordering van teveel ontvangen uitkering door (voormalige) uitkeringsgerechtigden, onderhoudsplichtigen en partners van (voormalig) uitkeringsgerechtigden. Een onderzoek tot bijzondere controle op de naleving vindt plaats na een daartoe strekkende opdracht van de deelnemende gemeente aan het Instituut Bijzonder Onderzoek. Het IBO wordt in stand gehouden door de gemeenschappelijke Regeling tussen de gemeente Beuningen, Heumen, Berg en Dal en Wijchen. De gemeente Wijchen fungeert als centrumgemeente.

Ontwikkelingen 2017
Handhaven in de sociale zekerheid is een van de voornaamste beleidsdoelstellingen vanuit het huidige kabinet. Centraal staan een steviger aanpak van fraude in de sociale zekerheid, het betrappen van fraudeurs en het aanpakken van uitbuiting van werknemers. Per 1 januari 2013 is de wetgeving rondom handhaving fors aangescherpt. Dit resulteert in een hardere aanpak van (sociale zekerheid) fraude met daarbij behorende hogere straffen. De straffen bestaan uit een forse sanctie bij het schenden van de inlichtingenplicht (een boete die in verhouding staat tot de benadeling of het financiële gewin) en bij herhaalde fraude uitsluiting van uitkering gedurende enkele maanden.

Doordat de aangiftegrens in 2013 wederom verhoogd is (naar € 50k-) wordt in mindere mate gebruik gemaakt van bevoegdheden op grond van het Wetboek van Strafvordering. Het gevolg hiervan is dat meer zaken op bestuursrechtelijk niveau worden afgedaan.

Uitkeringsgerechtigden die zich niet aan de regels houden worden actief door het IBO opgespoord. Het is een verplichting voor de uitkerende instantie om onterecht verkregen uitkeringen terug te vorderen, ongeacht de hoogte daarvan.

Vanaf 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de nieuwe Jeugdwet en extra Wmo taken (begeleiding, dagbesteding en beschermd wonen GGZ). Gezien de vergroting van de verantwoordelijkheid voor (extra) kwetsbare doelgroepen en het daar bijbehorende budget, zijn ook de risico's op onrechtmatigheden groter geworden. Vanuit de wettelijke verdeling van taken en verantwoordelijkheden zijn gemeenten zelf primair verantwoordelijk voor het voorkomen en aanpakken van mogelijke fouten en fraude met zorggeld bij klanten en zorgaanbieders. Doelmatigheid, rechtmatigheid en kwaliteit worden daarmee steeds belangrijker. Werkprocessen en de organisatie moeten daarop ingericht zijn.

Voor de bestrijding van misbruik, oneigenlijk gebruik en handhaving Wmo 2015 en Jeugdwet willen we zoveel mogelijk aansluiten bij de visie/methodiek, zoals die wordt toegepast bij de uitvoering van de Participatiewet. Deze heeft preventieve en repressieve elementen met als doel spontane naleving van wet en regelgeving. Een regionale projectgroep is belast met de beleidsmatige, financiële en uitvoeringstechnische voorbereiding voor het handhavingsvraagstuk WMO 2015. Handhaving WMO 2015 wordt ondergebracht bij het IBO en bureau Handhaving van de gemeente Nijmegen. De financiële en de uitvoeringstechnische consequenties (formatie / benodigde hulpmiddelen) worden vastgelegd in een uitvoeringsprogramma (december 2016).

De gemeente Druten heeft voor de uitvoering van de handhavingstaken met de gemeente Tiel opgezegd. Nog niet duidelijk is of Druten wil aansluiten bij het IBO. Kiest de gemeente Druten voor aansluiting bij het IBO betekent dat uitbreiding van de gemeenschappelijke regeling. Ook hierbij komen de financiële en de uitvoeringstechnische consequenties (formatie / benodigde hulpmiddelen) aan de orde.

- **8.5 Euregio Rijn/Waal te Kleve en 's-Heerenberg.**

Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
Om adequaat te reageren, op momenten dat de bestaande Nederlands-Duitse landsgrens problemen oplevert. Verder kan men o.a. grensoverschrijdende plannen en de daarmee komen tot samenhangende besluitvorming. De centrale doelstelling was en is nog steeds de bevordering ven verwezenlijking van grensoverschrijdende samenwerking op lokaal en regionaal niveau. De Euregio Rijn-Waal heeft zich ontwikkeld tot een grensoverschrijdend openbaar lichaam met meer dan 50 leden. Wijchen is sinds 2004 lid. In het werkgebied wonen en werken ongeveer 3,7 miljoen mensen op een oppervlakte van 8.446 km2. Door de toename van de grensoverschrijdende contacten en netwerken was een heroriëntatie van de Euregio op zijn activiteitenpakket noodzakelijk. Dat heeft in 2007 geleid tot het document Euregio Rijn-Waal 2007 – 2013 'Samen sterker; een Europese regio zonder grenzen'. In deze strategische visie geeft de Euregio aan welke accenten zij legt in de genoemde periode. Zij heeft twee kernthema's benoemd, na raadpleging van de leden via een enquête en een discussiebijeenkomst: economie en maatschappelijke integratie. De kernthema's zijn uitgewerkt in concrete onderwerpen. Voor Economie zijn dat: stimuleren van innovatieve clusters, uitbouw logistieke activiteiten en mobiliteit, economische impuls landelijk gebied en internationalisering.
Voor Maatschappelijke integratie zijn het: grensoverschrijdende toegankelijkheid van voorzieningen, cultureel erfgoed, openbare orde en veiligheid en grensoverschrijdende knelpunten (o.a. grenspendelaars, afstemming ruimtelijke ordeningsvraagstukken).

Door deel uit te maken van dit netwerk, verkrijgt een lid kennis en mogelijkheden op elkaar afstemmen.
De Euregio Rijn-Waal stimuleert deze grensoverschrijdende initiatieven o.a. met subsidies. De gelden hiervoor zijn bijeengebracht door de leden (de financiële basis van de Euregio Rijn-Waal), ministeries, provincies en de Europese Unie.

Ontwikkelingen 2017
De gemeente hoeft niet altijd betrokken te zijn bij grensoverschrijdende initiatieven. Zo heeft het MaasWaalcollege al jarenlang een uitwisseling met een Duitse school. In 2015 is een samenwerkingsovereenkomst van meer dan 10 gemeenten, waaronder Wijchen, uit het grensgebied afgerond waarbij het doel was om te komen tot uitwisseling van informatie en tot gezamenlijke projecten op het gebied van klimaatbeleid.

- **8.6 G.R. Bijsterhuizen te Nijmegen.**

Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
Het samenwerkingsverband heeft tot hoofddoel het bevorderen van de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid in de regio Nijmegen door middel van het gezamenlijk ontwikkelen en exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar intergemeentelijk bedrijventerrein.

Ontwikkelingen 2017
Het lijkt erop als we licht gaan zien aan het einde van de tunnel als het gaat om gronduitgifte in Bijsterhuizen. Er is een groei waarneembaar als we kijken naar het aantal m²'s dat de afgelopen periode is uitgegeven. Wij hopen dat de uitgifte van gronden zich gestaag voortzet. Ondanks het voorzichtig optimisme blijft de looptijd van de exploitatie staan op 1-1-2024. De per 1-1-2016 geactualiseerde planexploitatie heeft een geprognosticeerde eindwaarde van € 26 miljoen. In deze eindwaarde is geen rekening gehouden met de impact van de ontstane vennootschapsplicht per 1-1-2016.
De geplande overdracht van de resterende fase 5, 6 en 7 is respectievelijk 2017, 2018

- **8.7 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid te Nijmegen.**

Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
De gemeenschappelijke regeling Hulpverlening en veiligheid (GR H&V) is een samenwerkingsverband dat sinds 1 januari 2004 bestaat uit de volgende drie onderdelen: de regionale brandweer Gelderland-Zuid (RBGZ), de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR) en de Regionale Ambulancevoorziening Gelderland-Zuid (RAV). Ook zijn het veiligheidsbureau en de gemeenschappelijke meldkamer (GMK) hier ondergebracht. De wettelijke grondslag ten aanzien van bovengenoemde taken ligt in de Wet op de Veiligheidsregio's, de Wet Publieke Gezondheid en de Wet Ambulancezorg.

Ontwikkelingen 2017
In de begroting 2017 is zo veel mogelijk rekening gehouden met nu al voorzienbare ontwikkelingen die op de Veiligheidsregio afkomen. Voor een aantal ontwikkelingen geldt dat deze weliswaar bekend zijn, maar dat de beleidsmatige en financiële consequenties voor de Veiligheidsregio op dit moment nog onduidelijk zijn. Voorbeeld hiervan is de landelijke meldkamerorganisatie waarin te zijner tijd de meldkamer van Gelderland-Zuid op zal gaan.

Naar verwachting zal in 2017 een nieuwe grondslag voor de financiële bijdragen van gemeenten aan de Veiligheidsregio gaan gelden. Bestuurlijke besluitvorming wordt verwacht in het laatste kwartaal 2016.

- **8.8 Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking Beuningen, Heumen, Groesbeek en Wijchen te Beuningen. ("Munitax")**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  De gemeenten Beuningen, Heumen, Druten, Groesbeek en Wijchen werken onder de naam "Munitax" samen op het gebied van de uitvoering van de Wet WOZ en de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen. De samenwerking heft de kwetsbaarheid van eenmansfuncties op, verhoogt de effectiviteit en kwaliteit, en leidt tot lagere kosten.

  Er is gekozen voor een lichte juridische vorm van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, namelijk een centrumgemeente constructie waarin de centrumgemeente gemandateerd wordt door de colleges van de overige gemeenten om uitvoering te geven aan de werkzaamheden. Beuningen vervult deze functie als centrumgemeente. De uiteindelijke beleidskeuzes en het vaststellen van alle verordeningen (en tarieven) is een verantwoordelijkheid van de gemeenten zelf.

  Ontwikkelingen 2017
  Munitax voert volgens plan de inning van de belastingen voor Wijchen uit.

- **8.9 Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Nijmegen te Nijmegen.**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  De regeling is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Onder de belangen van de deelnemers wordt tevens begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.

  Ontwikkelingen 2017 i.r.t. kwaliteitscriteria
  In 2017 zal er met nieuw opgestelde KPI's gewerkt worden. Omdat de KPI's weinig over de kwaliteit van de geleverde diensten zeggen, zal er ook een audit plaatsvinden door de regiopartners. Hierdoor krijgen de opdrachtgevers beter inzicht in de kwaliteit en kan er ook beter gestuurd worden.
  De Omgevingsdienst voldoet grotendeels aan de kwaliteitscriteria en daar waar nog kennis en ervaring ontbreekt zal een opleidingstraject gevolgd worden door de medewerkers.
  Gemeente Beuningen zal de Wabo-taken overdragen per 1-1-2017 naar de ODRN. Gemeente Heumen heeft nog geen standpunt ingenomen over hoe om te gaan met de Wabo-taken. De gemeenten Druten en Wijchen zullen de Wabo-taken (op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving) gezamenlijk oppakken om zo te voldoen aan de kwaliteitscriteria. Deze twee gemeenten zullen dus de Wabo-taken niet overdragen naar de ODRN, maar zullen wel nauw samenwerken met de ODRN op onderwerpen waar Druten en Wijchen gedeeltelijk niet kunnen voldoen aan de kwaliteitscriteria.

- **8.10 Gemeenschappelijke Regeling Basisregeling Regio Nijmegen te Nijmegen**

Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
In artikel 4 van deze regeling staat opgenomen dat de regeling tot doel heeft gemeenschappelijke belangen met een regionaal c.q. intergemeentelijk karakter van de deelnemende gemeenten te behartigen, teneinde een evenwichtige ontwikkeling in het Regiobeleid te bevorderen. De regeling fungeert als platform voor de voltallige colleges, maar "slaapt".

Ontwikkelingen 2017
Er zijn geen ontwikkelingen.

Overige verbonden partijen

- **8.11 Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Knooppunt Arnhem Nijmegen (RBT KAN).**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  De doelstelling van het RBT KAN is om door middel van marketing, promotie-inspanningen en productontwikkeling meer bezoekers te trekken die langer in de regio Arnhem Nijmegen verblijven en hier meer besteden, waardoor het toeristisch marktaandeel van de regio in het algemeen en dat van de diverse deelgebieden in het bijzonder, vergroot wordt. Wijchen maakt deel uit van de merknamen 'Rijk van Nijmegen' en 'Land van Maas en Waal'.
  Met marketing- en productontwikkeling wil RBT KAN de regio Arnhem – Nijmegen laten aansluiten bij de wensen van de gekozen doelgroepen. De regio moet een "must see & must do" bestemming worden voor Nederlandse en buitenlandse bezoekers. Communicatie speelt hierbij vanzelfsprekend een belangrijke rol.
  De GR heeft ten doel de financiële ondersteuning van de Stichting RBT KAN vanuit de deelnemende gemeenten en dient het gezamenlijk belang van het vergroten van het toeristisch marktaandeel. De subsidie aan RBT KAN wordt gebruikt om de gemeente Wijchen als onderdeel van de regio op toeristisch gebied te promoten (marketing) en het exploiteren van de VVV Wijchen. De financiering per gemeente gebeurt naar rato van het aantal inwoners.

  Ontwikkelingen 2017
  Voor de periode 2017-2020 ontwikkelt RBT KAN een nieuwe strategische visie. Deze meerjarenvisie stelt RBT op in samenspraak met het toeristisch bedrijfsleven, diverse stakeholders en de overheid. 12 september 2016 wordt de visie gepresenteerd.

- **8.12 De Meerval B.V.te Wijchen**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  De Meerval BV is verantwoordelijk voor de exploitatie van het zwembad De Meerval. De verantwoordelijkheid voor de instandhouding van het gebouw ligt bij de stichting tot exploitatie van zwembaden in de Gemeente Wijchen. De stichting verhuurt het zwembad aan de BV. Het management van De Meerval BV is in handen van het management van het Golfbad in Oss. Hiervoor is een managementovereenkomst gesloten tussen De Meerval BV en Golfbad Exploitatie BV uit Oss.

  Ontwikkelingen 2017
  Sinds 1 januari 2013 is er een nieuwe managementovereenkomst tussen De Meerval BV en Golfbad Exploitatie BV uit Oss. De nieuwe vijfjarige overeenkomst loopt tot en met december 2017. In deze managementovereenkomst zijn afspraken gemaakt over de te verwachten kapitaalbijdragen van de gemeente, ter dekking van het totale exploitatietekort. Er is een prikkel ingebouwd waardoor Golfbad Exploitatie BV bij extra inspanningen beloond wordt. De ontwikkeling van nieuwe producten om het

weggevallen schoolzwemmen te compenseren, werpen steeds meer hun vruchten af. In 2016 wordt dit verder gecontinueerd en waar mogelijk verder uitgebouwd.

- **8.13 Stichting Sportaccommodaties Wijchen (SSW) te Wijchen**.

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  Per 29 juli 2009 is de Stichting Sportaccommodaties Wijchen (SSW) opgericht. De stichting verricht werkzaamheden en diensten op het gebied van recreatie en sport. De SSW is een stichting die door de gemeente bestuurd wordt. De gemeente neemt van SSW diensten af, waarna vervolgens de gelegenheid tot sportbeoefening aan de verenigingen geboden kan worden. Momenteel zijn een vijftal verenigingen bij de SSW ondergebracht.

  Ontwikkelingen 2017
  De gemeente Wijchen probeert steeds meer verenigingen gelegenheid te geven tot sportbeoefening. Hiervoor zullen zij gebruik maken van de diensten van Stichting Sportaccommodaties Wijchen. De wetgeving op dit punt wijzigt per 1 januari 2018. In 2017 zullen we daarop anticiperen.

- **8.14 Dienst Afvalstoffen en Reiniging NV (DAR)te Nijmegen.**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  Op 6 oktober 2011 (11RZ086) heeft de Raad ingestemd om gedurende een periode van vijf jaar aandeelhouder te zijn van de DAR. Met terugwerkende kracht, vanaf 1 januari 2011, zijn 4.890 aandelen met een waarde van € 389k overgenomen van de Gemeente Nijmegen. Doelstelling van de deelneming is o.a. het realiseren van verdergaande scheiding van afvalstromen en het realiseren van kostenvoordelen van schaalvergroting in de afvalverwijdering.

  Ontwikkelingen 2017
  De tweede helft van 2016 rondt de DAR het opstellen van een plan van aanpak voor haar strategische visie voor de periode 2016-2020 af. In 2017 wordt deze visie verder geïmplementeerd en extern gecommuniceerd.

  Eind 2016 loopt een aantal inzamelcontracten met marktpartijen af. Mede naar aanleiding van de aanbestedingservaringen in Heumen (2014) en Beuningen (2015) is er eerst in 2016 een marktverkenning uitgevoerd. Deze marktverkenning laat zien dat partijen wel interesse hebben om afval in te zamelen maar opteren voor lange termijn contracten voor alle stromen (gezamenlijk). Naar aanleiding hiervan is besloten om te onderzoeken of de wijze van aanbesteden moet worden aangepast. De aanbesteding vindt dus niet plaats in 2016. De huidige aannemers worden gevraagd om in 2017 ook de inzameling te blijven uitvoeren.

- **8.15 Stichting exploitatie van zwembaden in de gemeente Wijchen te Wijchen.**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  De stichting heeft ten doel het beheer en de exploitatie van zwembaden in de gemeente Wijchen en voorts al hetgeen met een aan ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

  Ontwikkelingen 2017
  Het onderhoud zal volgens plan worden uitgevoerd.

- **8.16 Stichting Volkshuisvesting Wijchen te Wijchen.**

  Het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  De stichting is uitvoerder van de winstdelingsregeling zoals is overgekomen ter zake de verkoop van woningen in de wijk Lambrasse. Van de te ontvangen gelden wordt 75% uitgekeerd aan derden en 25% resteert voor de stichting. Het resterende aandeel van de stichting dient besteed te worden aan volkshuisvestelijke doelen binnen de gemeente Wijchen. De gemeente Wijchen bepaalt aan welke projecten het geld besteedt wordt.

  Ontwikkelingen 2017
  De gemeente Wijchen wil deze gelden o.a. inzetten voor de opzet en uitvoering van de woonvisie en ter dekking van het gemeentelijk risico bij de invoering van de blijversleningen. Naar verwachting worden hiervoor voorstellen ingediend in de raad van december 2016.

Financiële gegevens verbonden partijen
Als gevolg van nieuwe verslaggevingsregels zijn we ook verplicht om de financiële gegevens van de verbonden partijen op te nemen en aan te geven of er wijzigingen worden verwacht in het belang en/of zeggenschap van de verbonden partij.

Tabel 21: financiële gegevens verbonden partijen

Nr.	Bedragen x € 1.000	Verwacht resultaat 2016	Begrote bijdrage 2016	Verwacht eigen vermogen per 31-12 2015	2016	Verwacht vreemd vermogen per 31-12 2015	2016
	Gemeenschappelijke regelingen						
8.1	GGD	-174	1.480**	1.110	936	3.082	3.082
8.2	BREED (vervalt)	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
8.3	MGR Werkbedrijf	0	6.636	0	0	nnb	nnb
8.4	IBO	0	92	8	8	154	154
8.6	Euregio	0	14	1.203	1.203	2.495	2.495
8.7	Bijsterhuizen	0	0	396	396	803	803
8.8	Belastingkantoor Beuningen	0	639	*	*	*	*
8.8	VRGZ	-48	2.096	6.022	5.763	68.612	59.153
8.9	ODRN						
8.10	Gemeenschappelijke Regeling Basisregeling Nijmegen	nvt	nvt	nvt		nvt	
	Overige verbonden partijen						
8.11	RBT KAN	100	55	0	0	1.610	1.510
8.12	Meerval BV	0	613	18	18	195	195
8.13	SSW	0	10	1	1	30	30
8.14	DAR NV						
8.15	Stichting Zwembad	25	0	579	604	1.164	1.164
8.16	Stichting Volkshuisvesting Wijchen						

* Maakt onderdeel uit van de begroting van de gemeente Beuningen

Verwachte wijzigingen in belang en/of zeggenschap in verbonden partijen
Voor de volgende verbonden partijen wordt een wijziging verwacht, danwel onderzocht:

- **BREED**
  BREED wordt in 2016 geliquideerd. De uitvoering van de WSW wordt opgenomen onder de module Werkbedrijf van de MGR.

Paragraaf 9: Grondbeleid

Beleid

Zoals verwoord in de rijksnota Grondbeleid en de nota Grondbeleid Wijchen 2006 is grondbeleid geen doel op zich maar een middel om bepaalde beleidsdoelstellingen te realiseren. Doelstelling van het grondbeleid zoals ook geformuleerd in de nota Grondbeleid van het Rijk is:

- Bevorderen van maatschappelijk gewenst ruimtegebruik door middel van,
- het verhogen van de kwaliteit van het gebruik van de ruimte;
- het vergroten van de zeggenschap voor de burger;
- het vergroten van de marktwerking op de markt;
- het bevorderen van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten over gebruikers, eigenaren, ontwikkelaars en overheid.

In 2006 is de Nota Grondbeleid Wijchen in de raad vastgesteld en deels herijkt in 2008. Dit grondbeleid is door de veranderde omgeving waarin we leven en door nieuwe wet en regelgeving niet meer actueel. De gemeente Wijchen transformeert zich van ontwikkelende gemeente tot een partij die vaker een regisserende rol heeft. Dit past beter bij de terugtrekkende rol van de overheid om ruimte te maken voor meer participatie. Op het gebied van wet en regelgeving is in 2008 de Wro ingetreden en legt de Provincie vanwege de Duurzaamheidsladder eisen op ten aanzien van subregionale afstemming voor onze woningbouwprogrammering. Voor Wijchen betekent dit strikte beperking in het kunnen faciliteren van woningbouwinitiatieven.

In het derde kwartaal 2016 wordt een nieuwe nota Grondbeleid 2016 en nota Bovenwijkse Voorzieningen ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. In het nieuwe grondbeleid is de basishouding van de gemeente richting nieuwe ontwikkelingen meer faciliterend. Wel wordt op basis van het "slagboommodel" per ontwikkeling bekeken worden wat de rol van de gemeente is bij een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling.

Prognose

Marktontwikkelingen

De economische crisis, begonnen in 2008 door de ineenstorting van de Amerikaanse huizenmarkt, is achter ons. Na afvlakking en beginnend herstel in 2014, maakte het Centraal Planbureau in juni 2015 bekend dat Nederlandse economische herstel zich doorzette. De Europese Commissie stelde in november 2015 vast dat Nederland weer terug was op het economisch niveau van voor de crisis. Sinds 2015 wordt ook voornamelijk een positief consumentenvertrouwen gemeten. De bestedingen stijgen iets en de werkloosheid daalt langzaamaan. Op de handelsbeurzen blijft het beeld afhankelijk van de branches nog wel grillig.

Het krachtige herstel in de woningmarkt sinds 2015 komt mede door de verbeterde betaalbaarheid van woningen: de gedaalde woningprijzen tijdens de crisis zijn ondanks het herstel vanaf 2014 nog steeds lager dan voor de crisis. Daarnaast is de hypotheekrente zeer laag.
Daartegenover staat wel dat de voorwaarden voor het verkrijgen van een hypothecaire lening zijn aangescherpt in relatie tot het inkomen, woningwaarde en verplichte aflossing. In 2016 zijn de strengere eisen ten aanzien van het meetellen van het tweede inkomen deels teruggedraaid. Dat is voor tweeverdieners een meevaller.

De kanttekening bij de mooie herstelcijfers is dat de mate van herstel zeer sterk verschilt per regio met lokale positieve uitschieters in sommige grote steden. De cijfers zijn landelijke gemiddelden. Het gaat dus niet altijd per definitie goed. Prijzen kunnen per situatie stijgen en dalen. Op basis van een 'krapte meting per NVM-regio' van het NVM (hoeveel woningen staan er te koop per doelgroep) is er een goede balans tussen vraag

en aanbod in de regio Nijmegen waar Wijchen bij hoort. *(bronnen: Monitor Koopwoningmarkt, NVM woningmarktcijfers 2e kwartaal 2016).*

Lokaal
Naast landelijke en regionale trends hebben we in de Wijchense markt onverminderd redenen voor positieve verwachtingen. De verkoop en bouw van de woningen in het project Oostflank verloopt zeer voorspoedig. Bovenop de afspraken uit de samenwerkingsovereenkomst van 2014 is in juli 2016 een overeenkomst gesloten voor de bouw van nog eens 18 appartementen. De raad heeft eind juni 2016 daar een aparte grondexploitatie voor geopend (16 RZ 125, Start Oostflank Urban Villa 2).

Vanuit de subregionale woningbouwprogrammering is in juli 2015 het aantal te bouwen woningen in fase 2 van de Huurlingsdam drastisch verminderd met 550 woningen. In een het vervolgtraject met de ontwikkelaars is uiteindelijk in de zomer van 2016 overeenkomst bereikt over de ontwikkeling van 231 woningen in fase 2.
De ontwikkelaars hebben haast om tot uitvoering te komen, omdat er reeds veel gegadigden staan te wachten op de verkoop van fase 2. In de tweede helft van 2016 wordt de formele planprocedure gestart met als doel voor de zomer van 2017 de schop in de grond te steken voor de 231 woningen, al dan niet gefaseerd.

Na het raadsbesluit in juli 2015 over de prioritering van de Wijchens woningbouwprogrammering, is erin het voorjaar van 2016 een actualisatie geweest van woningbouwprognoses. Wijchen heeft daarbij 111 extra woningen toegekend gekregen. Bij raadsbesluit zijn er naast 31 woningen voor de Huurlingsedam 80 woningen gereserveerd voor particuliere initiatieven voor de komende tien jaar. In 2017 kunnen daarom ook weer 8 particuliere woningbouwplannen worden toegekend.

Met de crisis nog in het geheugen blijven we uiteraard de ontwikkelingen kritisch volgen. Ontwikkelaars behouden een kritische houding bij het aangaan van investeringsrisico's mede doordat zij ook nog herstellende zijn van de schade van de crisis. Ondanks gestegen interesse voor bedrijventerreinen zijn ook ondernemers nog voorzichtig met daadwerkelijke aankopen. Dit alles heeft gevolgen voor de grondexploitaties. De langere termijn risico's en looptijden van een groter plan als de Huurlingsedam worden blijvend hoog ingeschat.

Verwachte exploitatieresultaten

Met betrekking tot het verloop van de verwachte einduitkomsten op grond van de bijgestelde berekeningen is het volgende overzicht te geven:

Tabel 22: Verwachte exploitatieresultaten bouwgrond

Nr.	Complex	Totaal	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
1	Tuin van Woezik	-507	0	-507	0	0	0	0
2*	Huurlingsedam (fase 1 +2)	0	0	0	0	0	0	0
3	Huurlingsedam 74	20	0	0	20	0	0	0
4	Woeziksestraat 339	427	427	0	0	0	0	0
5	Klapstraat	37	0	37	0	0	0	0
6	Lambrasse Food en Fitness	0	0	0	0	0	0	0
7	MOB-complex	0	0	0	0	0	0	0
8	Hoge Rot fase 2	0	0	0	0	0	0	0
9a	Oostflank 1e fase, eerste deel	0	0	0	0	0	0	0
9b	Oostflank Urban Villa 2	1.100	0	0	1.100	0	0	0
9c#	Oostflank locatie Urban Villa 3	857	0	0	857	0	0	0
10	Woningbouw Balgoij	0	0	0	0	0	0	0
11	Beuningsesteeg	3	0	0	3	0	0	0
12	Afgewikkelde projecten	0	0	0	0	0	0	0

Nr.	Complex	Totaal	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
13	Incidentele grondverkopen	100	100	0	0	0	0	0
	Totaal exploitaties	**2.037**	**527**	**-470**	**1.980**	**0**	**0**	**0**
	Voorziening Tuin van Woezik (balans)	507	0	507	0	0	0	0
	Totaal Begroting 2017	**2.544**	**527**	**37**	**1.980**	**0**	**0**	**0**

Voor deze locatie is nog geen grondexploitatie vastgesteld.

De bedragen zijn afgerond op duizend euro. In de berekeningen is nog gerekend met een rentepercentage van 4 %. Gewijzigde inzichten voortkomend uit nationale en internationale wetgeving en een zich veranderende maatschappij werken behoorlijk kosten opdrijvend. Te denken valt aan de bescherming van milieu en archeologische waarden, het streven naar duurzaam bouwen en wonen. Er is in de afgelopen periode veel aandacht besteed aan het verminderen van de gemeentelijke risico's bij grondexploitaties. In vergelijking met plaatsen in de omgeving zijn de risico's in de grondexploitaties bij de gemeente Wijchen beperkt.

De opgelegde beperking van woningbouwaantallen vanuit de duurzaamheidsladder heeft vooral impact gehad op de Huurlingsedam. Waardoor de samenwerkingsovereenkomst opnieuw onder de loep is genomen voor aangepaste financiële afspraken met de ontwikkelaars. Na de zomer van 2016 wordt een addendum ondertekend met alle aanpassingen op de samenwerkingsovereenkomst van Huurlingsedam Fase 2.

De Oostflank loopt op schema voor oplevering eind 2017. Als grootste risico is in de begroting 2016 genoemd de stortkosten voor de uitkomende grond bij het afgraven van de parkeerkelder door de gemeente. Dankzij een meevallend aanbestedingsresultaat voor het bouwrijp maken is dit risico verdwenen. Aan de Oostflank fase 1a is een Provinciale subsidie toegekend (Impulsplan Wonen). Eén van de subsidievoorwaarden is dat de werkzaamheden medio december 2017 gereed moeten zijn. We houden dit scherp in de gaten.

Bovenop de afspraken uit de samenwerkingsovereenkomst Oostflank fase 1a van 2014 is in juli 2016 een aanvullende overeenkomst gesloten voor de bouw van nog eens 18 appartementen. De raad heeft eind juni 2016 daar een aparte grondexploitatie voor geopend (16 RZ 125, Start Oostflank Urban Villa 2).

Grondprijzen

Als gevolg van de inwerking treden van de Wet Markt en Overheid moeten we meer dan voorheen onderbouwen hoe de grondprijzen van de gemeente Wijchen tot stand zijn gekomen. Wij hebben u een nieuwe nota grondbeleid ter vaststelling voorgelegd dat op nieuwe wet- en regelgeving is gebaseerd. Na vaststelling van het grondbeleid worden een nieuwe grondprijzen brief opgesteld op basis van het nieuwe beleid.
Deze nota Grondprijzenbeleid 2017 wordt als aparte nota gelijktijdig met de begroting vastgesteld. (ook opgenomen als bijlage bij deze begroting)
Door vaststelling van deze begroting stelt u ook voor het jaar 2017 de grondprijzen vast. Nadien zal elk jaar via een grondprijzenbrief door u een besluit worden genomen over de grondprijzen.

Financiële Begroting

Overzicht van baten en lasten per programma

	(Bedragen x € 1.000)	Begroting 2016 (actueel)			Begroting 2017		
	Programma	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
1	Ruimte en Natuur	2.073	474	-1.599	1.303	117	-1.186
2	Wonen en Leefbaarheid	12.522	4.481	-8.041	11.510	5.943	-5.567
3	Werken en Ondernemen	22.057	10.047	-12.010	21.592	10.106	-11.486
4	Onderwijs en Ontplooiing	9.290	746	-8.544	8.106	737	-7.369
5	Ondersteuning en Zorg	22.296	799	-21.497	21.281	856	-20.425
6	Mobiliteit en Infrastructuur	9.236	3.879	-5.357	8.528	4.246	-4.282
7	Politiek Bestuur	8.101	2.812	-5.288	3.863	1.167	-2.696
	Overhead	836	453	-383	9.321	526	-8.795
	Algemene dekkingsmiddelen	1.922	64.898	62.976	862	62.394	61.533
	Overige baten / lasten	-87	0	87	162	648	486
	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
	Resultaat voor eerste winst bestemming	**88.247**	**88.590**	**343**	**86.526**	**86.739**	**213**
	Mutaties in reserves						
1	Ruimte en Natuur	80	40	-40	40	40	0
2	Wonen en Leefbaarheid	131	735	604	331	237	-94
3	Werken en Ondernemen	170	40	-130	0	655	655
4	Onderwijs en Ontplooiing	927	539	-388	1.205	542	-664
5	Ondersteuning en Zorg	580	237	-342	620	156	-463
6	Mobiliteit en Infrastructuur	1	3	2	1	3	2
7	Politiek Bestuur	1.348	2.360	1.012	397	1.081	684
	Totaal mutaties in reserves	**3.236**	**3.954**	**718**	**2.594**	**2.714**	**120**
	Resultaat na eerste winst bestemming			**1.061**			**333**

Overzicht van <u>incidentele</u> baten en lasten per programma

	Programma (x 1.000)	Begroting 2016 (actueel)			Begroting 2017		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1	Ruimte en Natuur	272	54	-217	0	37	37
2	Wonen en Leefbaarheid	135	139	4	80	479	399
3	Werken en Ondernemen	125	0	-125	0	0	0
4	Onderwijs en Ontplooiing	103	0	-103	10	0	-10
5	Ondersteuning en Zorg	149	0	-149	75	0	-75
6	Mobiliteit en Infrastructuur	76	-76	-152	0	0	0
7	Politiek Bestuur	1.482	1.350	-132	0	0	0
	Overhead	59	42	-17	977	280	-697
	Algemene dekkingsmiddelen	364	419	55	0	-11	-11
	Overige baten / lasten	-46	0	46	102	648	546
	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
	Resultaat voor eerste winst bestemming	**2.718**	**1.928**	**-790**	**1.244**	**1.433**	**189**
	Mutaties in reserves						
1	Ruimte en Natuur	0	0	0	0	0	0
2	Wonen en Leefbaarheid	0	0	0	200	0	-200
3	Werken en Ondernemen	0	0	0	0	0	0
4	Onderwijs en Ontplooiing	350	0	-350	614	0	-614
5	Ondersteuning en Zorg	0	0	0	0	0	0
6	Mobiliteit en Infrastructuur	0	0	0	0	0	0
7	Politiek Bestuur	910	2.284	1.374	359	1.021	662
	Totaal mutaties in reserves	**1.260**	**2.284**	**1.024**	**1.173**	**1.021**	**-152**
	Resultaat na eerste winst bestemming			**234**			**37**

Totaaloverzicht taakveldenraming (x € 1.000)

Taak-veld	Omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
0.1	Bestuur	4.493	2.053	2.075	2.095	2.121
0.10	Mutaties reserves	-718	-120	527	2.021	2.247
0.2	Burgerzaken	447	106	120	187	90
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	349	537	542	552	565
0.4	Overhead	383	8.795	8.726	8.931	9.123
0.5	Treasury	-2.401	-1.430	-1.496	-1.436	-1.678
0.61	OZB woningen	-4.450	-4.687	-4.778	-4.880	-4.982
0.62	OZB niet-woningen	-2.819	-2.783	-2.795	-2.807	-2.820
0.64	Belastingen overig	-667	-661	-684	-690	-697
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-52.638	-51.972	-52.332	-52.382	-52.500
0.8	Overige baten en lasten	-87	-486	-807	-1.938	-1.937
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.175	2.202	2.249	2.308	2.364
1.2	Openbare orde en veiligheid	892	518	534	547	562
2.1	Verkeer en vervoer	5.416	4.833	4.923	4.989	5.085
2.2	Parkeren	162	34	35	191	194
2.5	Openbaar vervoer	21	21	21	21	21
3.1	Economische ontwikkeling	341	339	342	345	347
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	35	19	20	21	21
3.4	Economische promotie	305	290	293	299	321
4.1	Openbaar basisonderwijs	255	261	252	254	255
4.2	Onderwijshuisvesting	3.143	2.132	2.112	2.090	2.203
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.469	1.369	1.318	1.343	1.369
5.1	Sportbeleid en activering	383	357	361	365	369
5.2	Sportaccommodaties	1.653	1.645	1.695	1.707	1.740
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	357	347	362	349	364
5.4	Musea	286	284	285	282	278
5.5	Cultureel erfgoed	133	77	77	78	78
5.6	Media	694	685	682	682	682
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.692	3.090	3.148	3.186	3.229
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.115	2.458	2.504	2.459	2.487
6.2	Wijkteams	1.870	1.245	1.245	1.254	1.258
6.3	Inkomensregelingen	4.113	3.828	3.703	3.110	2.560
6.4	Begeleide participatie	5.729	5.474	4.871	4.525	4.446
6.5	Arbeidsparticipatie	1.791	1.824	1.849	2.140	2.138
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.568	2.001	2.016	2.028	2.065
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	6.308	5.854	5.768	5.689	5.659
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	6.822	7.069	7.156	7.158	7.164
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	167	163	164	165	166
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	279	274	274	275	275
7.1	Volksgezondheid	1.363	1.356	1.368	1.380	1.395
7.2	Riolering	-241	-604	-626	-634	-642
7.3	Afval	-85	-659	-724	-732	-744
7.4	Milieubeheer	1.438	851	884	874	888
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	5	5	5	5	5
8.1	Ruimtelijke Ordening	352	353	360	366	374
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	-191	-19	-2.006	-27	-28
8.3	Wonen en bouwen	1.235	339	571	674	898
	TOTAAL	**-1.061**	**-333**	**-2.811**	**-585**	**-622**

Geprognosticeerde Balans (x € 1.000)

	Jaarrek. 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020
Immateriële vaste activa	69	69	69	69	69	69
Materiële vaste activa	67.656	65.907	72.317	69.157	66.046	62.677
Financiële vaste activa	23.274	21.422	19.907	18.366	16.794	15.191
Totaal vaste activa	*90.999*	*87.398*	*92.293*	*87.592*	*82.909*	*77.937*
Voorraden	2.604	2.580	1.226	964	0	0
Debiteuren en overige kortlopende vorderingen	9.381	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Rekening courant Rijk	1.804	0	0	0	0	0
Liquide middelen	240	3.727	-5.752	-2.178	3.219	8.025
Overlopende activa	3.442	3.442	3.442	3.442	3.442	3.442
Totaal vlottende activa	*17.471*	*14.749*	*3.916*	*7.228*	*11.661*	*16.467*
TOTAAL ACTIVA	***108.470***	***102.147***	***96.209***	***94.820***	***94.570***	***94.404***
Algemene reserves	12.089	10.662	11.605	12.106	16.917	19.502
Bestemde reserves	38.624	36.937	29.760	27.686	26.661	25.408
Gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	1.696	0	0	0	0	0
Totaal eigen vermogen	*52.409*	*47.599*	*41.365*	*39.792*	*43.578*	*44.910*
Vreemd vermogen						
Voorzieningen	15.087	13.320	13.498	13.826	14.011	14.240
Geldleningen o/g	29.733	23.248	20.756	19.257	18.551	17.837
Spaarhypotheken ambtenaren	295	275	255	235	215	195
Totaal vreemd vermogen	*45.115*	*36.843*	*34.509*	*33.318*	*32.777*	*32.272*
Kortlopende schulden	4.659	4.659	4.659	4.659	4.659	4.659
Overlopende passiva	6.287	13.046	15.676	17.051	13.556	12.563
Totaal vlottende passiva	*10.946*	*17.705*	*20.335*	*21.710*	*18.215*	*17.222*
TOTAAL PASSIVA	**108.470**	**102.147**	**96.209**	**94.820**	**94.570**	**94.404**

De meerjarenprognose is v.w.b. de materiële vaste activa opgesteld o.b.v. van de activastaat, rekening houdend met geaccordeerde investeringen en afschrijvingen opgenomen in het meerjarenperspectief.
De financiële vaste activa loopt af conform verwachte aflossingen, waarbij we uitgaan dat er geen nieuwe leningen worden verstrekt.
De voorraden zijn gebaseerd op de meerjarenprognose bouwgrondexploitaties.
Overige vlottende activa en de opgenomen geldleningen zijn berekend uit de liquiditeitsprognose 2017-2020.
De reserves en voorzieningen zijn individueel beoordeeld in het meerjarenperspectief, zie hiervoor het boekwerk reserves en voorzieningen.

Berekening EMU saldo Wijchen

	BEREKENING EMUSALDO	2016	2017	2018
	Omschrijving	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
		Volgens realisatie tot en met aug. 2016, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2017	Volgens meerjarenraming in begroting 2017
1	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	2.329.904	212.964	3.338.181
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.864.458	3.244.351	3.652.360
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	-1.766.594	177.586	328.022
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	4.894.650	9.654.351	492.360
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:			
	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), **voor zover niet op exploitatie verantwoord**	0	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	2.717	3.754	290
8	Baten bouwgrondexploitatie:			
	Baten voorzover transacties **niet op exploitatie verantwoord**	1.224	1.161	708
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	0	0	0
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0
11	Verkoop van effecten:	○ ja ◉ nee	○ ja ◉ nee	○ ja ◉ nee
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)			
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?			
Berekend EMU-saldo		**-1.468.374**	**-6.022.043**	**6.826.621**

BIJLAGEN

Bijlage 1. Risicomatrix

Nr.	Onderwerp	Maximaal risico	Factor	Gewogen risico
4.1.1	Stadsregio	10.000	0,10	1.000
4.1.2	MARN	-	0,10	-
4.1.3	MGR Rijk van Nijmegen	338.000	1,00	338.000
4.1.4	RBT-KAN	53.000	0,10	5.300
4.1.5	De Meerval BV	21.000	0,20	4.200
4.1.6	Veiligheidsregio	-	1,00	-
4.2.1	Leerlingenvervoer	-	0,20	-
4.2.2	Bouwgrondexploitatie, MIO-projecten en gronden niet in exploitatie	2.193.250	0,27	589.063
4.2.3	Bouwleges	100.000	0,50	50.000
4.2.4	Verzekering aansprakelijkheid	2.500.000	0,10	250.000
4.2.5	Gemeentelijk vastgoed	200.000	0,50	100.000
4.2.5	Gemeentelijk vastgoed asbest	-	-	-
4.2.5	Gemeentelijk vastgoed kasteelpoort	50.000	0,10	5.000
4.2.5	Gemeentelijk vastgoed kasteeltoren	500.000	0,10	50.000
4.2.6	Special Olympics	-	0,10	-
4.2.7	Wycross	150.000	0,10	15.000
4.3.1	Campus van Wijchen	10.000	0,50	5.000
4.3.2	Juridische procedures	3.318.000	0,63	2.081.500
4.4.1	Claims van derden waarbij de gemeente op grond van haar handelen aansprakelijk wordt gesteld (stortlocaties en verontreinigingen)	300.000	0,10	30.000
4.4.2	Bestaande en nieuwe risico's i.h.k. van het Besluit Luchtkwaliteit en Externe Veiligheid.	300.000	0,10	30.000
4.4.3	Aanpak saneringswoningen	250.000	0,10	25.000
4.4.4	Milieu bodemverontreiniging	100.000	0,10	10.000
4.5.1	Garanties hypotheken eigen woningen (particulieren).	125.500.000	-	-
4.5.2	Verstrekte hypotheken aan ambtenaren	5.300.000	0,10	530.000
4.5.3	Garanties geldleningen aan woningbouwcorporaties	29.195.000	0,10	2.919.500
4.5.4	Garanties aan derden voor door hen afgesloten leningen. overig	280.000	0,10	28.000
4.5.5	Garanties aan derden voor door hen afgesloten leningen. sport	1.400.000	0,10	140.000
4.6.1	BTW-risico op gemeentelijke investeringen. - binnen- en buitensport	-	0,10	-
4.6.1	BTW-risico op gemeentelijke investeringen , BTW SCEC	-	0,10	-
4.7.1	Wijziging legger door het Waterschap	100.000	0,50	50.000
		172.168.250		**7.256.563**
	Vaste minimumwaarde (o.b.v. bedragen per inwoner)		39,44	1.609.185
	Gewenste ondergrens Algemene Reserve			**8.865.748**

Bijlage 2. Investeringslijst

				Jaar van oplevering			
Nr	**Activa-omschrijving**	**Bruto-investering**	**Jaar krediet-verlening**	**2017**	**2018**	**Raad**	**College**
1	Oosterpark	€ 300.000	2018		€ 300.000		X
2	Kasteeltuin	€ 200.000	2018		€ 200.000		X
3	Afronding project Sporthal Schaarweide	€ 200.000	2017	€ 200.000			X
4	Speelbeleid	€ 40.000	2017	€ 40.000			X
	IHP						
5	Trinoom- Huurlingsedam 1e inrichting (t/m 1191 m2)	€ 22.992	2018		€ 22.992		X
	Vervangingsplan Openbare Werken						
6	Porto Cabin	€ 10.329	2018		€ 10.329		X
7	voertuig 14: Multicar FU-MO-01	€ 52.368	2017	€ 52.368			X
8	voertuig 15: Multicar FU-MO-02	€ 52.368	2017	€ 52.368			X
9	voertuig 4: Trekker JD-63-30	€ 100.000	2017	€ 100.000			X
10	voertuig 3: Vrachtwagen BX-PV-60	€ 154.932	2018		€ 154.932		X
11	Schaftmateriaal wagen 2: WL-BR-91	€ 17.500	2018		€ 17.500		X
12	Rolbezems 2 stk	€ 10.268	2017	€ 10.268			X
13	Calciumopslag	€ 9.296	2017	€ 9.296			X
14	Strooier 5: Epoke S-2400 1100 Liter	€ 23.104	2017	€ 23.104			X
15	Strooier 6: Epoke S-2400 1100 Liter	€ 23.104	2017	€ 23.104			X
16	Sneeuwploeg 6: Meyer	€ 8.215	2017	€ 8.215			X
17	Strooier 2: Epoke inhuur trekker	€ 8.780	2018		€ 8.780		X
18	Sneeuwploeg 3: Meyer M9 inhuur	€ 10.329	2018		€ 10.329		X
19	Sneeuwploeg 1: Epoke JMK2750	€ 9.296	2018		€ 9.296		X
20	Sneeuwploeg 2: Epoke JMK275	€ 9.296	2018		€ 9.296		X
21	Grofvuilcontainer werf	€ 25.671	2017	€ 25.671			X
22	Grondcontainer werf	€ 10.268	2017	€ 10.268			X
23	Rijdende afzetting	€ 12.835	2017	€ 12.835			X
24	Snipperwagen	€ 7.701	2017	€ 7.701			X
25	Containers 4 stk werf	€ 23.240	2018		€ 23.240		X
26	Waterwagen Joskin (VV 000256)	€ 10.329	2018		€ 10.329		X
27	Verkeersteller 3	€ 9.241	2017	€ 9.241			X

Bijlage 3. Grondprijzen

Grondprijzen Gemeente Wijchen	Grondprijs waarderingsmethode	Grondprijs excl. btw per m²	Opmerkingen
Sociale woningsbouw grondgebonden			
sociale huur, maandhuur < € 710,68 (liberalisatiegrens)	vaste prijs per kavel	€ 12.977,69 per kavel	
sociale koop von ≤ € 172.000	vaste prijs per kavel tot 140 m²	€ 18.620,- , omgerekend € 133,-- m² (= 50% uitgifteprijs vrije sector)	De kopers van een sociale woning worden sterk bevoordeeld wanneer ze hun woning weer gaan verkopen, omdat in aanvang de prijzen gemaximeerd zijn en bij een opvolgende vervreemding niet meer. Dit is op te lossen met anti-speculatiebeding. Ook hier geldt voor de meerdere oppervlakte > 140 m² en tot 160 m² € 100,-- p/m² en voor m² > 160 m² € 50,-- p/m². reden toepassen staffel: zie hierboven
Vrije sector (uitgifte bouwkavel)			
vrije sector koop		€ 266,-- m² eerste 750 m²	voor de meerdere m² > 750 m² tot 1250 m² 75 % van uitgifteprijs vrije sector, > 1250 m² 50%. Voor de kerkdorpen wordt een verlaging van 10 % gehanteerd.
vrije sector projectbouw	residueel, per (nieuwe) ontwikkelingslocatie berekend. Wordt de locatie in fasen ontwikkeld, dan per fase grondprijs berekenen. * Binnen de bandbreedte kan de verscheidenheid aan locaties van de uit te geven kavels en de courantheid van een kavel, in de grondprijs tot uitdrukking komen. M.a.w. een 'top' kavel zal een hogere kavelprijs kennen dan een 'standaard' kavel.	minimale grondprijs € 266,-- m²	
Appartementen			
sociale huur appartementen (maandhuur < € 710,68)	vaste prijs per wooneenheid	€ 12.977,69 per wooneenheid. Stapelingsfactor hanteren: bgg 1, 1e verdieping 0,9, 2e 0,8, 3e 0,75, 4e verd. max 0,725 gestaag afnemend, maar minder dan evenredig	uitzondering wanneer er bijzondere bouwkosten, vb. ondergrond parkeren bij komen dan residueel berekenen.

Grondprijzen Gemeente Wijchen	Grondprijs waarderingsmethode	Grondprijs excl. btw per m²	Opmerkingen
overige huur appartementen (maandhuur > € 710,68)	residueel		
sociale koop appartementen (von ≤ € 172.000)	vaste prijs per wooneenheid	€ 18.620,-. Stapelingsfactor hanteren: bgg 1, 1e verdieping 0,9, 2e 0,8, 3e 0,75, 4e verd. Max 0,725 gestaag afnemend, maar minder dan evenredig	uitzondering wanneer er bijzondere bouwkosten, vb. ondergrond parkeren bij komen dan residueel berekenen.
vrije sector koop appartementen (von ≥ € 172.000)	residueel		
Bijzondere woonvormen			
onzelfstandige en zelfstandige zorgeenheden (verzorgingstehuis)	taxatie	tussen € 15.500 en € 19.800 uitgaande van € 287,-- m² en een opp. tussen ca. 54 en 69 m²	ivm verhuurdersheffing sociaal zal er in de praktijk verschil zijn tussen onzelfstandige en zelfstandig, dus ook in de grondwaarde
Bedrijventerreinen			
algemeen	comparatief of vergelijkende methode **	min. € 125,-- m² en afhankelijk van het bouw %	
wonen/werken	vaste prijs per m²	€ 266,-- m² voor de eerste 750 m²	voor de meerdere m² > 750 m² tot 1250 m² 75% van uitgifteprijs vrije sector > 1250 m² 50 %. Deze staffel is toegepast aangezien de m² bebouwd een hogere waarde vertegenwoordigen dan de m² die onbebouwd zijn. Voor de kerkdorpen wordt een verlaging van 10% gehanteerd.
winkels, kantoren en detailhandel	residuele grondwaarde methode	de grondprijs wordt op bouwplanniveau vastgesteld. Van de verkoopwaarde worden de bouw- en bijkomende kosten afgetrokken, zodat het residuele grondwaarde is.	
Verkoop maatschappelijke voorzieningen zonder winstoogmerk (niet commercieel)			
uitgifte grond die publieke functie dient tbv alle openbare nutsvoorzieningen, scholen en welzijnsvoorzieningen	vaste prijs (transformatorruimten tevens andere gebouwen ten behoeve van het openbaar nut)	€ 135 p/m²	besluit 9-11-2010 (10/11502) was € 125 m²
recreatieve buitenvoorzieningen (onbebouwd terrein) vb. voorzieningen voor sportverenigingen (bv. sportveld); speeltuinen; huisvesting dieren (vb. kinderboederij) en overig	d.m.v. taxatie	min. € 50,- m²	

Grondprijzen Gemeente Wijchen	Grondprijs waarderingsmethode	Grondprijs excl. btw per m²	Opmerkingen
Maatschappelijke voorzieningen met winstoogmerk			
huisartsen onder een dak (HOED)	residueel berekenen	dergelijke branches staan sterk onder druk en BTW niet verrekenbaar	min € 50,-- m², taxatie
particuliere peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en opleidingsinstituten	residueel berekenen	dergelijke branches staan sterk onder druk en BTW niet verrekenbaar	min 50,-- m², taxatie
sportscholen, commerciële complexen	residueel berekenen	dergelijke branches staan sterk onder druk en BTW niet verrekenbaar	min € 50,-- m², taxatie
voorzieningen voor geprivatiseerde nutsbedrijven	residueel berekenen	€ 135,-- m²	besluit 9-11-2010 (10/11502) was € 125,-- m², min. € 50,-- m²
medische- en paramedische functies zoals artsen, fysiotherapeuten, e.d.	residueel berekenen	dergelijke branches staan sterk onder druk en BTW niet verrekenbaar	min 50,-- m², taxatie
Verkoop reststroken			
uitsluitend voor de voorgevel van de woning	vaste prijs	€ 58,-- m²	
naast of achter de woning zonder bebouwingsmogelijkheden op basis van vigerend bestemmingsplan	vaste prijs	€ 160,-- m²	
naast of achter de woning met bebouwingsmogelijkheden op basis van vigerend bestemmingsplan	vaste prijs	€ 215,-- m²	
Verhuur reststroken			
reststroken (groenstrook)	5% van de grondprijs per m² per jaar met een minimale huurprijs per jaar	min. huurprijs € 50,--	
reststroken bij sociale huurwoning (huurder) groenstrook	5% van de grondprijs per m² per jaar met een minimale huurprijs per jaar	maximaal € 75,--	
Verkoop overige gronden			
akkerbouwland (agrarisch)	op basis van grondprijzen kadaster, prijspeil 1 januari 2014	€ 6,-- m²	

Grondprijzen Gemeente Wijchen	Grondprijs waarderingsmethode	Grondprijs excl. btw per m²	Opmerkingen
grasland	op basis van grondprijzen kadaster, prijspeil 1 januari 2014	€ 5,-- m²	
bos perceel	op basis van grondprijzen kadaster, prijspeil 1 januari 2014	min. € 3,50 m²	
Verhuur overige gronden			
weide	huurprijs per jaar	huurprijs € 0,10 m² in het buitengebied of > 5000 m² anders € 0,20 m², met min. Van € 200,--.	
jachthuur	huurprijs per jaar	huurprijs € 10,-- ha (€ 0,10 m²) met een min. Van € 50,-- + jaarlijkse indexering van 3%.	Lopende jachthuurcontracten worden jaarlijkse geïndexeerd met 3%. Deze kunnen ook nog verlengd worden op basis van de oude afspraken.
parkeren	huurprijs per jaar	huurprijs € 6,25 p/m²	Industrietterein Wijchen-Oost is conform besluit d.d. 7-10-14 gehalveerd, was € 7,-- m², deze prijs ook omzetten naar € 6,25 m².
Pacht			
pacht	op basis van de pachtnorm (2015)	minimum € 634,-- ha (ovk voor 1-9-2007) € 527,-- ha (ovk na 1-9-2007)	
Recht van opstal telecom apparatuur			
recht van opstal	retributie per jaar	€ 2000,--jr excl btw en eenmalig € 1000,-- adm. Kosten excl btw	besluit 8-2-2011 11/768
site sharing	huur per jaar	€ 1000 jr excl btw	besluit 8-2-2011 11/768
Erfpacht/recht van opstal			
tbv uitoefening sport door sportclubs (uitzondering valt onder economische activiteit kader Wet Markt & Overheid)	vaste prijs	€ 50,-- m²	

Grondprijzen Gemeente Wijchen	Grondprijs waarderingsmethode	Grondprijs excl. btw per m²	Opmerkingen
overig	per situatie beoordelen	min. prijs 5% van de grondprijs (bp) m² * oppervlakte.	
afkoop erfpacht (eeuwig durend)	grondwaarde *2,5% = afkoopsom. Voor het bepalen van de grondwaarde schakelen we een (erkend) taxateur in die de grondwaarde berekend. Deze uitkomst vermenigvuldigen we met 2,5% en de uitkomst hiervan is de afkoopsom van het eeuwigdurend erfpachtrecht.	min. € 500,00	grondwaarde *2,5% = afkoopsom. Voor het bepalen van de grondwaarde schakelen we een (erkend) taxateur in die de grondwaarde berekend. Deze uitkomst vermenigvuldigen we met 2,5% en de uitkomst hiervan is de afkoopsom van het eeuwigdurend erfpachtrecht
opstal tbv gem. nutsvoorzieningen (o.a. pompputten)	eenmalige vergoeding	€ 500/€ 1500,-- (eenmalig)	besluit 1-2-2011 11/486

* Binnen de bandbreedte kan de verscheidenheid aan locaties van de uit te geven kavels en de courantheid van een kavel, in de grondprijs tot uitdrukking komen. M.a.w. een 'top' kavel zal een hogere kavelprijs hebben dan een 'standaard'-kavel.
** Grondprijzen voor bedrijventerreinen vindt plaats op basis van de comparatieve of vergelijkende methode . Op deze manier wordt voorkomen dat je jezelf uit de markt prijst. De prijs van bouwrijpe grond voor bedrijven wordt bepaald door verschillende factoren, waaronder: ligging, bereikbaarheid, parkeergelegenheid en uitstraling.
*** De prijs van een bedrijfskavel komt tot stand door een vast bedrag voor de ondergrond van de woning en de prijs m² van de rest van de kavel. Middels de residuele grondwardemethodiek wordt vervolgens de grondprijs voor het woongedeelte bepaald.